

Riksdagens protokoll

2012/13:39

Fredagen den 7 december

Kl. 09.00 – 14.28

Protokoll
2012/13:39

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:150

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:150 Situationen i Iran

av Amineh Kakabaveh (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 januari 2013.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 3 december 2012

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

Interpellation 2012/13:154

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:154 Kostnader för myndigheters lokaler

av Jasenko Omanovic (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 18 december.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 28 november 2012

Socialdepartementet

Stefan Attefall (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2012/13:159

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:159 Vattenfalls minskande andel av förnybar

el

av Kent Persson (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 20 december.

Prot. 2012/13:39
7 december

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 5 december 2012
Finansdepartementet
Anders Borg (M)
Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2012/13:160

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:160 Mänskliga rättigheter på EU-nivå
av Eva-Lena Jansson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 december.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 3 december 2012

Statsrådsberedningen

Birgitta Ohlsson (FP)

Enligt uppdrag

Oscar Wåglund Söderström

Statssekreterare

2 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2012:20 Statens insatser inom ambulansverksamheten

3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2012/13:12 för torsdagen den 6 december i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från miljö- och jordbruksutskottet.

4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2012/13:FPM27 Ändrat direktiv om miljökonsekvensbeskrivningar
KOM(2012) 628 till miljö- och jordbruksutskottet

Föredrogs och hänvisades
EU-dokument
KOM(2012) 698 till trafikutskottet
KOM(2012) 724 till miljö- och jordbruksutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 31 januari 2013*.

6 § Migration

Migration

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2012/13:SfU2
Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2012/13:1 delvis).

Anf. 1 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Fru talman! Föreställ dig att det är krig – inte i Irak eller Afghanistan eller någonstans långt borta, utan här i Europa, i Sverige, hos oss.

Den danska författarinnan Janne Teller fick i år Teskedsordens bokpris för sitt sätt att vända på världen, se hemma som borta, dig som mig, vän som fiende. Med boken *Om det var krig i Norden* bjuder Janne Teller in oss läsare till ett tankeexperiment. Genom att vända på perspektiven får hon oss att förstå vad det innebär att vara flykting:

”Tänk om det blev krig i Norden. Vart skulle du ta vägen?

Om nästan hela Sverige, nästan hela Stockholm låg i ruiner efter bombnedslag. Om huset som du och din familj bor i har fått hål i väggarna, alla fönsterrutor krossade och taket bortslitet. Vintern är på väg, värmen fungerar inte, det regnar in. Ni kan bara vara i källaren. Din mamma har lufttröskattarr och håller på att få lunginflammation. Din äldre bror har förlorat tre fingrar på vänster hand i en minsprängning och går med i milisen mot dina föräldrars vilja. Din lillasyster har blivit skadad i huvudet av granatsplitter och ligger på ett sjukhus utan utrustning. Din farmor och farfar dog när deras vårdhem träffades av en bomb.

Själv är du fortfarande oskadd, men rädd. Morgon, middag, kväll, natt. Du hoppar högt varje gång missilerna visslar iväg någonstans, varje gång du ser en ljusglimt vid horisonten och inte vet om den missilen är riktad just mot den punkt där du står.”

Nu är det inte krig i Norden – i dag. Men tänk om det blev krig och det var du som blev flykting i ett främmande land. Jag har läst boken och funderat, försökt att förstå, men inser samtidigt att jag som aldrig varit nära nog heller aldrig kommer att kunna förstå.

Boken *Om det var krig i Norden* skrevs år 2001 kopplat till den diskussion om flyktingar som då fanns i Danmark. Den sätter fokus på två av Europas mest hyllade värdesatser: Alla människor är födda lika, och allt vad ni vill att människor ska göra för er ska ni också göra för dem. Men är det så verkligheten i dag ser ut?

I dag debatterar vi migration, utgiftsområde 8. Jag vill här särskilt lyfta tre för oss socialdemokrater viktiga områden, och jag yrkar bifall till reservationerna 2, 8 och 10. Det räcker inte att som borgerligheten rösta ja till anslaget på utgiftsområdet Migration. Svensk migrationspoli-

tik behöver mer. Det handlar bland annat om en bättre och tydligare politik på områdena boende, barn och Europa.

Fru talman! Flyktingmottagandet är långt ifrån jämnt fördelat över landet. Ett antal kommuner tar ett enormt stort ansvar för mottagandet medan andra kommuner har intagit en minst sagt avhållsam hållning. Denna utveckling är olycklig och äventyrar hela det svenska flyktingmottagandet. Trycket på de kommuner som påtagit sig ansvaret är mycket hårt och löper risk att generera en rad problem, inte minst under rådande konjunkturläge. Därför måste alla svenska kommuner solidariskt ta ansvar för flyktingmottagandet.

Det är också väldigt tydligt att EBO, lagen om eget boende, inte fungerar. Vi är helt övertygade om att ett nytt system måste skapas och vill att regeringen tillsätter en utredning för att titta på nya boendemöjligheter för nyanlända, i syfte att uppnå ett värdigt mottagande och en bra väg in i samhället.

Bilden som växer fram runt om i landet är att regeringen också behöver återkomma med förslag om hur Migrationsverket ska stärka mottagningsverksamheten i våra kommuner. Detta är ett arbete som i samverkan med berörda kommuner och ideella organisationer skulle betyda väldigt mycket och där verket även måste ta ansvar för de asylsökandes sociala situation i avvaktan på beslut.

Fru talman! Barn väljer inte att bli migranter. Barn väljer inte sina föräldrar eller den situation de befinner sig i. Vi socialdemokrater har varit tydliga med att det är dags att stärka barns rättigheter genom att inkorporera barnkonventionen i svensk lagstiftning. Alla barn som bor i Sverige ska ha samma rättigheter. Det gäller även ett barn som har kommit till Sverige som flykting och sökt asyl här, antingen tillsammans med sin familj eller som ensamkommande flyktingbarn. Barnets bästa ska vara vägledande vid alla beslut som rör barn, och här har vi ett viktigt arbete att göra inom lagstiftning och myndigheter.

För oss socialdemokrater är det viktigt att alla barn i vårt land har rätt till skola samt vård, och vi är glada att denna viktiga ståndpunkt nu delas i en bred gemenskap i det svenska parlamentet. Det innebär att Sverige därmed blir ett ännu bättre land för våra minsta. Samtidigt finns flera grupper av barn som löper risk att få sina rättigheter kränkta och exempelvis utsätts för människohandel i svensk migration. Skyddet av och kännedomen om dessa barn måste förstärkas, och nuvarande praxis i ärenden som rör barn och unga bör mildras.

När det gäller antalet ensamkommande flyktingbarn till Sverige ökar det. Alltför många barn och unga finns i ankomstkommunerna, samtidigt som långt ifrån alla kommuner säger sig vara villiga att ta emot dem. Vikten av att alla landets kommuner tar ett solidariskt ansvar för mottagandet av ensamkommande barn kan inte nog understrykas.

Fru talman! Slutligen vill jag lyfta frågan om det europeiska perspektivet. Sverige tar ett stort ansvar för mottagandet av asylsökande i Europa. Vi tar inte emot flest vare sig i antal eller i förhållande till folkmängd, men vi är helt klart ett land som tar ett stort ansvar och ger skydd åt många människor som flyr från förföljelse och krig. Och det ska vi fortsätta att göra.

Det stora problemet i dag är att endast nio medlemsstater tar emot 90 procent av alla flyktingar. Det är viktigt att det gemensamma europeiska asylsystemet kommer på plats och att alla behandlas på samma sätt oavsett i vilket land man söker asyl. Det krävs ett kraftfullt svenskt agerande på hög nivå inom EU för att ett solidariskt mottagande av vidarebosatta ska fungera.

I det internationella perspektivet och inom FN lyfts Sverige fram som ett föregångsland. Mottagandet i Sverige ökar för att möta upp de stora behov som finns för människor som i dag lever otryggt i de många flyktingläger som finns runt oroshärdar. Regeringen måste än kraftfullare markera det gemensamma ansvarstagande som måste finnas inom EU för ett solidariskt mottagande av vidarebosatta.

Fru talman! Jag har här i mitt anförande lyft fram tre områden där vi i politiken måste sätta ned foten och göra förbättringar. Det handlar om boende, barn och Europa. Frågorna är långt ifrån enkla, men vi måste diskutera dem och hitta bra lösningar för morgondagen.

Vi i Sverige behöver en migrationspolitik som ser människor och möjligheter men som också vågar möta utmaningarna vi står inför med ett ökat antal asylsökande under kommande år, inte minst från blodbadens och massakrernas Syrien och de oroligheter vi ser i vår omvärld.

Migrationen i världen ökar, och Sverige är en del av den utvecklingen. En del kommer hit för att söka skydd, andra för att förena sig med sin familj och många för att arbeta. Oavsett skälet till att människor flyttar hit bidrar de med kunskap, idéer, arbetskraft och företagande som har fått och kommer att få stor betydelse för Sveriges utveckling.

(Applåder)

Anf. 2 DAVID LÅNG (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservationerna 1, 9 och 11.

Invandringen till Sverige från utomeuropeiska länder sätter nya rekord, och Sverige knäar under trycket. Massinvandringen har kommit att bli den viktigaste politiska frågan i Sverige, och för hela Europa, eftersom det är den som skapar de svåraste problemen för våra samhällen. Utlänningar strömmar till Sverige av många olika skäl, som föregående talare mycket riktigt nämnde. Det brukar från de övriga sju partierna låta ungefär så att vissa kommer hit för att söka skydd, vissa kommer hit för att arbeta, men i praktiken ser det annorlunda ut. Vissa kommer hit för att utföra arbete som lika väl kunde ha utförts av någon av oss svenskar. Vissa kommer hit och hamnar i utanförskap utan att arbeta över huvud taget. Vissa kommer hit för att söka asyl trots att de i många fall saknar asylskäl. Och värst av allt – oavsett varför de kommer hit: När de väl fått uppehållstillstånd åker de aldrig hem, utom möjligen på semester.

Resultatet av den förda politiken är att den skapar en belastning på det svenska samhället såväl ekonomiskt som socialt. Det belastar våra offentliga finanser: Det skapas etniska enklaver där det praktiskt taget uteslutande bor invandrare utan kontakt med det svenska majoritetssamhället. Det leder till ökad brottslighet, till ökade konflikter och på det stora hela till en ökad splittring av det svenska samhället.

Observera dock, fru talman, att jag alls icke lägger skulden för dessa problem på invandrarna i första hand. Lika lite som jag ger den förre socialdemokratiska riksdagsledamoten Jan Emanuel Johansson skulden för att en kvarts miljard av skattebetalarnas pengar hamnat i hans fickor eller förre nydemokraten Bert Karlsson som också tjänar pengar på flyktingmottagning numera. Det är inte deras fel att reglerna ser ut som de gör, utan det är politikernas fel. Alla de sju riksdagspartier som har medverkat till den situation vi nu befinner oss i är de som bär skulden till massinvandringen. Det är de som bär skulden till de problem och de kostnader som massinvandringen medför.

Enstaka individer bland alla dessa invandrare kompenserar detta till en liten del genom att bidra till det svenska samhället med något yrkeskunnande som saknas i Sverige och som det tar lång tid att utveckla inom Sveriges gränser, och därför vinner vi på att rekrytera dem utifrån. Men de få undantag som det handlar om räcker inte till som argument; på det stora hela är den förda massinvandringspolitiken ett stort misslyckande.

Jag ska ge ett par konkreta exempel. Av regeringens budgetproposition framgår utvecklingen av andelen elever med gymnasiebehörighet efter årskurs 9 från år 2000 till år 2011. Bland svenskfödda hade andelen med gymnasiebehörighet minskat från 91 procent till 90 procent, en ganska liten minskning. Men bland utomeuropeiskt födda minskade andelen från låga 64 procent till katastrofalt låga 44 procent, alltså en minskning med 20 procentenheter på elva år – ett totalt misslyckande.

Instegsjobben är det andra, det vill säga de lönesubventionerade jobb som bara invandrare kan få och som innebär att lönen till största delen betalas med skattepengar. Det framgår av en rapport från Arbetsförmedlingen att bara 12 procent av invandrarna har riktiga jobb efter 180 dagar, 40 procent har gått vidare till nystartsjobb, som är en annan variant av instegsjobb, och 28 procent har övergått i öppen arbetslöshet – ytterligare ett totalt misslyckande.

Fru talman! I Sveriges Radio i går efter kl. 16, medan vi riksdagsledamöter hade votering här i kammaren, deltog min partiledare Jimmie Åkesson i ett radioprogram med bland andra integrationsminister Erik Ullenhag och den socialdemokratiska riksdagsledamoten Ylva Johansson. Efter programmets slut frågade jag Jimmie Åkesson hur det hade gått. Han svarade: ”Jag hade inte behövt vara där.” Och anledningen till att han svarade så är att programmet talade för sig självt. Varken integrationsministern eller Socialdemokraternas representant ens försökte förneka de fakta som lades fram, utan i stället försökte de släta över problemen med sedvanliga floskler. Det som framgick med all önskvärd tydlighet var att svenskar väljer att flytta från de områden dit många invandrare kommer, och det framgick att svenska föräldrar väljer att ta sina barn från skolor med många invandrarelever för att i stället placera dem i skolor med huvudsakligen svenska elever. Det framgick att samhället glider isär. Det framgick att alla integrationsförsök har misslyckats.

Dessa människor, fru talman, de som väljer att fly invandratäta områden, de som väljer bort invandratäta skolor, dessa människor är det svenska folket. När Sverigedemokraterna gick framåt i valet 2010 fick detta folk en röst i Sveriges riksdag. Då fick svenskarna ett riksdagsparti med uppdraget att ta fram en alternativ politik, och det har vi sverigedemokrater gjort.

Det betänkande som vi nu debatterar, SfU2, handlar om utgiftsområde 8 Migration. Detta utgiftsområde är ett av de större som omfattas av kostnaderna för invandring, men de totala kostnaderna spänner över ett stort antal utgiftsområden.

Inom utgiftsområde 8 Migration sparar Sverigedemokraterna drygt 4 miljarder kronor under år 2013 jämfört med regeringens förslag. Som jämförelse med de övriga oppositionspartierna kan sägas att både Socialdemokraterna och Miljöpartiet har exakt samma anslag som regeringen, medan Vänsterpartiet till och med vill öka anslaget med en halv miljard. Sverigedemokraternas besparing under nästa år är ganska blygsam och bygger på försiktiga beräkningar. Många kostnader kan tyvärr inte avskaffas omedelbart, så vår politik får genomslag fullt ut först året därpå, och då blir besparingen nästan dubbelt så stor. Sammanlagt under en fyraårsperiod kan vi spara drygt 27 ½ miljard kronor enbart på detta utgiftsområde.

Sverigedemokraterna har i tidigare debatter blivit kritiserade av företrädare för övriga partier för att våra beräkningar inte skulle stämma. Jag skulle vilja förekomma den eventuella kritiken i den här debatten genom att redan nu poängtera att det inte är vi sverigedemokrater som har hittat på de siffror som vi anger i vår budget. Faktum är att vi har belastat riksdagens utredningstjänst med mycket arbete under en längre tid och fått fram statistik, underlag och beräkningar som inget annat parti tidigare har efterfrågat. Den politik som vi driver har i de allra flesta fall tillämpats i andra länder. Bland annat har vi studerat hur asyltrycket påverkades när Danmark införde en mer ansvarsfull migrationspolitik. De erfarenheter som vi kunnat ta del av, plus de beräkningar som gjorts av ledande experter och riksdagens utredningstjänst, är de fakta som ligger till grund för Sverigedemokraternas anslagsförslag. Det är min förhoppning att den som nu påstår att våra besparingar skulle vara omöjliga att genomföra i så fall har ännu mer trovärdiga källor att hänvisa till.

Anf. 3 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! David Lång lyfter fram sina förslag på det här budgetområdet om kraftiga reduceringar av ramen. Om man ska kunna göra dessa neddragningar på området kommer Sverige inte att kunna leva upp till de internationella åtagandena. Vi kommer inte att vara det land som möter människor som flyr från krig.

Det leder till frågan till David Lång om inte Sverige ska fortsätta att stå bakom FN-konventionen om mänskliga rättigheter. Ska vi lämna FN-samarbetet och de konventioner som möjliggör för människor att fly från krig och oroligheter? Ska Sverige inte längre vara det land som står för mänskliga rättigheter?

Anf. 4 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru talman! Den där frågan brukar av någon anledning återkomma i debatt efter debatt. Vi sverigedemokrater brukar alltid svara att vi självklart fortfarande står bakom de konventioner som Sverige har undertecknat, och det är inget konstigt med det.

Uppenbarligen kan många andra länder föra en mer restriktiv flykting- och invandringspolitik utan att för den skull bryta mot några internationella konventioner. Vad är det som gör att det bara är vi i Sverige som måste föra en så oerhört ansvarslös invandringspolitik?

När det sedan gäller vår syn på asyl är det inte fel att ge tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta. Det är inte fel att hjälpa i närområden. På så vis tillvaratar man också människors mänskliga rättigheter. Det har också kommit ett förslag tidigare från Fredrik Lundh Sammeli partikollega i Storbritannien, Tony Blair, om safe havens till exempel.

Den där frågan borde Socialdemokraterna och övriga partier i riksdagen egentligen tycka att de har fått svar på. Vi står bakom de konventioner som Sverige har undertecknat. Det är väldigt många andra länder som också har undertecknat de avtalen, och ändå för de en mycket mer restriktiv politik än vad vi gör i Sverige.

Anf. 5 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! David Lång lyfte i sitt anförande upp arbetskraftsinvandringen som ett problem. Sverige behöver arbetskraftsinvandring. Vi behöver klara av att säga: Välkommen hit till Sverige med er kunskap, er utbildning och er arbetskraft! Samtidigt måste vi säkerställa att det är ordning och reda på arbetsmarknaden.

Argumenten går isär. I samma anförande pekar David Lång på att flyktingarna kommer hit och tar våra jobb och samtidigt att flyktingarna kommer hit och lever på våra bidrag. Är problemet att de kommer hit och tar våra jobb, eller är problemet att de kommer hit och lever på våra bidrag?

Verkligheten är att väldigt många återvänder till sina gamla länder om möjligheten finns. Men grunden i asyl är ändå möjligheten att få söka asyl i ett land, och David Lång säger att Sverigedemokraterna står bakom rätten att söka asyl. Har man en asylrätt när man kommer till Sverige har man också rätt att få den prövad. Får man ett ja har man också rätt och möjlighet att bygga ett nytt liv här i Sverige.

Att stå och säga att man står upp för den rätten samtidigt som man på området mer än halverar resurserna är inte ansvarstagande. Att peka på möjligheten att ge hjälp i närområdet samtidigt som man tar bort pengar från de områdena går inte ihop.

Anf. 6 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru talman! Vi tar definitivt inte bort pengar från de områdena, utan vi satsar tvärtom betydligt mer på UNHCR och hjälp i närområdena än andra partier.

När det sedan gäller arbetskraftsinvandring, som Fredrik Lundh Sammeli var inne på i början av sin andra replik, handlar det om enstaka specialister som vi kan vara i behov av. Vi är definitivt inte i behov av någon masstillströmning av lågkvalificerad arbetskraft.

Vi har hög arbetslöshet i Sverige, och det är väldigt mycket varsel som ligger just nu. Jag är helt övertygad om att många av dem som nu är varslade och kommer att bli uppsagda är fullt villiga att ta de jobb som finns kvar.

Sverigedemokraternas politik syftar för övrigt till att skapa ett sammanhållet Sverige, ett Sverige med en gemensam nationell identitet. Vi vill återgå till assimilationstanken, för de som har invandrat förväntas vilja och kunna bli en del av det svenska majoritetssamhället. Vi vill bort från tanken att Sverige ska vara ett massinvandringsland och i stället återgå till att den yrkeskompetens som eventuellt saknas i Sverige ska kunna rekryteras utifrån. Vi vet av erfarenhet att en sådan politik leder till att människor som kan bidra konstruktivt i större utsträckning söker sig till länder med en sådan politik. Men Sverige attraherar för många invandrare som vi inte har behov av.

Anf. 7 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Jag vill fråga kungen varför det finns hemlösa barn i Sverige, säger pojken som tillsammans med sin mamma varit hemlös i sju och ett halvt år – ända sedan de kom till Sverige för att söka asyl men även nu efter att de fått uppehållstillstånd. Pojken är tolv år nu. Sedan ett år har han och hans mamma uppehållstillstånd, men innan dess var de asylsökande. Och hela tiden har de varit hemlösa.

I Sveriges Radios program *Barnen bakom siffrorna* berättar han för oss om ett liv utan fast bostad, om att bo i garage och som inneboende hos andra. Han berättar om att inte ha råd med bussbiljetter och om att leta mat i containrar bakom affärer på kvällen. Han berättar för oss om ett liv som fattig i dagens Sverige.

Enligt FN:s barnkonvention har alla barn rätt till en skälig levnadsstandard eller, som det står i artikel 27, ”den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga och sociala utveckling”.

Tidigare i år kom Rädda Barnens omdiskuterade rapport om barns ekonomiska utsatthet i Sverige. Den visade att andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll ökar år från år, och en del av dessa barn och deras föräldrar är just asylsökande, alltså det som vi pratar om i dag.

Fru talman! Som asylsökande i Sverige har man rätt till en dagersättning på 71 kronor om dagen, men endast 61 kronor om man är sammanboende. Ersättningen till barn är 37–50 kronor per dag beroende på barnets ålder. Ersättningen per barn halveras dessutom från och med tredje barnet. Detta skiljer sig från principen för det allmänna barnbidraget och innebär en ännu svårare situation för asylsökande familjer med fler än två barn.

Dagersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder, skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Även en del av hälsovårdskostnaderna ska man betala ur denna summa. Dessutom räknas inte enbart familjemedlemmar som sammanboende utan även vilken person som helst som jag råkar dela lägenhet med men som jag inte har gemensam ekonomi med. Dagersättningen för asylsökande har inte höjts sedan 1994. Ändå har prisindex ökat med minst 26 procent. Det har alltså blivit betydligt dyrare att leva. Ersättningen är därmed långt under normen för försörjningsstöd.

Fru talman! Vi är skyldiga att bära pojkens fråga vidare, inte till kungen men in i denna kammare där vi som är verkligt ansvariga sitter. Och jag vill bära pojkens fråga vidare till er alla i socialförsäkringsutskottet och framför allt till migrationsminister Billström: Varför finns det hemlösa, fattiga asylsökande barn i Sverige? Hur kan vi tillåta att asylsö-

kande barn lever i fattigdom och under så svåra förhållanden som pojken beskriver? Hur kan vi tillåta att en grupp barn ges så mycket sämre förutsättningar och stöd än sina jämnåriga?

Förklaringen vi får från regeringen är oftast att asylsökande endast ska vara kvar i asylsystemet kort tid och att de därmed inte behöver pengar för fasta utgifter såsom tidning, radio och tv, fackförening och så vidare. Problemet är bara att det inte alltid är så kort tid. För många kan det handla om år. Oavsett detta är ersättningen mycket låg. Det borde vara uppenbart för de flesta att det är svårt att spara ihop till vinterkläder, skor och sport- och fritidsaktiviteter för barnen av denna låga summa.

Låt oss konkretisera hur mycket pengar det är vi talar om, för det finns ju de som talar om fantasisummor för dessa familjer. Jämför vi dagersättningen för en familj med två vuxna och två barn med socialbidragsnormen för samma familj ser vi en skillnad på drygt 5 000 kronor. Medan familjen på socialbidrag får ca 11 000 per månad får den asylsökande familjen ca 6 000 kronor per månad.

Föreställ er gärna hur en familj med denna låga ersättning ska få råd med vinterjackor till vuxna, overaller till barn, stövlar, vantar och mössor nu när kylan och snön har kommit.

Fru talman! Vi är skyldiga att bära pojkens fråga vidare. Varför finns det hemlösa och fattiga barn i Sverige?

Det är många organisationer som försöker hjälpa till att uppmärksamma denna fråga. Farr har länge uppmanat till en ökning av dagersättningen för asylsökande liksom Rädda Barnen och delar av Svenska kyrkan.

Vänsterpartiet anser att svaret på pojkens fråga är lika sorgligt som enkelt: Det finns hemlösa och fattiga barn i Sverige för att den politiska majoriteten tillåter det. Det finns hemlösa och fattiga barn i dagens Sverige för att den borgerliga regeringen prioriterar skattesänkningar för dem som redan har. De prioriterar subventionerade krogbesök, läxläsning och bartendrar för de välbeställda men blundar för behoven i den gemensamma välfärden, och därmed blundar de även för behov och rättigheter för de allra mest utsatta.

Vänsterpartiet prioriterar annorlunda. Det finns en rad saker som måste göras för att utrota fattigdom och hemlöshet. En av dem är att ändra villkoren för asylsökande. Därför budgeterar vi för en första höjning av dagersättningen för asylsökande med 30 kronor per dag. Dessutom föreslår vi ett återställande av bostadsersättning vid eget boende.

Det är som Susanna Alakoski så klokt undrar i *Oktober i Fattigsverige*: "När man inte solidariserar sig med de svagaste, vem är man då?"

Fru talman! Det finns fler frågor kring barns rättigheter i asylprocessen som kräver svar. Under hösten har medierna uppmärksammat en rad fall där barn helt uppenbart har kommit i kläm i asylprocessen. Det har varit otroligt glädjande att se det stora engagemang som finns runt om i Sverige för barn som far illa i asylprocesser eller av utlänningslagstiftningen. Det visar att Sverige är en mycket varmare och generösare plats än vår lagstiftning just nu tillåter.

I dag har vi endast generella förslag rörande stärkande av barnperspektivet i asylprocessen att ta ställning till. Vi i Vänsterpartiet anser att det är uppenbart att Migrationsverket borde använda landinformation som särskilt handlar om förföljelse av barn i större utsträckning. Rege-

ringen borde därför ålägga verket detta särskilt i sitt regleringsbrev. Barn bedöms dessutom fortfarande alldeles för ofta utifrån den vuxnes asylskäl och inte på egen grund.

Under vårterminen kommer vi att debattera fem konkreta förändringar i lagstiftningen som Vänsterpartiet föreslår för att skapa tydligt barnperspektiv i migrationspolitiken.

För det första vill vi göra barnkonventionen till lag så att barnets bästa väger tyngst i alla lägen.

För det andra vill vi låta lagen om vård av unga väga tyngre än utlänningslagen. Då skulle barn inte längre kunna utvisas med den förälder som misshandlat eller utnyttjat dem.

För det tredje vill vi ändra utlänningslagen så att familjer som redan befinner sig i Sverige slipper splittras för att söka uppehållstillstånd från hemlandet.

För det fjärde vill vi slopa Dublinförordningen för barn. Sverige kan, precis som Frankrike redan gör, pröva barns ansökan självt och inte skicka tillbaka barnet till det EU-land det först kom till.

För det femte vill vi vidga ”synnerligen ömmande omständigheter” till ”särskilt ömmande omständigheter”.

Jag hoppas och tror att vi när vi diskuterar detta kan lägga lite av den blockpolitiska prestigen åt sidan och i stället åstadkomma verkliga förändringar för både barn och vuxna.

Fru talman! Det finns andra röster som ropar på svar i dagens debatt. Det är rösterna från asylsökande som innan de anlant till Sverige registrerats i ett annat EU-land och därmed blivit så kallade Dublinärenden.

Vi vet att både mottagandeförhållanden och asylprocesser i de olika EU-länderna fortfarande är mycket olika och har väldigt varierande bifallsfrekvens. Kommer man just nu som asylsökande från Syrien till Sverige får man tillfälligt uppehållstillstånd. Råkar man sätta sin fot i Italien innan är det inte alls så.

Asylmottagandet i Grekland är fortfarande vidrigt och asylprocessen så obefintlig att Sverige inte skickar tillbaka asylsökande dit. Det är bra. Jag tror att ingen av oss i utskottet någonsin glömmer de människor vi mötte i burarna i förvaret i Fylakio i Grekland.

Till Italien och Malta där asylprocessen och mottagandeförhållandena inte är mycket bättre skickar vi dock både barn och vuxna.

Under våren har flera utvisningsbeslut för ensamkommande barn till Italien uppmärksammats. Den ena pojken, Ali, 15 år, fick möjlighet att stanna kvar i Sverige efter att ärendet uppmärksammats. Den andra pojken, också Ali, men 18 år, utvisades till ett tufft liv i Italien och en ganska osäker asylprocess.

Det enda rimliga vore att skrota Dublinförordningen och skapa lagliga vägar in i Europa. Då kunde de asylsökande själva få välja var de vill söka asyl. I andra hand borde Dublinförordningen för barn slopas. Sverige kan, precis som Frankrike alltså redan gör, pröva barns ansökan självt.

Så länge det inte är så måste vi ändå se till att de asylsökande får möjlighet till en rättvis och rättssäker prövning. Asylsökande ska inte vara beroende av om någon i asylreelsen lyckas driva deras fall eller om medierna hjälper till att skapa uppmärksamhet. Det är varken rättvist

eller rättssäkert. Vänsterpartiet vill därför att det ska finnas möjlighet att få juridiskt biträde även i Dublinärenden. Det budgeterar vi för.

Fru talman! Den tolvåriga pojken som varit hemlös och fattig i sju och ett halvt år väntar på ett svar från oss. Barn som kommit i kläm i dagens utlänningslag genom att inte få sina egna asylskäl bedömda eller genom att det inte finns tillräcklig landinformation som ser just till förföljelse av barn väntar på ett svar.

Människor som redan farit illa i mottagande eller asylprocess i Italien eller på Malta väntar på ett svar från oss här.

Från Vänsterpartiet är svaret klart. Barn och vuxna som befinner sig i Sverige ska inte behöva leva under mycket sämre villkor än andra. Därför behöver dagersättningen höjas, barnperspektivet i asylprocess och mottagande stärkas och även Dublinärenden ges möjlighet till juridiskt bistånd.

Naturligtvis ställer jag mig bakom samtliga Vänsterpartiets motioner och reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 12 och 14.

Anf. 8 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Vi ser dagligen bilder från Syrien. Raketer slår ned, bomber exploderar och ofta ligger röken tät. Skadade människor bärs på bår till en vänande ambulans. Med stora skräckfyllda mörka ögon tittar barnen in i kameran.

Jag tror att vi alla lider med dem som upplever detta inferno. Det blir påtagligt när bilder och reportage sveper in i vår lugna vardagsrumsmiljö. Vi kan dock återställa lugnet genom en knapptryckning.

För många av dem som vi ser på bilderna och filmerna är det enda sättet att återställa lugnet att fly. Det är skälet till att många människor från Syrien knackar på vår dörr.

Det är därför vi har en lagstiftning som gör att människor som riskerar att förföljas, dödas eller våldtas har en möjlighet att få skydd hos oss i Sverige och därigenom återställa sitt lugn.

Det är inte alltid lätt att vara generös, men det är nödvändigt. För mig är det uteslutet att skicka tillbaka dessa människor till det kaos de har flytt från. Vi måste tillsammans hjälpas åt att lösa de utmaningar det innebär att många människor knackar på vår dörr.

Om man förespråkar det motsatta – stopp, inte fler – måste man vara beredd att med berätt mod skicka människor till förföljelse, död och våldtäkt. Det är konsekvensen av en sådan politik. Jag är inte beredd att göra det. Man kan inte kvantifiera människors skyddsbehov genom procentsatser eller antal. Skyddsbehovet ska styra, och det är därför det är viktigt med en rättssäker asylprocess.

Sverige har en generös men reglerad invandring. När antalet asylsökande ökar är det helt avgörande att våra system fungerar väl. Vi har sedan den 31 mars 2006 en ny instans- och processordning för att bedöma om en människa är i behov av skydd.

Prövningen är en rättighet, men inte att stanna. Det får man endast om man har behov av skydd. Det är Migrationsverket som ansvarar för den prövningen. Alliansregeringen har sedan den tillträdde arbetat hårt för att

Migrationsverket ska bli bättre och effektivare i sin prövning. Handläggningstiderna har minskat från nio månader till fyra månader. Den asylsökande har också rätt att om han eller hon inte är nöjd med Migrationsverkets beslut överklaga till Migrationsdomstolen. Ändringsprocenten är dock låg, endast 3 procent, vilket rimligen innebär att Migrationsverkets beslut håller hög kvalitet.

För att fortsatt kunna ha en generös asyllagstiftning måste det efter en rättssäker prövning också vara skillnad på ett ja och ett nej. Har man inte skyddsskäl ska man lämna landet självmant; det gör 48 procent. Men om man inte gör det kan man, som en sista åtgärd, avvisas och utvisas med tvång.

Sedan något år pågår ett projekt mellan Migrationsverket, polisen och Kriminalvårdens transporttjänst för att öka samarbetet och effektivisera verkställigheten. Det är viktigt att de som har fått avslag lämnar landet inte bara för att man ska respektera lagakraftvunna domar och tilltro till processen, utan det är också en fråga om att fokusera resurserna på dem som har behov av skydd.

Fru talman! Migrationsverkets prognoser för 2013 pekar på att antalet asylsökande kommer att vara 54 000. Så stor inströmning har vi inte haft sedan Balkankriget i början av 90-talet. Vi klarade det då och det borde vi kunna göra nu också.

När det är sagt ska vi inte undervärdera de utmaningar som en hög inströmning har ur ett mottagnings- och handläggningssperspektiv. Det är också utmaningar för kommuner och arbetsförmedling. Dessa är viktiga aktörer i kedjan. Vi i utskottet förutsätter att regeringen nogsamt följer utvecklingen. Ansvarstagande kommuner ska inte riskera oskäligen ekonomiska påfrestningar.

Den framsynta reformen från 2008, om möjligheten att arbetskraftsinvandra, innebär att det i år har kommit 15 257 människor från tredjeland till Sverige för att arbeta. Om man jämför årets första kvartal med föregående års första kvartal är det en ökning med 20 procent.

Dataspecialister är det vanligaste yrket, och de flesta kommer från Kina och Indien. Vi vet att om det kommer fler människor från ett land ökar handeln med det landet. Även av det skälet är det bra att vi har en ökad migration, i detta fall från två stora marknader, nämligen Indien och Kina. Efter att ha läst utredningen om cirkulär migration och efter ett antal egna kontakter med människor som vill komma till Sverige och driva företag tror jag att det är viktigt att vi ser över reglerna så att det blir lättare och enklare för dessa presumtiva företagare. Jag tror att regeringen är medveten om det. Under 2011 fick 106 företagare bifall, och hittills under 2012 är det 302. Vi kommer i framtiden att behöva fler människor och företag för att upprätthålla vår välfärd.

Det känns tryggt med en stabil majoritet på migrationsområdet efter överenskommelsen mellan alliansregeringen och Miljöpartiet. Samarbetet går bra, och vi bockar av punkt efter punkt i överenskommelsen. Det innebär att vi under 2013 kommer att inrätta en fjärde migrationsdomstol i Luleå. Det kommer att innebära att innebära mindre resande för många asylsökande och naturligtvis avlasta de övriga tre migrationsdomstolarna. Man ska vara medveten om att förutom mänsklig påfrestning har tiden i mottagningsprocessen också en prislapp. Att på detta sätt nu inrätta ytter-

ligare en migrationsdomstol innebär på sikt kortare tid i mottagningssystemet med bibehållen rättssäkerhet.

Om jag ska kommentera oppositionspartierna måste jag säga att jag är lite besviken på socialdemokratin som saknar en tydlighet i sin migrationspolitik. Det är ändå Sveriges största parti. Det är mycket tyckande i uttalanden men ingen reell substans i deras budgetalternativ. Det är till och med så otydligt att RUT per telefon meddelade att man inte kunde räkna på förslagen eftersom de inte var tillräckligt konkreta. Det räcker inte att bara säga mer och lite bättre. För dem som lyssnar på denna debatt vill jag för tydlighetens skull meddela att socialdemokratin har exakt samma budgetnivå som alliansregeringen och Miljöpartiet.

När det gäller ett annat oppositionsparti, Sverigedemokraterna, vill jag att budskapet om de tre o:na går fram: omänskligt, orealistiskt, ohederligt.

Det första o:et står för omänskligt. Med den minskning som Sverigedemokraterna föreslår i sin budgetram med 43 procent 2013 och hela 80 procent 2014 kommer vi att behöva sända tillbaka människor som har behov av skydd med risk att de dödas, fängslas, torteras och våldtas. Detta är Sverigedemokraternas omänskliga ansikte som ingen makeup i hela världen kan dölja.

Det andra o:et står för orealistiskt. Hastigheten på minskningen av medel till Migrationsverket saknar all verklighetsförankring. Vi har i dag 41 840 personer i mottagningssystemet och en snitttid på 423 dagar. Införde vi ett totalstopp i dag skulle vi inte hinna färdigbehandla alla ärenden förrän i början av 2014. Med de senaste prognoserna är det troligare att antalet kommer att öka. Med fler asylansökningar och ett budgetförslag från Sverigedemokraterna som har 35 procent lägre budget för Migrationsverket kommer naturligtvis tiden mellan ansökan och lagakraftvunnet beslut att öka. Då blir det i stället ökade kostnader, såvda Sverigedemokraterna inte vill rucka på den asylsökandes rätt att få sin sak prövad.

Den största kostnadsposten för Migrationsverket är personal- och lokalkostnader. Förutom att tumma på rätten till prövning skulle Sverigedemokraterna behöva bryta mot lagen om anställningsskydd och i förtid bryta många kontrakt på lokaler med höga kostnader som följd.

Eftersom Sverigedemokraterna halverar budgetposten 1:2, alltså ersättningar till asylsökande, kommuner och landsting, skulle det vara en uppenbar risk att det skulle ske en stor kostnadsövertalning på kommuner och landsting. Socialbidragskostnaderna skulle öka samtidigt som det statliga stödet till kommuner och landsting skulle behöva minskas.

Det tredje o:et står för ohederligt. Även om vi inte under denna debatt diskuterar pensionärer och bidragsnivåer är det bland annat dessa grupper som Sverigedemokraterna har lovat förbättringar för. Dessa utställda löften är bara luft. Ni garantipensionärer eller ni som skulle beröras av en höjning av taket i sjukförsäkringen kan glömma det. De besparingar som Sverigedemokraterna säger sig kunna hämta hem på migrationsområdet är inte möjliga i den hastighet de utlovar och med de konventioner vi har skrivit på. Sverigedemokraternas löften är helt enkelt ofinansierade. Det är med andra ord tomma löften.

Alliansregeringen och Miljöpartiet för en human och rättssäker migrationspolitik med ordning och reda, och det kommer vi att fortsätta med.

(Applåder)

Prot. 2012/13:39
7 december

Migration

I detta anförande instämde Gunilla Nordgren (M).

Anf. 9 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Jag vill inte att Moderaternas migrationspolitiska talesperson ska känna osäkerhet när det gäller vår politik. Den finns tydligt nedtecknad i våra motioner.

Däremot tror jag att Mikael Cederbratt skulle behöva vara orolig för sin egen och majoritetens politik på det här området. Hur är det med vård till papperslösa, begreppet ”synnerligen ömmande skäl” eller måndagens utspel från migrationsministern om försörjningsplikten?

Är det verkligen en bred enighet mellan de fem partier som står bakom migrationsuppgårelsen? Står alla dessa partier bakom den och tycker lika i dessa frågor?

Anf. 10 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! När det gäller vård finns det en överenskommelse. Samarbetar man, vilket vi gör inom Alliansen och Miljöpartiet, har man inte alltid samma åsikter, men man enas alltid, och det har vi gjort hittills.

Försörjningskravet har diskuterats, och vi kan nu se resultatet. Det är 1 procent som berörs av det. Skälet till försörjningskravet är att människor ska få en morot att söka sig till arbete och till ställen där arbete finns – detta för att människor när de får hit sina anhöriga ska komma direkt till ett innanförskap och inte till ett utanförskap. Jag tycker att det är en rimlig åtgärd. Integration handlar om att få ett arbete och kunna försörja sig, och försörjningskravet är ett led i detta.

Jag vill återkomma till detta med otydligheten, och jag är mycket tacksam för Fredrik Lundh Sammelis omtanke om att jag inte ska ha några tveksamheter. Men det finns otydlighet på ett område, och det gäller arbetskraftsinvandringsområdet. I motionen talas det om att klargöra skiljelinjerna mellan asylsökande och arbetskraftsinvandring. Innebär det att ni vill slopa spårbytet?

Anf. 11 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Mikael Cederbratt försökte i sitt anförande göra en poäng av att vi har samma budgetram på migrationsområdet som majoriteten. Det stämmer att vi har samma budgetram.

Om Mikael Cederbratt hade lyssnat noga hade han uppfattat att när det handlar om boende, barn och Europa finns det en koppling till budgeten. Det är därför som motionerna behandlas här. Men det handlar framför allt om en tydlighet som behövs i svensk migrationspolitik. Vi behöver vara tydliga när det gäller att alla kommuner i detta land solidariskt måste dela på ansvaret för den flyktingmottagning som vi har, både när det handlar om ensamkommande flyktingbarn och när det handlar om flyktingar i allmänhet. Denna tydlighet behöver regeringen visa. Jag hoppas att man återkommer hit till riksdagen med dessa förslag.

I frågestunden i går fick landsbygdsministern, som svarade på de allmänpolitiska frågorna, en fråga om försörjningsplikten. Såvitt jag hörde fanns det inte någon beredning eller någon enighet om detta. Han sade inte att hela regeringen står bakom förslaget och att detta är regeringens gemensamma linje. Jag kan ha missuppfattat det. Men jag tror att vi var många som uppfattade en otydlighet.

Migrationspolitiken behöver en större tydlighet på vissa områden, inte minst när det gäller barn, boende och Europa som jag själv har lyft fram.

Anf. 12 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att jag inte fick något svar på min fråga om spårbyte.

Jag lyssnade oerhört uppmärksamt när Fredrik Lundh Sammeli höll sitt anförande. Jag antecknade också dessa tre punkter, bland annat punkten om Europa. Om det är någonting som alliansregeringen och Miljöpartiet, i detta fall med migrationsminister Tobias Billström i spetsen, driver är det frågor om ett solidariskt mottagande, att öka kapaciteten i fråga om Europas mottagande av flyktingar och att höja kvaliteten i de olika länderna. Det är verkligen att slå in öppna dörrar att påstå något annat.

Anf. 13 ULF NILSSON (FP):

Fru talman! Nästan alla har olika erfarenheter av människor som vi känner eller känner till och som har flyttat till Sverige. Jag kan nämna två exempel som jag är rätt bekant med. Jag känner en chilensare som nu är läkare. Han kom hit som litet barn och flykting med sin mamma och ett syskon. De hade lyckats fly undan juntan i Chile, men pappan hade fångslats och torterats och inte kunnat fly. Efter flera år i Sverige fick de reda på att pappans kvarlevor hade hittats. Som vuxen bidrar han nu som läkare till den svenska sjukvården. Genom sina kontakter med Chile har han också byggt upp kontakter och erfarenhetsutbyte med sydamerikansk läkarvetenskap.

Jag känner också en restaurangägare som flyttade hit från Asien för ganska många år sedan. Han gör god mat och har genererat trygga arbetstillfällen för sina sju åtta anställda.

Att jag nämner dessa båda personer är för att det är intressant att se att de kom hit av helt olika anledningar. Den ena var på flykt och fruktade för sitt liv, och den andra ville helt enkelt förbättra sitt liv genom att tjäna pengar. Båda har det gemensamt att de bidrar till Sveriges utveckling och välbefinnande.

Genom Sveriges historia går migration, utflyttning och inflyttning som en röd tråd.

Nu kan vi se hur fler än 600 000 utlandsfödda människor går till arbetet i Sverige varje dag. Det är ganska svårt att tänka sig sjukvård, äldreomsorg, verkstadsarbete och så vidare om vi skulle tänka bort alla dessa människor.

Samma sak gäller i Europa och i stora delar av världen. En viktig del av utvecklingen på olika håll i världen har formats av människor som har flyttat för att pröva lyckan och nya jobb men också av människor som har flytt undan krig och förföljelse.

Vi liberaler vill se en migrationspolitik som öppnar för att människor kan komma hit och arbeta, studera och forska. Vi vill också se en politik som ger människor skydd från förföljelse. Därför står vi bakom de mål för migrationspolitiken som har formulerats av regeringen. Det är en politik som värnar asylrätten och inom ramen för den reglerade invandringen främjar utvecklingseffekterna av migrationen och fördjupar det europeiska samarbetet.

Sverige har blivit öppnare jämfört med hur det var med den förra regeringens politik.

Under 2011 beviljades i Sverige ungefär 15 000 arbetstillstånd för människor utanför EU. Det handlade om arbete inom jordbruk och skog, men det var också fråga om dataspecialister, civilingenjörer och arkitekter. I normalfallet är dessa arbetstillstånd tidsbegränsade.

Det har funnits några exempel i år och även förra året på oseriösa arbetsgivare. Vi såg hur till exempel bärplockare från Balkan i somras inte fick utlovad ersättning. Det här är undantag, det är upprörande och det ska bekämpas. Kriminella arbetsgivare kan man naturligtvis aldrig helt gardera sig emot oavsett om det handlar om invandrad arbetskraft eller infödd svensk arbetskraft. Men det är bra att Migrationsverket nu har skärpt kontrollen av arbetsgivarnas ekonomiska förutsättningar att betala lön, och särskilt då i branscher där missbruk har förekommit. Som helhet var de oseriösa fallen färre 2011 än året tidigare. Som helhet tycker jag att det är uppenbart att arbetskraftsreformen har varit lyckad. Den har gett Sverige behövlig arbetskraft i yrken där det är svårt att hitta lämpliga anställda. Reformen har också gett människor möjlighet att flytta hit och få arbete och försörjning och samtidigt bidra till Sveriges utveckling.

De allra flesta som kommer hit som arbetskraftsinvandrare har tillfälliga arbetstillstånd som bygger på att de har en längre tids anställning.

Den nya utlänningslagen som vi har haft sedan 2006 bygger på ett system med beslut i domstol och rätt till överklagande. Som helhet tycker vi i Folkpartiet att detta system är rättssäkert för flyktingar och skyddsbehövande som söker uppehållstillstånd och att det har fungerat bättre än det gamla systemet som byggde på politiska beslut.

Dessutom har Migrationsverket kraftigt förkortat handläggningstiderna, vilket är bra inte minst för de asylsökande som väntar på beslut om sin framtid. Samtidigt är ingen lag så heltäckande att den kan vara orörd för evigt i framtiden. Men den extrembild som målas upp här i kammaren av Vänsterpartiet av att svensk flyktingpolitik som helhet är hård, hänsynslös och inhuman stämmer inte. Den stämmer lika lite, fru talman, som Sverigedemokraternas extrembild av en politik för massinvandring.

Folkpartiets utgångspunkt är att internationella konventioner ska hållas och att Sverige ska vara ett föredöme. Människor ska ha rätt att överklaga ett beslut och få hjälp med juridiskt biträde. Samtidigt utgår Folkpartiet, liksom regeringen, från att en lagreglerad migrationspolitik innebär att människor som inte får uppehållstillstånd ska lämna landet.

När det gäller gömda och papperslösa har Folkpartiet länge sagt att de inte kan ha alla rättigheter. Om man är här utan tillstånd kan man inte ha det. Men det finns vissa grundläggande mänskliga rättigheter. Dit hör rätt till vård och rätt för alla barn att gå i skola. Därför tycker jag att det är mycket tillfredsställande att vi nu har ett liggande och kommande förslag från regeringen som är på väg fram om att ge gömda och papperslösa rätt

till anständig vård. Det har vi i Folkpartiet arbetat länge för. Jag är också glad att vi nästa år kommer att ändra skollagen så att barn till gömda och papperslösa får rätt till skolgång. Det här är humana lagändringar som äntligen löser dessa frågor, som länge låg olösta.

Det finns alltid en del utvisningar som väcker frågor, fru talman. Det kan gälla utvisning av barn med stark anknytning till Sverige eller utvisning av gamla och sjuka utan förmåga att ta vara på sig själva. Därför arbetar Folkpartiet för att vi ska utöka möjligheterna att göra undantag. Vi ska ändra formuleringen när det gäller barn om synnerligen ömmande omständigheter. Det är en juridisk formulering. Om man byter ut ordet synnerligen till särskilda omständigheter eller skäl finns det något större möjligheter att göra undantag för barn som är sjuka eller som har stark anknytning till Sverige. Folkpartiet driver också att vi ska öka möjligheterna att göra undantag för människor som har anhöriga i ett annat land – gamla, ensamma föräldrar som saknar anhöriga. Människor som bor och verkar under ordnade förhållanden i Sverige ska kunna få ta hit en gammal mamma eller pappa. Det är det vi kallar för sista länken.

Det här är frågor som Folkpartiet driver och som vi tar upp i diskussioner med Alliansen. Men återigen vill jag säga att alliansregeringen verkligen har löst ett antal gamla knutar och gjort Sverige både öppnare och mer human.

Fru talman! Det är svårt att tänka sig migrationspolitik utan europeiskt samarbete. Vi från Folkpartiets sida stöder helt regeringens arbete med att på EU-nivå verka för en gemensam asylpolitik med gemensamma regler och principer. Utgångspunkterna är att EU-länderna solidariskt ska ta ansvar för flyktingmottagande och att reglerna ska vara desamma. Det ska vara minimiregler, och det ska vara möjligt för ett EU-land som Sverige att ha generösare lagstiftning. Men det ska finnas en grundnivå som alla måste leva upp till.

Den största besparingen gör, som vi har hört, Sverigedemokraterna i budgeten. De utgår från att invandringen i princip minskar med 90 procent. De verkar glömma bort hur det är, och de talar om alla invandrare som invandrare som kommer hit utan jobb eller utan sysselsättning. I verkligheten är det en mycket liten del av den invandring Sverige har som består av flyktingar som vi tar emot av humana skäl. Den stora delen är människor som har ett arbetstillstånd, en studieplats, en forskningsplats och så vidare. Sverigedemokraterna rör ihop dessa begrepp.

Visst har det funnits brister i svensk integration, och visst har det varit så att många som har kommit hit utan arbete och som har varit flyktingar inte har kommit in i arbetsmarknaden tillräckligt snabbt. Där gör nu regeringen ett antal reformer som förflyttar fokus från bidrag till arbete, som satsar på språkundervisning och som ger stimulansbidrag till kommunerna så att kommunernas kostnader inte ökar i samband med flyktingmottagande. Jag ser fram emot att denna politik kommer att förbättra och öka det totala plusvärdet av invandringen – det totala plusvärde som den redan har.

Fru talman! Som vanligt hade jag tänkt säga betydligt mer, men tiden har gått fort. Det är mycket som detta centrala område, migration, handlar om. Framtiden ligger inte i att bygga höga murar runt Sverige. Tvärtom ligger framtiden i att vi öppnar för utveckling och gemenskap genom

att öppna för rörlighet över gränserna. Det är en liberal, modern utgångspunkt när det gäller migrationspolitiken.

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.
(Applåder)

Anf. 14 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Det är inte arbetskraftsinvandringen vi diskuterar i dag, men nu när Ulf Nilsson ändå tog upp det blev jag lite sugen på att diskutera just den frågan.

Ulf Nilsson beskriver de senaste skandalerna kring McDonalds och försäljning av arbetstillstånd som enstaka händelser. Men när man träffar fackliga representanter hör man att de ser detta som ett systemfel. De stöter ganska ofta på till exempel mindre korvkiosker som tycker att de behöver ungefär 20 diskare eller något sådant i en ganska liten kiosk. Man kan undra till vad de behöver dem när de säljer tre hamburgare om dagen.

Detta är nog inte några enstaka händelser och ingenting som vi kan bortse ifrån. Det finns saker som man skulle kunna göra åt denna situation. För det första skulle man kunna ha ett bindande arbetserbjudande. Det erbjudande man ger skulle också vara bindande så att arbetstagarna garanteras den lön och de arbetsvillor de har utlovats. För det andra skulle facken få möjlighet att driva skadeståndskrav och så vidare om man inte får villkoren uppfyllda när man väl kommer hit. För det tredje skulle arbetstagaren få möjlighet att stanna under perioden om han eller hon har blivit lurad. Det är tre ganska enkla saker. Vad säger Ulf Nilsson om dessa förslag?

Anf. 15 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag missförstod Christina Höj Larsen, men jag tyckte att hon sade att vi egentligen inte diskuterar detta. Jag vet inte varför hon sade det, för det ingår i betänkandet. Det är inte minst arbetskraftsinvandring som ingår där, så jag tycker verkligen att det finns all anledning att diskutera det.

Det är upprörande om arbetsgivare lurar anställda. Det är upprörande oavsett om det gäller människor som bor i Sverige eller människor som flyttar hit. Skillnaden är att de som flyttar hit kanske för att arbeta under en tillfällig period är ganska eller mycket utsatta. De har kanske till exempel inte ens råd att åka hem utan hjälp om de blir lurade.

Därför har också Migrationsverket med regeringens goda minne skärpt villkoren. Man diskuterar saker som att sätta upp företag på svarta listor, man kräver in redovisningar särskilt från branscher där anställda har missbrukats, man kräver in redovisning av att det finns ekonomiskt utrymme för att betala löner de närmaste månaderna och så vidare.

På EU-nivå är ett sanktionsdirektiv på väg att genomföras som kommer att skärpa åtgärderna mot oseriösa arbetsgivare. Det kommer att göra att alla EU-stater kan göra rejäla sanktioner mot arbetsgivare som utnyttjar anställda.

Jag tycker alltså att det görs en hel del, samtidigt som man aldrig kan gardera sig mot allting. Det finns, som Christina Höj Larsen naturligtvis känner till, alltför mycket illegalt arbete även bland människor som bor i

Sverige och som är skrivna här. Man smiter undan skatt och så vidare. Arbetet mot detta ska fortsätta.

Men jag tycker att man gör tillräckligt, och jag tycker att vi ska avvakta vad den skärpning som Migrationsverket har gjort leder till. Det gäller också sanktionsdirektivet från EU.

Anf. 16 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra att man har gjort de här skärpingarna av kontrollerna, men faktum kvarstår: Det är arbetstagaren som tar den stora risken. Så är det normalt inte på svensk arbetsmarknad, utan då delar arbetstagare och arbetsgivare på risken. Så gör man inte i det här fallet.

Jag tycker att ett bindande arbetserbjudande ofta tolkas ganska märkligt och felaktigt av borgerligheten som om det skulle innebära att man inte kan få högre lön. Så funkar faktiskt inte den svenska arbetsmarknaden. Det är alltid fullt möjligt att höja en lön. Här är det fråga om ett golv, och sedan går det alltid att höja lönen. Man kommer inte att protestera från fackligt håll om det erbjuds högre lön. Det är larvigt.

Man måste få ett bindande arbetserbjudande som man kan lita på, så att man vet vad man kommer att få när man väl är i Sverige. Situationen där villkoren förändras är helt orimlig just för att, som Ulf Nilsson också mycket riktigt påpekar, skillnaden mellan inhemsk arbetskraft och mäniskor som reser hit är att de som kommer hit är mycket utsatta. De har inget nätverk och ingen möjlighet att säga ifrån på samma sätt eftersom de vet att de kommer att bli av med sitt arbetstillstånd och få resa hem. Ibland är de dessutom satta i skuld, som i fallet med McDonalds.

Anf. 17 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Jag tror att man ska vara försiktig med att införa nya begrepp i svensk avtalspraxis. Vi har nu skärpt villkoren, och Migrationsverket har skärpt kontrollen. Vi kommer att få ett sanktionsdirektiv. Man ska inte heller måla upp bilden av att det handlar om en majoritet. Det är tvärtom en mycket liten del av de anställda som har råkat illa ut på det här sättet, och det ska vi bekämpa.

Man ska inte heller glömma, som bakgrund till den här diskussionen, att Vänsterpartiet röstade emot den här reformen från början och över huvud taget var kritiska till arbetskraftsinvandring. Vi har lite olika utgångspunkter även om jag nu tolkar det så att Vänsterpartiet är med på att behålla detta, och det är i så fall glädjande.

Det görs mycket, och vi följer utvecklingen. Jag ser ingen anledning att nu införa nya avtalsbegrepp i svensk avtalsrörelse.

Anf. 18 MARIA FERM (MP):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Miljöpartiet har en vision om en värld utan gränser, en värld där ingen människa tvingas fly men alla har en möjlighet att flytta. Den världen är vi mycket långt ifrån i dag. Människors möjligheter att röra sig över gränser begränsas starkt. Trots att många flyr från krig, förföljelse och fattigdom ligger fokus i rika länder ofta på att hålla människor ute. Trots

den positiva påverkan migration har på migranten själv, på mottagarlandet och på ursprungslandet byggs höga murar mot omvärlden.

I betänkandet noteras att regeringen bedömer att antalet asylsökande blir betydligt högre än vad som prognostiserades i samband med budgetpropositionen för 2012. Under första halvåret 2012 ökade antalet asylsökande med nära 30 procent jämfört med samma period 2011. I prognoserna för 2013 beräknar Migrationsverket antalet asylsökande till 54 000.

När många människor tvingas fly är det som viktigast att stå upp för medmänsklighet och hedra de internationella konventioner vi skrivit under som säkerställer människors rätt att söka en fristad undan förföljelse. Det är viktigt att komma ihåg varför dessa människor flyr för sina liv.

De som flyr från inbördeskrigets Syrien försöker undvika att bli massakrerade av sin egen regim. De tvingas fly hals över huvud till grannländer för att staten misslyckats med sin mest grundläggande plikt, att ge människor skydd, och i stället gör det motsatta och slaktar sin egen befolkning. Vissa av dem kommer till EU och länder som Tyskland och Sverige, men de allra flesta är kvar i flyktingläger i närliggande länder.

Många kommer också från Somalia, där säkerhetssituationen varierar från mycket allvarlig till i bästa fall oförutsägbar. Många som kommer till Sverige därifrån, ofta via exil och flyktingläger i grannländer, kommer hit för något så viktigt som att återförenas med sin familj. De kommer hit för att en pappa ska få återse sin dotter eller för att en pojke ska få återse sin mamma.

Det är detta de i sammanhanget ytterst få som lyckas ta sig till Sverige kommer ifrån. Det är detta vi skickar dem tillbaka till om vi väljer fel väg i migrationspolitiken.

Men migrationspolitiken handlar inte bara om människor som flyr. Människor kommer inte till Sverige endast av nöd. Människor kommer alltid att röra på sig av olika anledningar. Några reser utomlands för att studera, andra för att arbeta. Vissa flyttar tillbaka, andra gör det inte. Genom intryck och erfarenheter utifrån har Sverige blivit vad det är i dag.

Miljöpartiet arbetar för att göra det lättare att röra sig över gränser. Vi vill att Sverige och EU ska ha en välkomnande inställning till människor som vill komma hit. Vi vill att staten och kommunerna gemensamt tar ansvar för ett bra mottagande av dem som kommer hit.

Efter riksdagsvalet 2010 ingick Miljöpartiet ett migrationspolitiskt samarbete med alliansregeringen. Vi ville ta ansvar för den samlade asyl- och migrationspolitiken och kunna åstadkomma konkreta och nödvändiga förändringar. Detta gjordes inte för att vi var nöjda med migrationspolitiken som den såg ut. Tvärtom tog vi initiativ till samarbetet för att förändra i en mer human riktning.

Så har också skett. Som konstateras i betänkandet faller inte alla insatser inom utgiftsområde 8, som vi diskuterar i dag. Ett exempel på det är den överenskommelse som Miljöpartiet ser som den absolut största konkreta segern hittills, nämligen att de som lever i Sverige utan tillstånd nu får kraftigt utökad rätt till subventionerad hälso- och sjukvård. Det är en självklarhet som tyvärr har varit långt ifrån självklar hittills.

Barn får nu vård på samma villkor som de som är bosatta i Sverige. Vuxna får rätt till vård på samma villkor som asylsökande. Samtidigt

tydliggörs att det är en miniminivå som staten står för. Miljöpartiets vision är vård efter behov på lika villkor för alla, men denna kompromiss innebär oerhört stora förbättringar jämfört med i dag. Det är mycket positivt och långt bättre än vad de flesta bedömare hade vågat hoppas på.

Vidare noteras i betänkandet att en överenskommelse nåtts även när det gäller utbildning för barn som vistas i landet utan tillstånd. Alla barn har rätt till utbildning. Inget barn ska behöva gömma sig när de andra leker på skolgården. För alla de barn som tvingas leva i den utsatta situation det innebär att vara papperslös är rätten till utbildning en viktig förbättring som förhoppningsvis kan skapa en liten känsla av stabilitet i en annars alltför otrygg tillvaro.

I betänkandet hänvisas också till flera viktiga steg mot en ökad rätts-säkerhet i asylprocessen. Det handlar om en fjärde migrationsdomstol som ska inrättas för att medverka till att asylprocessen blir bättre och snabbare. Miljöpartiet och regeringen har också gett flera uppdrag till myndigheter och utredare i syfte att stärka rättssäkerheten. Ett par av dem är nu presenterade, och nu ska vi inleda diskussioner om hur vi går vidare med till exempel lämplighetsbedömningen av offentliga biträden och Migrationsverkets landinformationssystem.

Fru talman! I måndags åkte jag till Fågelfors i Kalmar län för att träffa en liten pojke som heter Artoo och hans familj. Artoo är sju år och lider av PKU. Det är en sjukdom som kräver avancerad medicinerings och särskild kost eftersom man inte kan tillgodogöra sig protein. Trots denna allvarliga sjukdom ska Artoo utvisas till ryska Udmurten, och allt tyder på att familjen inte kommer att kunna få tillgång till nödvändig vård där. Familjen uppger att de inte erkänns som ryska medborgare. Även om de mot all förmodan skulle få tillgång till vård kommer de inte att ha råd med den. Flera barnläkare vittnar om att bristen på medicinerings och vård kommer att leda till att Artoo drabbas av en grav utvecklingsstörning. Det går emot all grundläggande humanitet att avvisa Artoo och hans familj.

Från och med i dag är Miljöpartiets absolut högsta prioritet inom migrationspolitiken att få till en förändring av bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter. Det är en av de utestående frågor där vi vill se en förändring inom ramen för samarbetet med regeringen. Alldeles för få människor får stanna genom denna undantagsbestämmelse i dag. Svårt sjuka utan möjlighet att tillgodogöra sig vård i hemlandet och barnfamiljer som har bott i Sverige under lång tid avvisas.

Vi har fört diskussioner med regeringen om detta och kommer nu att ta initiativ till att intensifiera dessa diskussioner. I årets statsbudget finns skrivningar som öppnar för att noggrant följa tillämpningen, eftersom den kartläggning som gjorts tidigare av synnerligen ömmande omständigheter inte kunnat göra någon jämförelse mellan tidigare och nuvarande lagstiftning. Det finns alltså anledning att se över bestämmelsen.

För att kunna åstadkomma en förändring behöver vi få regeringen med oss. Vi vet också att delar av regeringen ser positivt på att förändra sådana här bestämmelser. Vi kommer därför att intensifiera vårt arbete och lyfta fram människoöden som tydligt visar att dagens lagstiftning är för restriktiv. Vårt mål är att lägga grund för en överenskommelse med regeringen som syftar till att bredda lagstiftningen så att den ger fler människor, som Artoo och hans familj, möjlighet att få stanna i Sverige.

Anf. 19 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Jag är ny här i riksdagen, och innan jag började här drev jag företag i elva år. En hel del av min världsbild är därför präglad av företagarens syn på världen.

När man lyssnar till stolta företagsledare som berättar om sina företags framgångar frambärs inte sällan personalen som företagets viktigaste tillgång. Så är det naturligtvis. Utan människor som gör jobbet blir det ingen verksamhet. Hur människorna fungerar och hur de samverkar med andra, utvecklar sina förmågor och jobbar mot gemensamma mål avgör hur stor lönsamheten blir. Men för att det över huvud taget ska kunna finnas något företag måste det finnas människor som är beredda att ge av sin vardag, sin tid och sitt engagemang till det aktuella företaget. Samtidigt som vi har arbetslöshet vittnar många företag om att det är svårt att rekrytera personal med rätt kompetens. Utan en större rörlighet på arbetsmarknaden riskerar många företag att få problem när nyckelpersoner går i pension.

Den uppmärksamme lyssnaren kanske nu undrar varför jag står här och talar om företagens kompetensförsörjning när debatten ska handla om utgiftsområde 8 och de kostnader vi har för att hantera migrationen. Faktum är att dessa ämnen hör ihop. Precis som företagen är länder beroende av att det finns folk.

Fru talman! Vi blir inte yngre i vår del av världen. Det är naturligtvis mycket som är positivt med det, för det innebär ju att vi blir äldre och friskare och får mer tid att njuta av livet, men det ställer också stora krav på samhället. Allt färre i arbetsför ålder ska försörja allt fler pensionärer, och ökade medicinska möjligheter att hålla oss vid hälsa kräver allt större arbetsinsatser inom allt från specialistsjukvård till hemtjänst.

Precis som det enskilda företaget kan drabbas hårt av pensionsavgångar drabbas också hela ekonomier, och värst är det i norra Europa. I Tyskland är detta ett stort och välkänt problem, och det finns larmrapporter som hävdar att Tysklands ekonomi kommer att kollapsa totalt 2050 om man inte får fart på inflödet av ny arbetskraft.

Liknande förhållanden råder i Sverige. Redan nu är var fjärde vårdanställd i Stockholms läns landsting född i ett annat land än Sverige, och det här är en utveckling som bara har tagit sin början. Vi kommer att behöva precis varenda en som är beredd att flytta till vårt avlägsna land om vi ska klara välfärden i framtiden.

Det välstånd som vi i Sverige har tagit för givet tillkom till största del genom goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas. Bland dessa förutsättningar fanns också en öppenhet mot omvärlden i fråga om att låta människor från andra länder komma hit. Invandringen på 50- och 60-talen var oerhört framgångsrik mätt i ekonomiska termer och har kraftigt bidragit till att de av alla så omhuldade välfärdssystemen över huvud taget kunde komma till. Det kan man gilla eller inte gilla, men så är det.

Det knorrades även då, ska sägas. Den som flyttade till Sverige möttes inte sällan av fördomar och ibland säkert även av ren rasism. Sådana otrevligheter är naturligtvis beklagliga men verkar dess värre vara en naturlig del av det mänskliga beteendet. Många människor känner oro inför förändring, rädsla mot främlingar och skepsis mot främmande kul-

turer. Säkert finns det också de som är besvikna över egna misslyckanden i livet och därför, som en försvarsmekanism, väljer att skjuta över ansvaret på en yttre förklaringsfaktor, till exempel invandringen.

Man ska inte lägga för stor skuld på den som reagerar så, eftersom det antagligen är ett verktyg som vi naturligt har med oss för att hantera besvärliga känslor, men man måste vara medveten om att det är en långt ifrån hållbar tröst.

De som inte gillar människor som är födda i andra länder frambär inte sällan kostnaderna för invandringen som en anledning att stänga gränserna, men utgiftsområde 8 är liksom så många andra budgetposter investeringar inför framtiden. Den samhällsekonomiska nyttan överstiger vida de kostnader som är förknippade med att ta emot människor på ett ordnat och rättssäkert sätt.

De demografiska utmaningarna har redan nämnts, och de måste tas på största allvar. Den som för en politik syftande till att hålla människor borta från Sverige är skyldig ett svar på hur man ska lösa problemet med en åldrande befolkning.

Fru talman! Migration är något fullständigt naturligt och har förekommit i alla tider. Människor har behövt rycka upp sina bopålar för att undkomma fara och ofrihet eller för att skapa en bättre framtid för sig och sin familj. Migration är dessutom en mycket god affär för samtliga inblandade. Sverige är ett litet exportberoende land i Europas utkant, och vårt välstånd är helt beroende av affärsutbyte med omvärlden. Det faktum att migranter blir broar mellan människor, länder och kulturer ökar möjligheterna till internationell handel.

Andelen företagare är större i gruppen utrikesfödda än bland svenskar. I Sverige hade 234 av våra 290 kommuner varit avfolkningsorter om det inte hade varit för invandringen. Ett tillflöde av människor säkrar underlaget för såväl kommunal service som det lokala näringslivet. Med fler människor i kommunen byts nedläggningshot mot framtidshopp. Åtminstone kan det vara så om vi hanterar dessa frågor på rätt sätt. Att inte hantera dem är definitivt inget alternativ.
(Applåder)

Anf. 20 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! Jag vill börja mitt anförande med att läsa ett citat från Länstidningen Södertälje den 13 november i år. "Personligen och i egen skap av representant för Sverigedemokraterna har jag klara problem att inse varför dessa personer tillåts komma in i Sverige över huvud taget." Citatet är hämtat från en insändare av Tommy Hansson, Sverigedemokraternas gruppleddare i kommunfullmäktige i Södertälje.

Människor som inte har alla sina papper i ordning, eller rättare sagt människor som inte har den typen av papper som vi i ett tryggt välfärds-samhälle kan förväntas ha, borde enligt samma person "sättas på första bästa plan till den destinationsort varifrån de kom".

Sverige är ett land där vi är otroligt privilegierade. Vi har fått förmånen att växa upp i ett land där vi har välstånd, där vi har trygghet och där vi inte har haft krig i minnet. Alla människor har inte haft den förmånen. Vi är inte bara medmänniskor till de människor som liksom vi har haft förmånen att födas här, utan vi är också medmänniskor till de människor som har fötts och vuxit upp under andra förhållanden.

Genom vårt medmänskliga ansvar har vi förbundit oss, genom internationella konventioner, att pröva rätten för de människor som flyr att få sitt skydd någon annanstans. Rätten att söka asyl har man även om man inte har ett svenskt pass och även om man inte har ett papper med biometrisk uppgifter kopplat till sig därför att man har vuxit upp i ett land som har haft inbördeskrig under decennier och därför inte har någon som helst möjlighet att ha papper som vi i vårt land godkänner.

Därför, fru talman, är Kristdemokraterna för att vi ska värna asylrätten, att var och en som kommer till vårt land, som knackar på vår dörr, ska få sin rätt till skydd prövad. Det är en grundläggande mänsklig rättighet som Sverige förbundit sig till.

Solidaritet är inte att fråga: Vad kan du göra för oss? Solidaritet är att ställa frågan: Vad behöver du, och vad kan jag hjälpa dig med? Vad kan vi som land göra för dig, du som inte hade förmånen att födas här? Det innebär inte att Sverige inte har mycket att vinna på att vara ett öppet land. Vi som samhälle tjänar på att få tillströmning från andra länder, att få ta del av andra människors kultur, andra människors vilja att bidra till vårt samhälle och bygga det.

Det är av solidaritet vi har ett ansvar att erbjuda en fristad för några av de människor som söker skydd i vårt land. Vi har också ett ansvar att hjälpa människor i krigssituationer, i akuta nödsituationer på andra håll i världen. När Sverigedemokraterna säger att de inte vill att de ska komma hit, att vi i stället kan hjälpa dem på plats, rimmar det illa med det som är konsekvensen av deras samlade budgetalternativ. Inte nog med att de i det närmaste halverar det som rymms inom detta budgetområde, de skär dessutom ned det internationella biståndet med en fjärdedel för att de inte ser vad vi i vårt land, på den här platsen på jorden, har att vinna på det.

Kristdemokraterna står för en human, rättssäker och generös migrationspolitik. Vi inser att vi har ett ansvar, och vi inser också att vi har glädje av de människor som kommer hit och berikar vårt land.

Fru talman! Det finns många delar i betänkandet som redan varit föremål för debatt i dag, och jag ska därför inte gå in på dem alla. Jag skulle i stället vilja koncentrera mig på den del som handlar om anhöriginvandring. De senaste dagarna har anhöriginvandringen varit en fråga som det finns anledning att fördjupa sig i.

Av dem som kommer till vårt land som anhöriga tillhör många den kategori där adoptivbarn och det man brukar kalla kärleksinvandring inryms. De siffror som kom den 1 december i år visar att 6 809 personer beviljats asyl som anhörig till en person som kommit som flykting, alltså hörande till kategorin asylsökande. Det är inte speciellt många människor. Ändå förs det en diskussion om att den rätten ska begränsas.

Jag vill vända mig till dem som vill begränsa rätten att få hit sin anhörig, en rätt som för övrigt redan är begränsad. Det förutsätter nämligen att det är fråga om make, maka eller barn som är beroende av sina föräldrar, i praktiken minderåriga barn. Den som vill begränsa den rätten vill jag fråga: Vems dotter och vems son är det som inte ska få komma hit? Vems äkta make är det som ska få vänta på grund av att vi ska införa strängare regler?

Familjen är oerhört viktig för oss alla oavsett varifrån vi kommer och oavsett vilken fas i livet vi befinner oss i. Att begränsa rätten att få vara med sina allra närmaste anhöriga är inte förenligt med vare sig goda

förutsättningar för att integreras i vårt land eller att upprätthålla de grundläggande mänskliga rättigheterna.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.
(Applåder)

Anf. 21 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Utvecklingen i Syrien är mycket oroande. Tusentals syrier lämnar landet varje dag. Merparten tar sig till grannländerna Jordanien, Turkiet, Libanon och Irak. UNHCR uppskattar att det i slutet av året kan finnas fler än 700 000 flyktingar i behov av hjälp och stöd. Det humanitära trycket i regionen är mycket stort, och situationen ställer höga krav på ländernas kapacitet och förmåga att erbjuda skydd. 6 696 människor från Syrien har i år, fram till den 2 december, sökt asyl i Sverige.

I Somalia har våldet och oron mattats en aning, och Migrationsverket bedömer att det inte längre råder inre väpnad konflikt. Även om detta pekar på en utveckling i rätt riktning är det bara första steget på en mycket, mycket lång färd. 5 076 människor från Somalia har i år sökt asyl i Sverige.

På västra Balkan finns lyckligtvis inga krigshärdar. Krypkyttarnas och den politiska förföljelsens dagar är ett fall för nutidshistorien, och de bekymmer som finns är ekonomiska snarare än krigiska. Minoriteters situation lämnar en hel del övrigt att önska, men det är ekonomisk utsatt-het som är bekymret, inte krig eller förföljelse. Ändå har 6 950 människor från västra Balkan sökt asyl i år.

Människor som flyr undan krig och förföljelse ska få skydd i Sverige. Är behovet temporärt ska de få skydd under en begränsad tid, är behovet bestående ska de välkomnas fullt ut och beviljas permanent uppehållstillstånd. För dem som söker sig till vårt land av andra skäl, på grund av arbetslöshet eller att Sverige upplevs generellt som ett bättre land, är asylvägen inte rätt. Då blir det avslag och återvändande. Under tiden de finns i asylprocessen, eller i mottagandet innan återvändandet är ett faktum, tar de upp plats som bättre behövs till dem som flyr konflikthärdar och faktiskt söker skydd.

Sverige har under många decennier haft en stor invandring och är i mångt och mycket ett invandrarland. 1 procent av vår befolkning har rötter i Iran, 1 procent i Irak och ½ procent i Syrien. När människor drivs på flykt är det naturligt att många därifrån söker sig till Sverige. Det gör att det inte bara är vilka lagar vi har, eller vilken tillämpning av dessa lagar som görs, som påverkar hur många som kommer hit och söker asyl.

Fru talman! Det är viktigt att samtliga EU:s medlemsstater tillämpar det gemensamma regelverket och att de personer som kommer till EU och är i behov av internationellt skydd bereds detta. Solidaritet måste visas länder som ligger nära oroshärdar. Det är därför angeläget att EU och medlemsstaterna fortsätter att stödja UNHCR, IOM och andra organisationer som är involverade i det humanitära arbetet. Sverige är en av de största humanitära givarna till regionen kring Syrien, och vårt totala humanitära stöd till insatser i Syrien och för syriska flyktingar i regionen under 2012 uppgår till närmare 250 miljoner kronor, alltså en kvarts miljard.

Men i EU ser vi hur den ekonomiska krisen är inne på ytterligare ett varv, och grupper som tidigare varit förskonade känner nu av krisen. Beredvilligheten att vara solidarisk och leva upp till de mål som slogs fast i Stockholmsprogrammet är dämpad. Tvärtom är det tyvärr många som väljer att se om sitt eget hus och avstår från att infria ens de löften och uppfylla de regelverk som redan ställts upp. Det gemensamma europeiska asylsystemet må vara inom räckhåll på papperet, men det är långt ifrån verklighet i praktiken.

Fru talman! Inte heller Sverige är opåverkat av vad som händer och sker. Efter många år av mycket hög inströmning har det kommit en viss trötthet ute i landets kommuner. De flesta kommuner tar nu emot ensamkommande asylsökande barn i högre eller lägre grad, men trots en kraftfull utökning av verksamheterna räcker inte platserna till. När kommunala företrädare under Irakinströmningen talade mycket om EBO, det egna boendet, och vilka konsekvenser det kunde få hör vi nu mycket om ABO, anläggningsboendet, och vilka effekter det får i en kommun.

Sverige har tagit ett stort ansvar under lång tid, och behoven motsvaras inte av utbudet ute i den primärkommunala verkligheten. I denna tid av ökat inflöde och ökat behov ser vi många kommuner som nekar att göra ett ökat ansvarstagande, och i vissa fall sådana som säger upp de insatser de redan tidigare erbjudit. Bara att hitta tak över huvudet och processa alla ärenden är en grannliga uppgift för Migrationsverket, som parallellt med detta bedriver ett generellt utvecklingsarbete.

Det är nödvändigt att det ute i kommunerna finns ett mottagande av nyanlända som fått uppehållstillstånd, dels för att integrationen och etableringsprocessen måste komma i gång så snart som möjligt, dels – och ur ett migrationspolitiskt perspektiv nog så viktigt – för att människor med uppehållstillstånd inte ska ta upp de platser som så väl behövs för dem som precis kommit in i asylprocessen.

Etableringsprocessen försenas och försvåras av att det saknas bostäder. Den underlättas inte heller av att Migrationsverket förhyr många av de bostäder som kunde kommit ifråga till ABO, anläggningsboenden.

En annan grupp som belägger platser på Migrationsverkets anläggningsboenden är de tidigare asylsökande som efter avslutad rättsprocess fått ett lagakraftvunnet avvísings- eller utvisningsbeslut. För närvarande återfinns inte mindre än 5 056 personer ur denna kategori i ABO. Detta är ytterligare ett skäl till att återvändandearbetet måste fortgå med förnyad energi.

Den budget som vi diskuterar i dag i riksdagens kammare ger Migrationsverket fullt ut vad de äskat. Samtidigt handlar de migrationspolitiska utmaningarna inte bara om kronor och ören. De handlar även om möjligheter till mottagande, om kommunernas och medborgarnas förmåga att ta till sig och möta behov som uppstår och om att det inte i alla lägen är så att Sverige ska göra mer utan att också andra länder ska kliva fram och göra sitt.

(Applåder)

Anf. 22 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru talman! Jag noterade att statsrådet Billström i sitt anförande sade att Migrationsverket fått fullt ut vad de äskat. Ni har kanske lagt märke till att Sverigedemokraterna har föreslagit aningen reducerade anslag.

Tobias Billström pratade inledningsvis om hur läget är i Syrien och Somalia och om att det kommer flyktingar därifrån. Den fråga som jag ställer mig är varför Sverige ska ta emot flest flyktingar från till exempel Syrien. Vi tog emot flest irakier också. Är detta förenligt med den så kallade arbetslinjen? Det är huvudsakligen lågkvalificerad arbetskraft som kommer därifrån, och det är inte precis den typen av arbetskraft som vi är i behov av i första hand.

När folk flyr från platser med temporära problem ska även uppehållstillstånden i Sverige vara temporära, sade Tobias Billström. Menar då Tobias Billström att regeringen är villig att börja införa tillfälliga uppehållstillstånd i större utsträckning och permanenta sådana i mindre utsträckning än tidigare?

Jag kan heller inte låta bli att ställa en fråga angående Tobias Billströms utspel häromveckan om skärpta försörjningskrav vid anhöriginvandring. Jag ställde en fråga till Tobias Billströms regeringskollega minister Erlandsson i går. Billström har fått uppbackning från självaste statsministern, som sagt att frågan ska diskuteras inom regeringen. Tobias Billström menade tydligen att det går att skärpa reglerna, medan minister Erlandsson menade att det inte pågår några sådana diskussioner över huvud taget. Vem har rätt och vem har fel i den frågan?

Anf. 23 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! David Lång gjorde sig väl skyldig till åtminstone den här mandatperiodens största understatement när han sade att Sverigedemokraterna i sitt budgetförslag har ”aningens reducerade anslag” till Migrationsverket. Med de reduceringar som ni gör skulle Migrationsverket knappast kunna fullfölja sitt uppdrag enligt de instruktioner som regeringen har gett. Det skulle få till konsekvens att vi skulle få kraftigt förlängda handläggningstider, vilket i sin tur skulle leda till ökade kostnader för statskassan. Det är precis detta som är problemet med Sverigedemokraternas budgetförslag. Det hänger inte ihop. Det är underdimensionerat. Det hjälper inte att stå här och säga att ni har låtit riksdagens utredningstjänst eller någon annan räkna på det. Verkligheten är den att om man underdimensionerar Migrationsverkets anslag får det ekonomiska konsekvenser. Man måste kunna handlägga de ärenden som kommer in. Det kan man däremot med de anslag som vi ger.

Varför ska vi ta emot flest från Syrien? Varför vi ska ta emot flest och varför vi ska bevilja flest ansökningar är två helt skilda frågor. Ta emot och pröva de asylansökningar som kommer in måste man alltid göra. Det är vi förpliktade att göra enligt internationell lagstiftning, liksom alla andra stater i världen. En annan sak är hur man ser på beviljandefrekvensen. Det blir problem om de europeiska staterna börjar tillämpa regelverket på olika sätt. Detta hyser jag en viss oro för.

Vad gäller försörjningskravet har jag gett mycket tydliga besked om var mitt parti står. Det kan inte vara någon hemlighet att vi tycker att vi ska ha ett försörjningskrav och att det ska vara bredare än vad som är fallet i dag, när bara 1 procent omfattas av detta. Däremot tycker jag kanske att det är lite lågt att hoppa på min regeringskollega Eskil Erlandsson. Jag har själv varit ansvarig för allmänpolitiska frågor vid frågestunder, och jag får väl lov att säga att mina svar inte alltid har varit av någon högre kvalitet när jag besvarat frågor om jordbrukspolitik och

annat jämfört med mina svar om migrationspolitik. Det kanske inte är så konstigt.

Prot. 2012/13:39
7 december

Migration

Anf. 24 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag tolkar det som att det var minister Erlandsson som var lite fel ute.

Våra siffror blev vi kritiserade för av både Tobias Billström och Mikael Cederbratt. Sverigedemokraterna kritiseras ofta för att ha fel siffror, trots att vi ofta hänvisar till expertis. Men det skulle vara intressant att höra av regeringen vilka siffror som är de rätta. Hur mycket skulle man kunna spara? Regeringen är väldigt kreativ när det gäller att hitta på en massa konstlad sysselsättning, som instegsjobb, nystartsjobb och jobbcoacher, som kostar massor med pengar men ger väldigt litet resultat. Om man vore lika kreativ i att försöka spara på massinvandring, mångkultur och integration skulle man säkert kunna ordna ganska rejäla besparingar där.

Jag skrev själv en motion förra året om att regeringen ska ta fram underlag för hur mycket man skulle kunna spara på en minskad invandring, och jag har lämnat in samma motion i år. Men alla de övriga sju partierna har valt att rösta nej. Regeringen verkar inte vara särskilt tillmötesgående på den punkten heller och vill inte göra några beräkningar. Det verkar som att man inte vill veta hur mycket det går att spara. Det skulle vara intressant om Tobias Billström och alla andra som kritiserar Sverigedemokraterna för felaktiga beräkningar kunde lägga fram någon egen beräkning. Det skulle göra det hela lite mer seriöst i denna typ av debatter.

Sverigedemokraterna vill försöka stoppa slöseriet, vilket det inte verkar som att något annat parti vill. Regeringen vill som sagt bevilja precis allt vad Migrationsverket och andra myndigheter ber om när det gäller just invandring och mottagning av flyktingar. Sverigedemokraterna vill också göra någonting åt utanförskapet. Sverigedemokraterna tror på ett sammanhållet samhälle med en återgång till assimilationstanken. Det är det tyvärr inget annat parti som gör.

Anf. 25 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Det är inte regeringens uppgift att skriva oppositionens förslag. Det får oppositionen göra själv. Däremot har regeringen lagt fram en budget som är väldigt tydlig. Går man däremot in och analyserar oppositionens förslag, vilket man naturligtvis ska göra, kan man konstatera att Sverigedemokraterna inte tar hänsyn till ett antal väldigt viktiga parametrar när de gör budgeten för utgiftsområde 8.

De lagändringar som krävs för att genomföra de skärpningar som Sverigedemokraterna föreslår kan troligen träda i kraft tidigast 2014–2015. Därmed får de ingen effekt för 2013, vilket är viktigt att komma ihåg. Man måste också fatta beslut angående öppna ansökningar som är inlämnade 2012 och 2013. Människor som vistas i mottagandet belastar anslaget 1:2, det vill säga ersättningar för bostadskostnader, tills de återvänder och bosätter sig. Det tar ni inte heller någon hänsyn till. Får en högre andel avslag i första instans kommer de att överklaga i större omfattning. Det medför ökande vistelsetider.

Ni vill avveckla migrationsdomstolarnas personal. Det kan man inte göra så snabbt som Sverigedemokraterna utgår från i sitt förslag, av arbetsrättsliga skäl – ni är ju starka förespråkare av arbetsrätten i övrigt i denna kammare. Det går inte heller att säga upp personal på Migrationsverket och i domstolarna, precis som jag sade, så snabbt som Sverigedemokraterna utgår från.

Dessutom finns det kostnader för förvaltningsanslaget, till exempel för lokaler, både Migrationsverkets egna lokaler och andra lokaler, som inte heller kan minskas så snabbt som Sverigedemokraterna föreslår på grund av olika avtal.

Summa summarum: Sverigedemokraternas bedömningar av möjliga kostnadsminskningar för utgiftsområde 8 är kraftigt överdrivna de första två åren och mycket överdrivna för resterade period som de tar upp. Därför skulle verksamheten bli kraftigt underdimensionerad med Sverigedemokraternas förslag. Det är inte jag som migrationsminister beredd att ta ansvar för. Jag tycker att vi ska handlägga ärenden effektivt och i enlighet med förvaltningslagen, och vi dimensionerar också verksamheten utifrån detta.

Anf. 26 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Med jämna mellanrum och i nästan varje debatt under de senaste åren på det migrationspolitiska området har vi kommit till begreppet ”synnerligen ömmande omständigheter”, och så även i dag. Vi kan konstatera att det inte blev vad lagstiftaren hade tänkt. Det har kommit att tolkas för restriktivt. Här ligger ansvaret på oss politiker.

Vi är helt övertygade om att begreppet måste ändras till ”särskilt ömmande omständigheter”, som då också skulle vidga möjligheten något för Migrationsverket att ge uppehållstillstånd i speciella fall.

Min fråga till statsrådet är om statsrådet delar den här bilden och när vi kan få se ett sådant förslag på riksdagens bord.

Anf. 27 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Jag delar inte bedömningen, och jag har inte för avsikt att lägga fram något förslag på riksdagens bord.

Det var en enig riksdag som 2006 låg bakom det årets reformering av utlänningslagstiftningen där man utmönstrade begreppet ”humanitära skäl” och ersatte det med ”synnerligen ömmande omständigheter”, och ett utvidgat skyddsbegrepp som ersatte ”politiskt humanitära skäl”. Syftet var att få en lydelse som bättre skulle svara mot karaktären av en undantagsbestämmelse och markera att bestämmelserna avser att användas för de situationer som inte omfattas av någon av huvudgrunderna för uppehållstillstånd.

Detta har utretts av den så kallade Utvärderingsutredningen. Den hade i uppdrag att analysera hur bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter tillämpades. Utredningen kom i sitt slutbetänkande fram till att praxis beträffande barn inte var så rikhaltig att det säkert gick att säga om barns bästa beaktats på det sätt som avsetts av lagstiftaren.

Därefter har vi gått vidare med detta. Vi har i fortsättningen kunnat konstatera att om ingen av skyddsgrunderna är tillämplig på uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter kan man

bevilja detta till en person som har mycket starka skäl att få stanna i landet, och då ska man göra en samlad bedömning. Det gäller särskilt den sökandes hälsotillstånd, anpassning till Sverige, situationen i hemlandet och så vidare.

Bedömningarna görs alltid utifrån de individuella förutsättningarna i varje enskilt fall. Migrationsverkets och migrationsdomstolarnas uppgift är att göra den här prövningen. Jag anser att den nuvarande instans- och processordningen fungerar väl. Jag har inga avsikter att göra några förändringar i de delarna.

Anf. 28 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Vi hör ofta i många andra sammanhang, på möten och i medier, och så sent som i onsdags här i riksdagen av en majoritet av riksdagens migrationspolitiska talespersoner, att det pratas varmt om att detta begrepp behöver ändras. Jag vill ändå fråga statsrådet: När räknar statsrådet med att förlora den interna dragkampen och lägga fram ett förslag som vi kan rösta igenom? Inte menar väl statsrådet att Folkpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet talar med kluven tunga, att de pratar sig varma för en lagändring men inte bjuder statsrådet på en rejäl match?

Anf. 29 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Det var intressant. Jag skulle kunna vända på det och säga: När kommer vi att lägga fram ett förslag om utökade försörjningskrav på anhöriginvandring till riksdagen? Det handlar också om diskussioner.

Fredrik Lundh Sammeli har ännu inte ingått i någon koalitionsregering, och kommer kanske aldrig att göra det heller. Men om han gör det kommer han ganska snabbt att upptäcka att diskussionerna alltid pågår och äger rum, i samband med varje budget och också däremellan.

Min åsikt är tydligt deklarerad: Jag anser att det här är fel. Jag anser att det är fel också därför att genomförandet av en sådan förändring där man går från ”synnerligen” till ”särskilda” skulle leda till att fler människor beviljades uppehållstillstånd. Det skulle få som konsekvens mycket stora kostnadsökningar, särskilt med beaktande av den följd effekt som det skulle få när människor upptäcker att de kan ta sig till Sverige, lägga fram sin sak, få stöd av en sådan här paragraf och då få lov att stanna. Det är jag inte beredd att medverka till.

Jag har precis redogjort för de inströmningstal vi har. Vi har enorma utmaningar på detta område. Då står Socialdemokraterna här i kammaren och säger till sina kommunpolitiker att man i princip är beredd att utöka mängden människor som de kommer att få ta om hand, utan en tanke på den diskussion som äger rum ute i Kommunsverige.

Det hör till historien att jag under mina resor under detta år inte har mött en enda socialdemokratisk kommunpolitiker som har sagt att ”synnerligen ömmande omständigheter” är precis den sak som vi måste ta oss an och ändra. Det kanske finns skäl till att det inte är det som engagerar landets kommunpolitiker, de som faktiskt är ute i den primärkommunala vardagen och har att hantera konsekvenserna av besluten i denna kammare. Det kanske Fredrik Lundh Sammeli borde ta med sig tillbaka till sin egen partiorganisation – vad vet jag?

Anf. 30 CARINA HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Jag ska uppehålla mig vid det vi kallar lagen om eget boende, EBO.

Enligt EBO får asylsökande bosätta sig precis var de vill. Det är säkert behjärtansvärt tänkt från första början, men i kombination med bostadsbrist, arbetsbrist och problemtyngda förorter fungerar det inte riktigt i dag. EBO verkar många gånger i stället göra vägen till arbete och egen försörjning mycket längre än vad det från början var tänkt.

Därför anser vi att det vore rimligt att avskaffa EBO, eller i varje fall se över EBO-lagen och göra det rimligt med undantag. Vi menar att en översyn av lagen ska leda till att asylsökande måste bosätta sig där det finns lediga lägenheter, där skolorna inte är överfulla och där det eventuellt är lättare att få jobb eller åtminstone praktik – ”måste” i den bemärkelsen att göra det möjligt för kommuner att undantas från regeln.

Fru talman! I vissa kommuner är de negativa effekterna av lagen så stora att lagstiftningen borde kompletteras med möjligheter till undantag.

En majoritet av de asylsökande som söker sig till kommuner på egen hand handlar om EBO. Ett av de allra starkaste argumenten för att avskaffa EBO är just att folk hamnar hos släktingar i överfulla lägenheter med dålig standard. Det är i sig inget konstigt att personer som känner sig otrygga och har släkt och vänner på ett visst ställe söker sig dit. Det är tvärtom, i mina ögon, fullt naturligt.

Men de riskerar då att hamna i ett område där bostadsförhållandena inte är bra, där barngrupperna är stora, där arbetslösheten är stor och där möjligheten till egen försörjning minskar drastiskt. De väljer helt omedvetet att riskera att hamna direkt i ett utanförskap i en redan segregerad stad.

Sveriges kommuner avtalar om antalet anläggningsboenden men inte när det gäller eget boende. Därmed får kommunerna inte heller någon möjlighet att förbereda sig eller planera för ett mottagande av handläggare, sfi, plats i skolan eller övriga arbetsmarknadsåtgärder.

För oss handlar det inte om att tvinga folk till någon form av kommunarrest utan om att ge dem de bästa möjligheterna, de bästa verktygen och förutsättningarna för att så snabbt som möjligt bli en del av samhället. Vi vill helt enkelt förhindra att de hamnar i en kommun som inte kan ge dem rätt förutsättningar och som inte har möjlighet att planera för ett värdigt mottagande och boende.

Vi gör verkligen inte de nyanlända en tjänst genom att låta dem bo i kommuner där det råder bostadsbrist, arbetsbrist och total segregation. I slutändan är det de asylsökande som får betala priset genom ett sämre mottagande, och i förlängningen drabbas hela samhället negativt.

Vi kan inte längre blunda för den massiva kritik som finns mot EBO, en lagstiftning som låter bra men som i själva verket riskerar att skapa mer elände för dem som den från början var tänkt att hjälpa. Utredningarna har under lång tid avlöst varandra utan att några för mig märkbara förändringar har kommit till stånd. Lösningarna har stavats ”incitament” och varit näst intill verkningslösa.

För att ge redan hårt ansatta och segregerade kommuner en rejäl chans att återhämta sig efter tidigare års förda politik och för att över huvud taget kunna leva upp till ett integrationsprogram värt namnet vill vi helt enkelt att lagen ska ses över.

Anf. 31 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Jag använde tre o:n i mitt anförande: omänskligt, orealistiskt och ohederligt. Jag tänkte återvända till ”orealistiskt”.

Det är naturligtvis viktigt att vi diskuterar detta med eget boende kontra anläggningsboende. Men jag skulle ändå vilja ha en bra och gärna pedagogisk förklaring, om man tittar på anslag 1:2, som innehåller ersättningar till kommuner, landsting och motsvarande. Jag förstår att Carina Herrstedt egentligen vill att man ska ha så lite av eget boende som möjligt, men rent ekonomiskt är det faktiskt mycket billigare.

I dag bor 62 procent i anläggningsboende. Skulle man ta bort eget boende blir det 100 procent och en kostnadsökning med 60 procent, 460 miljoner kronor mer. Hur går det ihop med att man minskar budgeten på samma budgetpost med 44 procent?

Anf. 32 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Först och främst står jag här för att diskutera en enskild motion och egentligen inte budgeten i sig, även om jag har full förståelse för att detta är en budgetdebatt.

Beträffande din fråga, Mikael Cederbratt, är egentligen det enda jag kan säga att denna sänkning är fullt möjlig utifrån en sverigedemokratisk budget. Om man minskar invandringen blir naturligtvis trycket på kommunerna mycket lägre, och därmed blir det minskade kostnader.

Något ohederligt vet jag inte riktigt om jag kan hålla med om finns. Tvärtom tycker jag att det är hederligt och humant att man vill kunna ge de asylsökande ett värdigt boende, så att de kommer till en kommun som verkligen har förutsättningar för att ta emot dem. Med sverigedemokratisk politik går det.

Anf. 33 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret, även om det inte direkt var något uttömmande svar. Effekten av den motion som du talar för, Carina Herrstedt, är ändå att det med stor sannolikhet blir kostnadsökningar, och du tillhör ett parti som har väckt en motion där man föreslår kraftigt reducerade kostnader. Det går helt enkelt inte ihop. Det är orealistiskt och inte hederligt på något sätt.

Jag fick inte svar på frågorna i mitt anförande. Men Carina Herrstedt kan inte fullständigt avsvära sig det faktum att hon tillhör Sverigedemokraterna, och då måste hon väl också stå bakom den budget som de har föreslagit.

Ni säger där att ni inte vill avträda några internationella konventioner, som Genèvekonventionen. Men skulle vi gå med på det ni säger om att vi ska minska anhörig- och asylinvandringen med 90 procent kommer vi ned på ungefär 2 600 personer per år, och innevarande år har vi haft fler konventionsflyktingar som har fått ja än vad ni tillåter.

Jag frågar: Är ni beredda att avträda de konventioner som ger skydd åt människor som är i behov av skydd?

Anf. 34 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Vi har inte alls för avsikt att frånträda någonting. Som min partikollega sade: Det vi har skrivit under kommer vi naturligtvis att stå för.

Man kan gå till FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, artikel 13. Där står det att var och en har rätt att fritt förflytta sig och välja bostadsort inom varje stats gränser. Men om kommuner undantas från EBO-lagen, som jag säger, förhindrar det trots allt inte folk att röra sig. Om jag till exempel säger till Mikael Cederbratt att du inte får sätta dig på stol 272 när du går tillbaka från talarstolen innebär det inte att du inte har resten av stolarna att sätta dig på och fortfarande kan välja fritt.

Naturligtvis står vi fortfarande bakom att man ska kunna göra detta. Men vi vill också ge kommuner och personer som väljer att bosätta sig i kommunerna en rejäl chans att bli en del av samhället och också kunna bidra till den samhällsutveckling som vi vill ha.

Jag kan inte se att det skulle bli en kostnadsökning genom att det finns kommuner som bör undantas från detta. Vi har till exempel identifierat 15 olika områden där man vill ha nystartszoner. Då har vi identifierat att kommuner har problem.

Vad är då problemet med att säga att dessa bör undantas från just EBO-lagen, så att de sedan kan återhämta sig och på nytt börja ta emot ännu fler som de kan hjälpa in i samhället? Jag förstår inte den problematiken.

Anf. 35 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det är en intressant och viktig fråga som Carina Herrstedt tar upp. Det finns många myter kring den så kallade EBO-principen. Någon EBO-lag existerar ju inte, utan det finns en princip i lagen om mottagande av asylsökande – det kan vara viktigt att reda ut.

Detta var tidigare ett mycket större problem än vad som är fallet i dag. När jag tillträdde som statsråd var det ungefär 60 procent av de asylsökande som bodde i EBO och 40 procent i ABO. I dag är proportionerna de omvända. Det finns flera förklaringar till att det ser ut på det viset.

Om det är lång handläggningstid på grund av överklagande kan det ändå upplevas tungt för en del kommuner som har många människor i EBO. Men jag tyckte inte att Carina Herrstedt lämnade något bra svar till min kollega Mikael Cederbratt på den här punkten.

Vi har den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter. Den förhindrar mycket effektivt att personer som har rätt att vistas i landet inte ska kunna röra sig fritt. Vad Carina Herrstedt föreslår i sin motion är i praktiken en kommunarrest för människor, och det är inte genomförbart. I min värld har polisen väsentligt mycket viktigare saker att ägna sig åt än att kontrollera om människor har bosatt sig på den ena eller den andra sidan av kommungränsen.

Att ta bort möjligheten att bo i eget boende skulle utöver dessa problem medföra ökade kostnader för bostäder för asylsökande. Men det finns inte täckt i den budget som Sverigedemokraterna har lagt för utgiftsområde 8. Dessutom råder det redan nu brist på lägenheter för Migrationsverket att hyra.

Att göra EBO till en stor fråga, som väldigt många – inte minst ett antal kommunpolitiker runt om i landet – tyvärr har gjort beklagar jag. Jag tror inte att detta är den stora frågan, och det har aldrig varit det heller, i varje fall inte under den senare delen av den tid som jag har varit migrationsminister. Det är andra frågor som vi måste fokusera på.

Att människor väljer att bosätta sig tillsammans med sina vänner, släktingar och bekanta är dessutom notoriskt svårt att rå på med andra metoder än upplysning och information.

Prot. 2012/13:39
7 december

Migration

Anf. 36 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Tobias Billström för förtydligandet om att EBO-lagen inte är en lag. Just av den anledningen började jag mitt anförande med att säga ”det vi kallar lagen om eget boende, EBO”. Jag är alltså fullt medveten om den problematiken.

Precis som du säger, Tobias Billström, har EBO-lagen gjorts till en stor fråga, inte bara av oss sverigedemokrater utan egentligen av alla partiföreträdare ute i kommunerna, för det är där problemen uppstår. Det är ett stort problem att vi inte kan ge asylsökande rätt verktyg. Blir de inte en del av samhället kan vi inte heller få dem att fungera. Det är inte humant att bara sätta folk på ett ställe och säga: ”Det är helt okej. Bo här! Ni får klara er bäst ni vill.” Sedan, när man märker att det inte fungerar, ska man hitta på särlosningar till dem som i sin tur leder till splittringar och motsättningar i samhället. Jag tycker inte att det är humant.

Jag vidhåller fortfarande att vi inte vill frånga några konventioner över huvud taget utan helt enkelt vill se över lagen. Det är jag inte ensam om att tycka. Se över lagen, så att vi kan komma till rätta med det som trots allt många ser som ett problem men som uppenbarligen inte Tobias Billström ser som ett problem!

Jag menar inte att detta ensamt är lösningen på problemet. Som du säger har vi bostadsbrist. Det gäller inte bara asylsökande utan i princip i hela Sverige.

Att då säga till asylsökande att de gärna får flytta dit fastän det inte finns bostäder men att de väl kan packa ihop sig sju eller tolv stycken i en tvåa är knappast det humanaste. Här krävs en översyn inte bara av EBO-lagen utan av hela integrationspolitiken.

Anf. 37 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det var just detta som var problemet: att göra EBO till en symbolfråga löser inget. Det blir bara varmluft när man säger att man vill se över EBO-principen, eller EBO-lagen, om man väljer att kalla den så.

Jag tycker att det är viktigt att man fokuserar på det som är grundproblemet. Från regeringens sida accepterar vi inte när en hög koncentration av människor med utländsk bakgrund i vissa kommuner leder till segregation och utanförskap. Det har vi, till skillnad från Sverigedemokraterna, en politik för att försöka lösa, och den bygger på arbetslinjen.

Jag skulle önska, och det är också detta som är den moderata utgångspunkten, att man kunde komplettera den nuvarande politiken med ett försörjningskrav för anhöriginvandring. Det är oftast där problemen ligger och inte i EBO, som ju handlar om asylsökande. Problemet är alltså den anhöriginvandring som sker senare och som leder till att människor som har bosatt sig som asylsökande i vissa kommuner sedan får ta emot sina anhöriga under förhållanden som är dåliga.

Hade vi utökat försörjningskravet till att omfatta fler och också fördjupat omfattningen för att se till att människor som kommer får ett ordnat boende med en tryggad försörjning som inte innebär att man lever på

försörjningsstöd i kommunerna hade vi förmodligen fått bättre integrationsverktyg.

Jag konstaterar att Moderaterna än så länge är ganska ensamma om att tycka detta, men jag skulle naturligtvis önska att vi fick en diskussion om detta i förhållande till kommunpolitiker. Jag vet att många fler bland dem, oavsett om de tillhör Alliansen eller oppositionspartierna, faktiskt delar den här uppfattningen. Jag tror att vi är på väg mot en sådan utveckling i Kommunsverige, och det välkomnar jag.

Försörjningskravet skulle dessutom kunna innebära ett bibehållande av alla de förpliktelser vi har enligt internationella konventioner. Utan att bryta mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna skulle vi kunna skapa bättre förutsättningar för integration. Det är inte bara smakligare utan dessutom väsentligt mycket mer genomtänkt och lagligt än det som Carina Herrstedt tar upp i sin motion, och detta är min politik som moderat och som minister.

Anf. 38 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Tobias Billström säger att Sverigedemokraterna inte fokuserar på grundproblematiken. Jag skulle tvärtom vilja säga att det är precis det vi gör. Vi lyfter gång på gång fram problematiken med att alltför många får permanenta uppehållstillstånd i stället för tillfälliga. Den arbetsmarknadslinje som Tobias Billström pratar om är absolut bra, men den fungerar tyvärr inte. På de platser som Arbetsförmedlingen hänvisar folk att flytta till för att det finns arbete finns det naturligtvis inga bostäder, vilket gör att folk får sitta kvar i de kommuner de har kommit till och uppbära försörjningsstöd. Detta om något handlar om kommunerna, alltså att vi inte kan hänvisa folk dit där arbetena finns.

Jag menar att man från första början måste komma runt problemet. De kommuner där det inte finns bostäder eller arbetstillfällen kan man låta undantas från detta, så att de kan komma på fötter igen. Det är utgångspunkten för min motion. Flera kommuner skriker stopp och att de inte klarar av mer. Det är inte humant att fortsätta fylla på där det inte får plats fler.

Anf. 39 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra Carina Herrstedt tala om vikten av ett värdigt boende. Jag tror att hon nämnde barnens möjlighet att få gå i skola och möjligheten att slippa trångboddhet, sanitära olägenheter med mera.

Mina frågor till Carina Herrstedt är då: Givet att de människor ni inte tycker ska erbjudas att få sin asylrätt prövad här i Sverige ska bo kvar i ett flyktingläger i närområdet till det land de flyr ifrån, är det Sverigedemokraternas och Carina Herrstedts bedömning att de sanitära förhållandena är bättre i flyktinglägren?

Är det Carina Herrstedts bedömning att möjligheten till skolgång för barnen är bättre i flyktinglägren?

Är det Carina Herrstedts bedömning att trångboddheten i tälten i flyktinglägren är mindre än i bostadsområden i vårt land?

Är det Carina Herrstedts bedömning att förutsättningarna att få sina behov tillgodosedda är mindre om man bor hos en släkting eller nära vän

Anf. 40 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar Emma Henriksson för frågorna. Svaret borde naturligtvis bli nej på alla frågor. Min bedömning är dock att ett flyktingläger inte på långt när går att jämföra med ett boende i en kommun. Det tror jag att vi är överens om.

I ett flyktingläger är det i min värld inte tänkt att man ska vara så länge som man kan vara asylsökande i Sverige. Ett flyktingläger är, som jag ser det, en plats där man kan vara tills den största faran är över eller tills man kan anvisas en tryggare plats. Det innebär ju inte att man fritt måste kunna välja när man väl kommer hit.

Även om vi har ett femtontal kommuner som vi anser vara så hårt drabbade att de inte kan erbjuda ett värdigt boende och ett värdigt mottagande finns alla de andra kommunerna kvar och har ett solidariskt ansvar att ta i frågan.

Jag menar naturligtvis inte att man bor bättre i tält. Det är inte detta jag menar. Men de kommuner som inte kan erbjuda ett värdigt mottagande kan undantas, och man kan låta övriga kommuner ta ansvar för ett värdigt mottagande.

Anf. 41 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! I din värld, Carina Herrstedt, bor man kanske inte speciellt länge i flyktingläger. Jag önskar att den världen var verklighet för dem som bor i flyktingläger år ut och år in. Det är också i dessa flyktingläger som man med en skärpt anhöriginvandring skulle låta många av barnen till dem som har lyckats ta sig hit vara kvar som gisslan tills föräldrarna har fått ett jobb och en tillräckligt stor egen bostad. Det är anledningen till att vi kristdemokrater vänder oss mot en skärpning på det viset.

Jag har fler frågor till Carina Herrstedt. Ni säger ju att vi kan göra mycket bättre om vi låter människor bli omhändertagna i sitt närområde. Samtidigt säger ni i debatten om det budgetområde vi tog beslut om i går – bistånd – att vi ska sluta att ge bistånd till vårt närområde eller åtminstone ta bort omkring 90 procent av medlen till de länder runt omkring oss där människor inte fullt ut kommer i åtnjutande av sina mänskliga rättigheter. Ni skär ned anslagen både för bistånd och för migration, och det kommer inte att innebära annat än att människor kommer att fortsätta att fara illa men att vi kommer att slippa se dem. Är det detta som är Sverigedemokraternas ambition – inte att människor ska få tillräckligt med hjälp, för det räcker inte era budgetmedel till, utan att vi ska slippa se när människor lider?

Anf. 42 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag förstod egentligen inte hur denna fråga kom att handla om flyktingläger. Oavsett om min värld stämmer eller inte är det väl klart att vi önskar att flyktingläger bara ska vara en tillfällig lösning.

Jag kan inte riktigt förstå parallellerna. Om det i dag är ett problem att folk bor flera år i ett flyktingläger skulle väl inte vår motion om EBO-lagen förändra detta nämnvärt? De som får möjlighet att komma hit till

Sverige som asylsökande skulle tvärtom få ett bättre mottagande. Jag förstår inte parallellen. Naturligtvis är det problematiskt att människor bor i flyktingläger, men min motion handlar knappast om det.

Jag kan inte förstå om Emma Henriksson på fullt allvar menar att om vi skulle undanta kommuner från EBO-lagen skulle det påverka hur det ser ut i flyktingförläggningar. Jag har svårt att förstå det.

Däremot har jag väldigt lätt att förstå att det är enklare att begära repliker på mig. Jag förstår inte varför folk inte har begärt repliker på vår talesperson David Lång som pratar om de här frågorna. Jag har varit väldigt tydlig med att det var just min motion jag gick upp och pratade för.

Jag vill fortfarande hävda att de nedskärningar ni menar att vi gör är fullt möjliga med en sverigedemokratisk budget.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 11 december.)

7 § Nya regler för industriutsläpp

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13: MJU5
Nya regler för industriutsläpp (prop. 2012/13:35).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 11 december.)

8 § Svar på interpellation 2012/13:75 om Greklands framtid i euro-samarbetet

Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Fredrik Olovsson har frågat mig vilket ställningstagande jag har gjort i fråga om när Grekland bör lämna euron.

Grekland befinner sig i en fortsatt mycket svår ekonomisk situation. Landets bnp har minskat med sammanlagt 20 procent sedan 2008. Den offentliga skulden beräknas enligt EU-kommissionen uppgå till ca 188 procent av bnp 2013, trots den stora privata skuldstrukturering som genomfördes tidigare i år.

Det ambitiösa reformprogrammet i Grekland har inte fullt ut genomförts i den takt och omfattning som krävs för att återfå förtroende, konkurrenskraft och tillväxt. I samband med diskussioner om en tvåårig förlängning av tidsfristerna för den finanspolitiska anpassningen har jag understrukit att det är högst osäkert om endast en förlängning av tidsfrister är tillräckligt för att den grekiska ekonomin ska kunna återhämta sig.

Givet Greklands situation med mycket svaga offentliga finanser, långvarig recession och svag konkurrenskraft finns inga enkla vägar för landet att välja. Processen framåt kommer att vara svår. Därför har jag tidigare påpekat att det inte går att utesluta att Grekland lämnar eurosamarbetet.

Vilken väg Grekland väljer att gå är framför allt ett beslut för Greklands regering och parlament. Den nuvarande grekiska regeringen har valt att fortsätta anpassningen av landets ekonomi inom ramen för ett anpassningsprogram som finansieras av lån från IMF och euroländerna.

Prot. 2012/13:39
7 december

Svar på
interpellationer

Anf. 44 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Jag vill förstås börja med att tacka finansministern för svaret. Att läget för den grekiska ekonomin är allvarligt är inte någon nyhet. Stora underskott under lång tid har lett till en helt ohållbar skuldsituation. Och trots att en lång rad smärtsamma åtgärder har beslutats och också i stora delar genomförts är läget fortsatt besvärligt. Inte minst är konkurrenskraften fortsatt väldigt svag.

Men det är också uppenbart att Grekland och euroländerna har beslutat sig för att lösningen på problemet inte är att Grekland eller något annat euroland ska lämna den gemensamma valutan. Tvärtom vidtar man många åtgärder, kraftfulla åtgärder, för att eurosamarbetet ska hålla. Man investerar inte bara en väldig massa euro i det utan också mycket politiskt kapital.

Det går naturligtvis att diskutera om det är en rimlig politik, men det är förstas i första hand en fråga för grekerna och för de europeiska politiker som är innanför eurosystelet att ta ställning till.

Därför var det anmärkningsvärt att Anders Borg, som finansminister i ett land som inte ingår i samarbetet, hade så starka synpunkter på detta. Tysklands finansminister tyckte till och med att Anders Borgs uttalanden var skadliga för euron och för de länder som ingår i det samarbetet, i alla fall enligt medieuppgifter.

I sitt svar pekar finansministern på att det här är en fråga för det grekiska folket. Det har han förstås rätt i. Så är det slutligen. Det var också ett skäl till att många tyckte att det var lite märkligt med Anders Borgs uttalande, för det är naturligtvis i slutändan grekerna och de andra europeerna som ska fatta det beslutet.

Jag valde att inte ta upp den dimensionen i min interpellation till Anders Borg. Det hade jag förstås kunnat göra, för det är viktigt på många sätt, principiellt. För ett litet land som Sverige är det viktigt att vi har en sådan hållning, att det är upp till varje enskilt land att avgöra vilken valuta man har, vilka samarbeten man väljer att vara med i och också vilka man väljer att stå utanför. Det är också en viktig dimension. Men det har liksom Anders Borg gått förbi, så jag uppehåller mig inte längre vid den dimensionen.

Därför frågade jag när det var rimligt att Grekland lämnar detta. Jag har förstått när jag har tittat på detta lite närmare att Borg har menat att det nog borde ske inom sex månader – och det är nu ett par månader sedan det uttalandet föll i Tokyo.

Nu är min fråga om det är Anders Borgs uppfattning att Grekland bör lämna eurosamarbetet inom de kommande fyra månaderna, som återstår av tidsfristen, och om det är finansministerns bedömning att ett grekiskt utträde inom den här perioden inte får några allvarliga konsekvenser eller spridningseffekter för andra ekonomier, andra länder i euroområdet. Har nu tillräckligt många åtgärder vidtagits på den europeiska nivån för att det ska vara möjligt för Grekland att lämna euron utan att det får conse-

kvenser också för andra? Har Anders Borg i så fall drivit några av dem under den här perioden?

Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt mig till att börja med understryka att Fredrik Olovsson och jag har olika syn på hur vi ska bedriva det europeiska samarbetet.

För Sverige har det alltid varit en oerhört central utgångspunkt att den ekonomiska politiken i de olika medlemsländerna är en gemensam angelägenhet. Det framgår av stabilitets- och tillväxtpakten att så är fallet.

En central utgångspunkt i det är att vi ska göra något som kallas för peer review, det vill säga att vi ska föra en öppen och tydlig debatt med varandra om den ekonomiska utvecklingen.

Många har, till skillnad från Fredrik Olovsson, gjort bedömningen att det varit för lite av öppenhet och peer review och att vi därför har mer behov av att man faktiskt för en konstruktiv och rak dialog länderna emellan.

Tidigare socialdemokratiska regeringar har alltid haft uppfattningen att en rak och öppen dialog mellan medlemsländerna är ett av sätten vi utvärderar ekonomisk politik på.

Nu har Fredrik Olovsson lanserat en egen tolkning av stabilitets- och tillväxtpakten som går ut på att man inte får diskutera och att den ekonomiska politiken inte är en gemensam angelägenhet. Jag är också lite tveksam till vad han har lanserat för princip om hur vi ska förhålla oss till frågor från journalisterna. Är det meningen att vi inte ska svara på dem och att vi inte för svenska folket ska ge en korrekt redovisning av de bedömningar vi gör? Eller hur ska vi förhålla oss?

Min utgångspunkt har varit att om man får en fråga från en journalist ger man ett så väl genomtänkt och avvägt svar som man kan. Och det här är två utgångspunkter. För det första är den ekonomiska politiken en gemensam angelägenhet. Det är inte så att vi har en rätt utan en skyldighet att delta i utvärderingar av varandras ekonomiska politik. För det andra handlar det om att man ger så raka, ärliga och tydliga svar som man kan på journalistfrågor.

Låt oss då prata lite om Grekland. Landets problem är mycket långvariga. Vi har deltagit i de här diskussionerna under de senaste sex åren. Konkurrenskraften är mycket begränsad. Man har en exportsektor som är så liten att man är på väg att bli en liten sluten ekonomi. Man har en arbetsmarknad som inte förmår att sätta löner utifrån produktivitet. Det är alldeles uppenbart att det man nu har gjort är att man har utlöst en kostnadskris som har varit i produktion, så att säga, under ett par decennier. Och man har offentliga finanser som visade mycket stora underskott redan innan krisen inleddes.

Det var det som var situationen. Redan 2008 reviderade man upp underskotten till väldigt höga nivåer, alltså innan vi fick ett genomslag för den ekonomiska krisen.

Konkurrenskraften, arbetsmarknaden och offentliga finanser har inte fungerat på det sätt som man skulle önska. Då har vi förhandlat om ett antal paket. Också Sverige har deltagit i så måtto att det har varit en del EU-medel inblandade i detta. Det har framför allt varit IMF-pengar som vi har ställt upp med. Det är inte lite pengar, utan det är sammantaget 150

miljarder euro som har betalats ut till Grekland under de två olika programmen. En del av det är då även svenska pengar.

Nu säger Fredrik Olovsson att mycket av reformprogrammen är genomfört. Det är sant, men vi ska också komma ihåg varför vi är i den här sitsen. De låg på en skuld på 160. Den har nu reviderats upp till nära nog 190. Det är alltså ett uttryck för att det är någonting i programmen som inte har genomförts på det sätt som de ska. Man har inte fått koll på utgifter, man får inte in de skatteintäkter man önskar och man har inte genomfört de privatiseringar man lovade. Man är helt enkelt i fundamental mening off track med dessa program, och det är det som gör att IMF nu har valt att inte gå vidare med ytterligare utbetalningar.

Det har däremot euroländerna gjort, och det är säkert klokt av dem att göra det. Vi har en grekisk regering som nu gör tydliga insatser för att få till stånd ett program som ska genomföras och som ska vara vettigt.

Kommer detta att lyckas? Låt oss konstatera att jag ju inte har rekommenderat Grekland någonting, utan jag har gjort bedömningar av hur sannolikt det är att de här processerna ska bli framgångsrika. Hittills har de visat sig vara relativt dömda från början. De framsteg man skulle önska har inte gjorts.

Om nu Fredrik Olovsson gör bedömningen att vi är på väg in i en annan fas skulle jag naturligtvis önska att han har rätt, men jag skulle säga att osäkerheten kvarstår.

Anf. 46 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Jag vill förstas inte sätta någon munkavle på finansministern när det gäller att delta i det europeiska samarbetet på de villkor som gäller. Men det man säger måste man också vara beredd att ta ansvar för. Det finns nu genuint viktiga vitala svenska intressen att försvara i EU-samarbetet. Att då reta upp 17 andra finansministrar med den tyska i spetsen samtidigt som det pågår en lång rad förhandlingar om mycket viktiga frågor är säkert inte det bästa sättet att lyckas med det.

Det är frågan om bankunionen där Sverige riskerar att hamna utan inflytande och där Anders Borg föredömligt skramlar med vetovapnet. Men det är synd att det ska behöva gå så långt.

Vi har frågan om den finansiella transaktionsskatten där vi riskerar en situation där andra går före på ett sätt som inte är bra för svenska intressen och där vi också kan tappa en del av den svenska skattebasen till följd av detta.

Vi har budgetförhandlingarna med frågan om avgiften till EU och om att försvara den svenska rabatten som Göran Persson förhandlade hem.

Vi har hela inriktningen av budgeten som också är en väldigt stor och viktig fråga.

Det är viktiga frågor och stora pengar, och det verkar inte som om förhandlingsjobbet så här långt går Sveriges väg. Det är möjligt att talet från regeringen om att tillhöra Europas kärna handlade om att ha synpunkter på vilka som ska vara med eller vilka som ska lämna eurosamarbetet, men jag tror att svenska medborgare utgick från att det betydde att vi skulle värna svenska intressen väldigt starkt. Då tror inte jag att det bästa sättet är att reta de 17 andra, med Schäuble i spetsen, samtidigt som vi står inför de viktiga frågor som jag nyss pekade ut.

Finansministern får gärna visa att jag har fel i praktiken. Ingen skulle bli gladare än jag om Anders Borgs manöver och andra förhandlingsinsatser ser till att vi klarar den svenska avgiften, att vi behåller den svenska rabatten, att vi klarar det svenska inflytandet i bankunionen och att vi inte får en utveckling på FTT som går emot svenska intressen.

Finansministern har alla möjligheter att visa att den här taktiken i förhandlingarna – att döma ut Grekland som euroland och ta strid med dessa 17 – är en bra förhandlingsväg. Det är fullt möjligt att göra det och leverera detta.

Tillbaka till frågan om det grekiska utträdet. Givet att Anders Borg gärna svarar på medieuppgifter får han gärna svara på frågorna här i riksdagen också. Krävs det inga ytterligare åtgärder på Europainivå för att ett sådant utträde ska gå så smidigt som Anders Borg uppenbarligen tror att det ska gå? Är allting riggat för att ett land ska kunna lämna utan att det får spridningseffekter till andra länder? Finns det andra länder som Anders Borg tycker borde lämna eurosamarbetet – Spanien, Portugal, Irland, Italien?

Varsågod och svara på det!

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt mig till att börja med säga att det är bra att Fredrik Olovsson delar min syn att den ekonomiska politiken är en gemensam angelägenhet och att vi ska ha en rak och öppen dialog med andra medlemsländer kring detta. Det har varit Sveriges roll rakt igenom Europasamarbetet.

Vi har faktiskt inte väjt för att framföra kritik mot länder, och vi har framför allt inte väjt för att göra det även mot stora och starka länder. Det tror jag har varit klokt. Det gjordes när Tyskland och Frankrike valde att manipulera stabilitets- och tillväxtpakten, och Sverige ska vidmakthålla den tydligheten. Det är en del av ett fungerande Europasamarbete, och självklart ska vi också hela tiden försöka ge allmänheten en så rimlig och bra information om det ekonomiska läget som möjligt.

Jag kan försäkra Fredrik Olovsson att han inte behöver oroa sig för min relation till Wolfgang Schäuble. Den är utomordentlig. Vi har ett nära samarbete och när det gäller bankunionen också en betydande samsyn. Jag ska också säga att det har även regeringen och Socialdemokraterna, och det är jag väldigt glad för. Det tycker jag är positivt. Jag ska även säga att den enigheten i EU-nämnden faktiskt var bredare än bara Socialdemokraterna. Den innefattade även Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Den enigheten tror jag beror på att hela denna frågeställning rör rätt fundamentala frågeställningar om hur vi värnar Sverige. Vi ska värna vårt banksystem och våra offentliga finanser. Vi ska skydda våra skattebetalare, och vi ska naturligtvis inte acceptera rollen som någon typ av andra rangens medlemsnation i EU.

Om detta är vi överens, och det är klart att det utifrån svenska intressen också ligger ett högt värde i att upprätthålla en europeisk union snarare än att få en splittring mellan en eurozon och de länder som står utanför.

Sverige ska vara en konstruktiv kraft i de här förhandlingarna, och det kommer vi att vara på mötet i Ekofin i nästa vecka och även på stats- och regeringschefsmötet. Jag ska dock samtidigt säga att jag inte alls är säker på att detta slutar i att vi kommer överens redan i nästa vecka, utan det kan säkert blir ytterligare turer innan dess.

Greklands situation är utomordentligt prekär. Man har en konkurrens-situation som är sämre än den Sverige hade 1992. Man har en skuldnivå som ligger på nära nog 190 procent av bnp. Man räknade med att uthållighet skulle kräva att man låg på 120 procent till 2020, och alla kalkyler visar att det är relativt osannolikt att man ligger där. Det är därför man har flyttat fram detta till att man nu ska ligga på en högre nivå 2020 och så småningom, därefter, nå ned till lägre siffror.

Den grekiska regeringen har lagt fram de propositioner och de beslut som krävs i betydande utsträckning. Dock ska vi komma ihåg att skuldnivån ligger 20 procent högre eftersom man bland annat inte har uppfyllt de krav på privatiseringar som man tidigare åtagit sig.

Problemet med Grekland är att även om regeringen lägger fram propositioner och även om de propositionerna röstas igenom i parlamentet så vet vi av erfarenhet att det inte nödvändigtvis betyder att de påverkar den faktiska verkligheten i termer av skatteintäkter, uppbörd och annat. Grekland är i ett sorgligt tillstånd och står inför mycket besvärliga politiska och sociala val som det är väldigt svårt att se några bra vägar ut ur.

Kommer det här programmet att lyckas? Kommer euroländerna att vara beredda att gå vidare med ytterligare åtgärder? Kommer IMF så småningom att säga att man uppfyller det? Det är en hög grad av osäkerhet kring det, och vi får naturligtvis följa den utvecklingen. Jag tror att vi alla önskar att Grekland hittar någon typ av fungerande väg ur detta.

När det gäller vad de själva ska fatta för beslut är det ytterst den grekiska regeringen som tillsammans med parlament och befolkning måste göra val, och då får man se vad det till slut landar i. Vad det handlar om för tidsförlopp måste ytterst den grekiska regeringen svara på.

Anf. 48 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Jag noterar att jag inte får något svar från finansministern om tidtabellen för det grekiska utträdet. Tidigare var det sex månader; det är fyra månader kvar av den tidsfristen. Jag inser dock att det inte var det mest överlagda uttalandet som Anders Borg har gjort i sin karriär och att han inte gärna vill bli påmind om just detta.

Jag accepterar därför att jag inte får något vidare svar på det. Jag tror inte heller att det är ett bra sätt att värna den svenska positionen i de förhandlingar som vi nu står i och som vi har nämnt ett par gånger – bankunion, FTT och budgetfrågorna – som naturligtvis är oerhört viktiga.

Det är naturligtvis där finansministern borde lägga kraften i Europasamarbetet snarare än på att döma ut ett eller annat land som inte riktigt tillhörande det samarbete som vi själva inte är med i – eurosamarbetet. Jag inser att Anders Borg har backat på den punkten och att han inte längre har en sådan tidtabell, och jag tycker att det är ganska bra.

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Den ekonomiska politiken mellan medlemsländerna i och utanför eurozonen är en gemensam angelägenhet. Det är alltså en

skyldighet som vi har att ge synpunkter på detta, och det är framför allt en skyldighet som vi har visavi våra medborgare att ge en så korrekt beskrivning av läget som möjligt.

Jag är naturligtvis väldigt tacksam för att Fredrik Olovsson känner sådan omsorg om min trovärdighet i EU-samarbetet och Ekofinrådet och kan på den punkten ge honom relativt betryggande besked om att Sverige har mycket hög trovärdighet sedan lång tid tillbaka och betraktas som ett av de länder som står upp för att man ska ha tydlighet och öppenhet i de här diskussionerna. Det tror jag är en kultur vi ska bevara.

Jag tycker också att det är bra att vi kan hitta en samsyn med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet kring bankunionen och andra besvärliga frågor där vi utifrån gemensamma intressen gemensamt ska förhandla så bra som det går för Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2012/13:83 om åtgärder mot fattigdom

Anf. 50 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förhindra fattigdom i Sverige.

Sverige ska vara ett samhälle som håller ihop. Ekonomiska kriser slår ofta hårt mot dem som har det allra sämst. Regeringens politik har därför inriktats på att öka sysselsättningen och motverka att arbetslösheten biter sig fast. Sedan 2006 har sysselsättningen ökat med 200 000 personer, och utanförskapet har minskat med drygt 200 000 personer.

Tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik som värnat ordning och reda i offentliga finanser har vi också kunnat stärka välfärden. Regeringen har infört en rad riktade satsningar mot grupper med svag ekonomi: höjt flerbarnstillägg, höjt bostadsbidrag för unga utan barn och för barnfamiljer, höjd grundnivå i föräldraförsäkringen och höjt bostadstillägg för pensionärer. Tillsammans med regeringens reformer för att stärka kvaliteten i utbildningsväsendet är dessa satsningar centrala för att utjämna livsvillkor och välfärd över tid. Den omfördelning som äger rum via offentligt finansierad vård, skola och omsorg är grundläggande för att utjämna människors livsvillkor.

Det är regeringens fortsatta ambition att ytterligare stärka arbetslinjen och samtidigt bedriva en effektiv fördelningspolitik som gagnar dem som har det allra sämst. Det bästa sättet att minska risken för fattigdom är just att få fler i arbete. Regeringen vill därför underlätta övergången mellan ekonomiskt bistånd och arbete. Eftersom en högre arbetsinkomst reducerar biståndet är det inte alltid tillräckligt lönsamt att börja arbeta eller att utöka sin arbetstid för personer med ekonomiskt bistånd. Regeringen avser därför att under 2013 föreslå förändringar i beräkningen av rätten till bistånd.

Anf. 51 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Tack så mycket för svaret! Anders Borg sade i sin förra interpellationsdebatt att han hade hög trovärdighet i resten av världen.

Jag börjar tvivla på den saken. Det är möjligt att han fortfarande har hög trovärdighet i andra länder, men nu när det börjar bli så tokigt att Anders Borg inte kan göra rätt prognoser i budgeten och när Anders Borg påstår saker som är rent felaktiga börjar jag fundera på om Anders Borg verkligen ska vara så nöjd med sakernas tillstånd som han faktiskt är.

Han säger att det är viktigt att hålla ihop Sverige. Anders Borg har tydligen inte lyssnat på sin egen statsminister som gång på gång har sagt att det måste vara större skillnad mellan den som är sjuk och den som är frisk. Det måste vara större skillnad mellan den som är arbetslös och den som har ett arbete. Annars kommer de arbetslösa inte att gå till arbete. Om de sjuka och arbetslösa inte blir fattiga nog kommer de inte att gå till arbete, säger statsministern. Det brukar faktiskt även Anders Borg göra. Han kallar det för incitament. Till viss del sade Anders Borg det även i det skriftliga svaret på min interpellation.

På vilket sätt håller samhället ihop om det ska vara större skillnad? Ska det vara större skillnad, eller ska det inte vara större skillnad? Vilken människosyn har Anders Borg? Vi byggde upp ett land där vi höll ihop grupperna och där vi trodde på människornas vilja att faktiskt arbeta, för det är det människor vill.

Ni har under er tid sett till att sysselsättningen har sjunkit. Arbetslösheten är nära 8 procent, ungdomsarbetslösheten är högre än EU-genomsnittet och långtidsarbetslösheten har nästan tredubblats under Anders Borgs tid. Ändå står Anders Borg här och säger att han är ganska nöjd med sakernas tillstånd och tycker att regeringen har gjort mycket.

S-kvinnorna i Skövde har ett tag haft temamöten som handlar om fattigdom och barnfattigdom. Vi har bjudit in olika organisationer. Det vi får höra om hur det ser ut i Sverige i dag är förfärligt. När vi bjöd in Frälsningsarmén berättade de hur människor kommer till dem och luktar illa ur munnen därför att tänderna har ruttnat. De är ofria nog att inte ha råd att gå till tandläkaren. Vi får höra från olika kyrkor hur de får se till att människor får mat för dagen. Vi har fått höra från Stadsmissionen att de börjar likna situationen vid tiden i början av 1900-talet, när det var allmosor som skulle rädda de fattiga, men alla räddades inte.

Vi har haft en stark offentlig sektor i Sverige där vi har tagit hand om människor, där vi har sett till att ingen ska vara fattig. Nu har Rädda Barnen kommit med sin rapport där de visar att barnfattigdomen fortsatt är hög. 225 000 barn drabbas av Anders Borgs politik, eftersom ni har försämrat för de sjuka och för de arbetslösa. Och arbetslösheten har ju inte sjunkit.

Fattiga barn löper större risk att bli mobbade i skolan. Fattiga barn får sämre resultat i skolan. Fattiga barn har färre möjligheter på sin fritid. Det har Anders Borg inte försökt att göra någonting åt. Han påstår i sitt svar att han vill ha ett samhälle som håller ihop, men i dagens Sverige håller samhället på att spricka. Det här duger inte, Anders Borg.

Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det är viktigt att vi talar om människor som lever under våra materiella förhållanden, därför att det är en central del i den svenska modellen att vi bättre än de flesta andra länder ser till att även de som har det sämst har en relativt god standard.

Vi har nu fått ny statistik från EU som visar att andelen med svår materiell standard är lägre i Sverige än i praktiskt taget alla de andra länderna. Det var 1,2 procent i Sverige 2011. Det är bättre siffror än Luxemburg, Island, Norge, Nederländerna, Danmark och Finland – andra traditionella nordeuropeiska välfärdsländer som klarar sig relativt bra.

Under krisåren är det alltså så att de här siffrorna har minskat. Vi låg på 2,3 procent 2005 och på 2,1 procent 2006. Det är väldigt få EU-länder som har upplevt en utveckling där svåra materiella förhållanden har minskat under de här åren.

Detsamma gäller när man tittar på barnfattigdom. Även på det området har vi nu fått ny statistik. Då kan man se att Sverige alltså ligger näst bäst till på det området. Det är bara Luxemburg som har jämförbara siffror, och de ligger i princip på samma nivå som vi. Sedan kommer Schweiz, Island, Norge, Nederländerna, Finland, Danmark och ett antal andra länder. De nordiska välfärdsstaterna, med Sverige i spetsen, klarar fattigdom och att hålla ihop samhället bättre än de flesta andra länder. Det är det vi också vet från andra siffror om förmögenhetskoncentration och inkomstskillnader.

Det här är naturligtvis väldigt glädjande. Det beror på att vi i Sverige har en stor välfärdsstat och på att vi nu har börjat hantera de problem som Socialdemokraternas utanförskap skapade. Under en svår ekonomisk kris har vi alltså lyckats hålla siffrorna på en bra nivå. Genom åtgärder som gör att det lönar sig bättre att arbeta, att det är fler företag som vill anställa och att det finns företag som vill växa har vi fått en stigande sysselsättning i privat sektor. Det är alltså 200 000 fler som arbetar i dag än det var 2006. Det är alltså 200 000 färre i utanförskapet än det var 2006.

Arbetslinjen är naturligtvis viktig, men den räcker inte. Vi måste komplettera med viktiga välfärdsinsatser. Där vill jag särskilt nämna att vi satsar stora resurser på att förbättra välfärdsservicen i barnomsorg, äldreomsorg och sjukvård, där vi bland annat har genomfört förändringar för att vi ska ha bättre utbildade lärare som har större möjligheter att undervisa.

Den andra försvarslinjen i den politiken är naturligtvis att vi har gjort väldigt tydliga fördelningspolitiska insatser i praktiskt taget varje budgetproposition. Det har handlat om att vi har förstärkt barndelen i bostadsbidragen. Det har handlat om att vi har förstärkt det särskilda stödet för äldre i äldrebostadsstödet. Det handlar om att vi har sänkt skatten för pensionärer, och det handlar om att vi har gjort en lång rad riktade insatser som i första hand ska hjälpa människor med svag materiell ställning.

Sverige, Norden och Nordeuropa har skapat ett samhälle med mindre ekonomiska skillnader och större ekonomisk trygghet än de flesta andra länder i världen. Det är en väldigt positiv utveckling. Det faktum att vi nu också kan kombinera det med en arbetsmarknad som präglas av mer av flexibilitet, större dynamik och en stigande sysselsättning är positivt.

Sedan har vi en väldigt besvärlig ekonomisk kris, och den kommer att prägla Sverige under de kommande åren, precis som den präglar alla andra länder. Men jag tror att de flesta är medvetna om att den ekonomiska krisen inte har sitt ursprung i Sverige, utan den sammanhänger mer med den misskötsel av offentliga finanser som vi har upplevt i ett antal andra europeiska länder.

Anf. 53 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det låter märkligt när Anders Borg talar, är så nöjd över sakernas situation och rabblar upp en mängd länder som har det sämre.

Faktum kvarstår att 70 000 människor har varit arbetslösa i mer än två år, att arbetslösheten är nära 8 procent och att under Anders Borgs tid har långtidsarbetslösheten nästan tredubblats. Sedan kan Anders Borg stå här och vara nöjd och säga att det är mycket bättre än i andra länder. Det hjälper inte de fattiga människorna. Människorna upplever ofrihet när de får gå med mössan i hand till någon av våra kyrkor, Frälsningsarmén eller Stadsmissionen för att få hjälp och mat för dagen. Kommunernas ekonomi har grävts ur i takt med att arbetslösheten är för hög och att ni inte har höjt anslagen till kommunerna i tillräckligt stor utsträckning.

Ni har sett till att det numera finns avdelningar med 70–80 barn på fritidshemmen. De barnen får ingen bra fritid. Jag vet att personalen gör ett enormt arbete, men man kan inte kalla det för att barnen får en rik fritid även om personalen gör sitt yttersta och jobbar på.

Ni har sett till att kommunernas ekonomi har blivit sämre. Nu kommer Anders Borg förstås att säga att det inte blir så om man räknar på ett annat sätt. Då har de fått bättre ekonomi än vad de hade tänkt sig. Men vi vet i praktiken, inte på planeten långt borta där Anders Borg befinner sig utan hos människorna i respektive kommun, att verksamheterna blir sämre. Kvaliteten sjunker, trots att Anders Borg påstår att han höjer kvaliteten. Det är för att kommunerna inte har möjlighet att satsa så mycket som tidigare. De ser ingen långsiktig satsning från regeringens sida.

Ofrihet, barn som får sämre resultat i skolan, färre möjligheter på fritiden – vad leder det till i förlängningen? I förlängningen leder det till större skillnader i samhället, vilket leder till oro i samhället. Anders Borg har mycket riktigt påpekat att det finns länder som har det värre och där de rika är rädda för de fattiga. De måste bygga in sina samhällen med murar och låsa om sig på kvällarna så att ingen kan komma in. De fattiga är farliga.

Om vi fortsätter utvecklingen där Anders Borg bejakar, eller åtminstone inte ser, skillnaderna kommer oron att öka och vi kommer att få ännu mindre förståelse för varandra. De rika barnen ska få det lättare att göra läxor, glida omkring på en räkmacka genom livet och göra karriär, men de fattiga barnen ska inte få hjälp. De ska buntas ihop i stora grupper, inte få läxhjälp, inte få en rik fritid. Då får vi större klyftor i samhället som leder till stor oro. I andra länder leder det till att ungdomar sedan tar saken i egna händer, bränner bilar, startar ungdomsupplopp och så vidare.

Så ska vi inte ha det i Sverige. Vi ska förebygga och se till så att alla är med i framtiden. I dagens läge går vi åt fel håll. Vi ska inte ha ett enda fattigt barn i Sverige, Anders Borg.

Anf. 54 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Herr talman! Jag tänkte uppehålla mig lite vid den rapport som presenterades i går av Rädda Barnen.

Man använder sig av två mått. Det ena är låg inkomststandard. Det baserar sig på hur många som befinner sig under 60 procent av nivån för medianinkomsten. Det andra måttet handlar om hur många som befinner sig under nivån för försörjningsstöd. Om vi tittar på kurvorna över tid

kan vi konstatera att oavsett vilket mått vi använder har mängden nära nog halverats sedan toppen 1998. Om jag inte minns fel var det en socialdemokratisk regering då. Vi hade alltså då en absolut högsta topp när det gällde barn som befinner sig i fattigdom.

I spåren av den finanskris vi har befunnit oss i, som vi tack och lov har varit relativt förskonade från i Sverige, har vi ändå sett något av en uppgång. Men trenden ser återigen ut att sjunka.

Om vi sedan tittar på den period som det finns statistik från, nämligen från 1991, framgår det att det många gånger har varit så att de som har befunnit sig under nivån för försörjningsstöd har varit fler än de som har befunnit sig under nivån för låg inkomststandard.

Med anledning av detta vill jag ställa två frågor till Monica Green. Är det bra eller dåligt enligt Monica Green att fler får det bättre och att fler hamnar i arbete så att fler får en högre standard totalt sett i samhället? Anser Monica Green att det ökar eller minskar möjligheterna för de mest utsatta om fler kommer i arbete och den totala inkomststandarden i samhället skapar större resurser för att över huvud taget ha något att fördela? Ökar eller minskar chanserna?

Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Monica Green nämner utvecklingen för barn med dålig ekonomisk standard och svag materiell standard. Låt mig då redovisa EU-Silcs statistik, det vill säga den statistik som Eurostat tar fram och som bedöms vara mest rimlig.

Sverige hade 2005 en andel med barn som befann sig i materiell fattigdom på 3,2 procent. Den minskade sedan till 1,7 för 2008 för att till 2010 minska till 1,3 och sedan 2011 ligga kvar på 1,3. Det här ska då jämföras med att Norge ligger på 2,6, Nederländerna på 2,9, Finland på 3,2. Genomsnittet för EU-27 är då 10 procent. Några av länderna, till exempel Bulgarien och Rumänien, ligger uppemot 50 procent.

Svenska välfärdsstaten, den nordiska välfärdsmodellen, står sig väl som utjämnare av livschanserna. Även under de år det har varit kris, där EU i genomsnitt har upplevt en ökad fattigdom, genomsnittet på marginalerna har gått upp, har vi i Sverige vidmakthållit låga siffror och under alliansregeringens tid fortsatt att pressa dem tillbaka. Det är naturligtvis positivt.

Monica Green undrar om det finns länder som har det sämre än Sverige. Låt oss konstatera att det finns nästan inga länder som har det bättre än Sverige. Vi ska naturligtvis fortsätta att göra framsteg. Men som den här statistiken redovisar finns det inte andra länder som klarar barnfattigdom och social utsatthet bättre än Sverige.

Det här har också understrukits i en ny rapport från Unicef, *Measuring child poverty*, där man försöker samla ihop dessa resultat. I den undersökningen ligger Sverige tillsammans med Island på lägst andel av de länder i FN som man har undersökt. I Sverige är det återigen 1,3 procent av barnen. Även sett till relativ standard, alltså hur många av barnen som lever i familjer som har upp till 50 procent av genomsnittsinkomsten, är det åter Island och Sverige som har de bästa förhållandena. Man konstaterar i Unicefrapporten att andelen barn som saknar två eller fler av de kriterier som anses normala och nödvändiga för barn är näst

lägst i Sverige av alla de länder man jämför med. I det fallet är det återigen Island som är bättre.

Man kan också konstatera, vilket Unicefrapporten framhåller, att Sverige, tillsammans med Frankrike och Storbritannien, är det land som satsar mest på barnfamiljerna i vår välfärdsmodell. Det beror på att vi har en unikt väl utbyggd barnomsorg som naturligtvis är en positiv del av detta och ett rätt omfattande familjestöd i övrigt.

Utvecklingen i Sverige är problematisk. Den har gått åt rätt håll. Vi har minskat andelen barn med låg materiell standard, även i en tid när de måtten har ökat kraftigt i andra länder, inklusive att vi har sett en bättre nivå i Sverige än vad vi upplever i de andra nordiska välfärdsländerna, som också är ett föredöme när det gäller att skapa trygghet.

Problemet för Monica Green är att det hon förordar, det vill säga en kraftig skattechöjning på 30–35 miljarder för företagen i det här besvärliga ekonomiska läget, naturligtvis skulle leda till att vi får fler varsel. Om man ringer till ett industriföretag och frågar vad de skulle göra om vi höjde arbetsgivaravgifterna för unga, inte sänkte bolagsskatten eller lade på andra skattebelastningar är det klart att de svarar att lönsamheten skulle sjunka, och då skulle tyvärr effekten bli ökade varsel och ökad otrygghet.

Med regeringens politik upprätthåller vi arbetslinjen, och vi kompletterar den med en väl fungerande välfärdspolitik. Vi har en av världens mest utbyggda välfärdsstater, där vi under varje budgetproposition – även under krisåren – har kunnat presentera nya åtgärder för att förbättra fördelningen. Det har handlat om till exempel barndel i bostadsbidraget eller förbättrade bostadsstöd till pensionärer. Det beror på att prioriteringen att hålla ihop Sverige, som Alliansen har lyckats med, är en framgångsfaktor för Sverige.

Anf. 56 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag ska alltså tolka det Anders Borg säger som att statsministern har fel; det ska inte vara större skillnad. Statsministern brukar plädera för det: Det ska vara större skillnad mellan den som är sjuk och den som är frisk! Det ska vara större skillnad mellan den som har ett arbete och den som inte har ett arbete!

Jag skulle gärna vilja ha svar på frågan om statsministern har fel när han säger så. Jag vet att ni brukar kalla det ”jobblinjen”, men det *är* ju ingen jobblinje – arbetslösheten har inte sjunkit. De åtgärder ni har tagit till har inte lett till lägre arbetslöshet, utan de har lett till ökade klyftor. De har lett till sämre möjligheter för fattiga barn. Ungdomsarbetslösheten är högre än EU-genomsnittet, trots att ni genomför branschsubventioner och trots att ni påstår att ni har gjort saker för ungdomsarbetslösheten. Det har inte hjälpt.

Då kanske man skulle byta politik och fundera på vad man ska göra i stället, något som biter bättre. Vi behöver en jobbpolitik. Jag fick en fråga här tidigare om jag ville ha lägre arbetslöshet. Svaret är naturligtvis ja. Problemet är att vi har en regering som inte har en jobbpolitik värd namnet, inte har en efterfrågestimulans i sin budget, inte höjer barnbidraget och inte investerar tillräckligt i infrastruktur, bostadsbyggande, skolan, omvårdnaden och vården. Det är därför klyftorna ökar.

Sedan kan Anders Borg stå här och påstå att det är så himla mycket sämre i andra länder. Vi har en stark ekonomi tack vare de budgetregler Socialdemokraterna satte upp på 90-talet, efter den hemmagjorda kris vi fick med borgarna på 90-talet. Den starka ekonomin duger dock inte, för vi måste använda pengarna till att hjälpa de fattiga barnen.

Anf. 57 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Herr talman! Jag skulle vilja påstå att det finns en bred enighet från i stort sett alla partier i riksdagen om att vi ska ha ett samhälle som håller ihop. Samtidigt måste man betona vikten av att föra en politik som faktiskt gör att vi kan upprätthålla välfärden.

Här handlar det om att man skapar förutsättningar för att konkurrera i en global miljö. Självklart vill ingen att det ska finnas fattiga barn. Det är självklart. Förutsättningen för att över huvud taget kunna göra en fördelning i samhället är dock att det finns resurser att fördela. Tittar man på de olika alternativ som presenteras i kammaren är det faktiskt så att den skattechock Socialdemokraterna vill införa för företag och arbete knappast skapar förutsättningar för att det i förlängningen ska finnas någonting att fördela.

Det är viktigt att man har perspektivet att vi konkurrerar i en global miljö och att det utan företagen och deras möjligheter att konkurrera inte kommer att finnas några arbetstillfällen. Finns det inga arbetstillfällen finns det heller ingenting att fördela. Monica Green har alltså en läxa att göra där hemma för att se till att det faktiskt finns förutsättningar att skapa arbete. Det är nämligen det som i förlängningen gör att vi kan ha en fördelning och att vi kan motverka att det finns fattiga barn.

Anf. 58 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt mig understryka att den nordiska välfärdsmodellen så som den har utvecklats av alliansregeringen och liknande regeringar i Norge, Danmark och Finland – tillsammans med socialdemokrater under de år vi har skiftat makten – är en av de trevligaste och mest sympatiska samhällsmodeller vi har. Den skapar en hög grad av jämlikhet, trygghet och öppenhet, vilket vi har lyckats förena med en hög grad av dynamik.

Låt mig bara redovisa andelen utsatta, alltså om vi tittar på den andel i det svenska samhället som lever på låg materiell standard. Den är lägre än i länder som Schweiz, Island, Holland och Finland. Den har under de år med en alliansregering vi har upplevt, från 2006 till 2011, minskat från 3 procent till ned mot 1 procent trots att vi har genomgått den värsta ekonomiska krisen sedan depressionen.

Låt mig också redovisa de siffror för barnfattigdom som finns med i Eurostats statistik. Där kan man se att andelen barn med svår materiell standard har minskat från 2,8 procent 2006 till 1,3 procent 2011. Låt mig även påpeka att Sverige när Unicef granskar siffrorna och gör sin egen bedömning kommer ut som det land som tillsammans med Frankrike och Storbritannien satsar mest på familjepolitiken. Det är tillsammans med Island, som är det land som har den minsta andelen barn som saknar några av de kriterier vi ofta bedömer som nödvändiga för ett anständigt liv.

Detta sammanhänger naturligtvis med att vi har jobbat mycket intensivt med att skapa förutsättningar. Vi har haft en förstärkt arbetslinje och kombinerat den med åtgärder för att förbättra fördelningen och skapa trygghet i samhället. Det är den samhällsmodell vi tror är väldigt bra och som vi tror skulle hotas av den socialdemokratiska skattechock som skulle slå ut jobb och sysselsättning i ett svårt ekonomiskt läge.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellationerna 2012/13:89 och 130 om regeringens prioriteringar i budgeten

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Marie Nordén har frågat mig om jag står fast vid en bolagsskattesänkning om 16 miljarder kronor i nuvarande konjunkturläge. Dessutom har Pyry Niemi frågat mig om sänkningen av bolagsskatten är en prioriterad fråga när varslen ökar.

Under hösten har varslen ökat. Det är tydligt att företagen nu känner av en lägre efterfrågan från omvärlden. Det är bekymmersamt. Vi följer utvecklingen noga. Sverige är en liten, öppen och exportberoende ekonomi. När konjunkturen försämras i omvärlden slår det mot den svenska ekonomin.

I den prognos som presenterades i budgetpropositionen bedömde vi att tillväxten skulle bli dämpad och att sysselsättningen skulle utvecklas svagt under 2012. Det är ännu för tidigt att säga om de ökade varslen är tecken på att konjunkturen är på väg att försvagas ytterligare, men risken för en sådan försvagning visar sig nu allt tydligare. Tack vare starka offentliga finanser har vi resurser att hantera en försämrad utveckling.

När konjunkturen försvagas är det av central betydelse att vi använder Sveriges starka offentliga finanser till att skjuta in energi i ekonomin. Regeringen har lagt en offensiv budgetproposition för 2013. Vi satsar totalt 23 miljarder kronor på åtgärder som skapar jobb, förbättrar välfärden och stärker konkurrenskraften. Viktiga inslag är betydande satsningar på infrastruktur och forskning och på arbetsmarknadspolitiken. Dessutom föreslår vi en sänkt bolagsskattesats till 22 procent.

Bolagsskattesänkningen på 16 miljarder kronor finansieras delvis med en begränsning av ränteavdragen på 8,8 miljarder kronor. Bolagsskatten har stor betydelse för investeringar, välfärd och tillväxt i Sverige. Sänkt bolagsskatt leder till fler investeringar. Det ökar både kapitalstocken och kapitalintensiteten i svensk ekonomi. En högre kapitalintensitet i företagen ökar produktiviteten, vilket skapar utrymme för högre löner.

Vi för en politik som möjliggör en gynnsam reallöneutveckling för svenska löntagare. Högre löner ökar arbetsutbudet och på sikt sysselsättningen.

Anf. 60 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Först vill jag tacka finansministern för svaret.

Läget i mitt hemlän Uppsala län och i Sverige är inte gott. Varslen ökar, näst intill lavinartat. Nästan varje dag får vi höra nyheter om före-

tag som varslar sina anställda om uppsägning eller företag som inleder förhandlingar med sina anställda om arbetstidsförkortningar, lönesänkningar, permitteringar och så vidare.

Ja, det stämmer att konjunkturen är bekymmersam, inte minst inom EU, men även globalt. Sveriges förutsättningar att möta den pågående lågkonjunkturen är relativt goda. Det finns ett gemensamt regelverk i Sveriges riksdag, efter krisåren med den förra borgerliga regeringen, om att vi alltid ska ha goda och sunda statsfinanser. Det innebär bland annat att vi sparar mer pengar i goda tider för att kunna investera i konjunkturstimulerande aktiviteter när det råder sämre tider. Just nu, finansministern, är det sämre tider, faktiskt en rejäl uppförsbacke.

Arbetsförmedlingens nya prognos visar att arbetslösheten stiger till 8,4 procent nästa år och till 8,5 procent år 2014 från 7,8 procent i år. Att inte arbetslösheten ökar mer sammanhänger med att utbudet av arbetskraft dämpas under dessa år, vilket beror på att fler antas välja att studera. Företagen är mycket dystra inför det kommande året. De räknar med en svag efterfrågan på varor och tjänster, och deras rekryteringsplaner är nedtonade. De offentliga arbetsgivarna är fortsatt försiktiga att anställa.

Herr talman! Det är också bekymmersamt att regeringen och finansministern har en så diametralt annorlunda syn i förhållande till Arbetsförmedlingen på hur arbetslösheten kommer att förändras under de närmaste åren. När Arbetsförmedlingen skriver i sin prognos att arbetslösheten i Sverige 2013 kommer att vara 8,4 procent, ger regeringen en prognos på 7,7 procent. När Arbetsförmedlingens prognos om 2014 landar på 8,5 procent kontrar regeringen och finansministern och säger att arbetslösheten blir 6,9 procent. Det är för mig och oss socialdemokrater väldigt oroande att regeringen underkänner Arbetsförmedlingens statistik och ger en så annorlunda bild kring arbetslösheten.

Finansministern sade nyligen vid Moderaternas framtidsdag att vi får se hur läget för alla varsel utvecklas innan vi vidtar ytterligare åtgärder. Hur ska jag tolka det? Öppnar finansministern för att det behövs ytterligare åtgärder för att bekämpa arbetslösheten?

Herr talman! En sänkning av bolagsskatten kan långsiktigt ge positiva effekter på konkurrenskraften, men det räddar inte jobben i ett läge där efterfrågan viker. Nu behövs efterfrågestimulanser.

Regeringens omfattande bolagsskattesänkning är fel väg att gå i en tid med allt fler varsel. Vi socialdemokrater vill också sänka bolagsskatten men prioriterar satsningar på jobb och utbildning samt efterfrågestimulanser.

Herr talman! Regeringens prognoser har kritiserats för att vara alltför optimistiska, och det är många som ställer sig frågan varför regeringen väljer att satsa en så stor del av reformutrymmet på den här skattesänkningen när det behövs satsningar på jobb och utbildning samt snabba efterfrågestimulanser. Regeringen har missbedömt hur allvarlig krisen i vår omvärld är och har felaktiga prognoser och därmed fel lösningar.

Vi socialdemokrater vill verkligen rusta människor för att kunna ta de nya jobben, framtidens jobb, när konjunkturen vänder. Vi satsar på kortsiktiga efterfrågestimulanser som höjt barnbidrag, sänkt skatt för pensionärer och bättre inkomstförsäkringar för dem som jobbar samt under-

lättar för företagare genom att slopa andra sjuklöneveckan, för att nämna några av våra förslag.

Herr talman! Frågan kvarstår till finansministern. En bolagsskattesänkning ger effekter på fem till tio års sikt. Varslen ökar rejält just nu, i mitt hemlän Uppsala län och i Sverige. Vilka ytterligare åtgärder tänker finansministern och regeringen vidta för att bromsa och vända den negativa utvecklingen?

Anf. 61 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

I dag är nära 400 000 svenskar utan jobb. Varslen ökar, och hittills i år är de uppe i över 45 000. Antalet personer som tvingas leva på socialbidrag har ökat med 30 procent. Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten i landet ökat, särskilt långtids- och ungdomsarbetslösheten. Antalet långtidsarbetslösa har nästan tredubblats under den här regeringens tid vid makten.

Den ekonomiska krisen i Europa har fördjupats, och flera indikatorer visar på att kurvan pekar nedåt. Detta gäller också Sverige. Konjunkturinstitutets rapporter visar att tillväxten i svensk ekonomi för närvarande är påtagligt svagare än normalt. Alla prognosmakare, förutom Anders Borg, är överens om att arbetslösheten kommer att öka och att tillväxten även de närmaste åren kommer att vara svag.

I en situation då allt fler varsel läggs och där arbetslösheten ökar från en redan mycket hög nivå vill regeringen sänka bolagsskatten med 16 miljarder kronor. 7,8 miljarder av dessa är lånade pengar. Sverige ska ha en konkurrenskraftig bolagsskatt, men frågan är om den ytterst kraftiga sänkning regeringen genomför är ett effektivt sätt att stimulera ekonomin i ett allt kärvare konjunkturläge.

Sveriges största arbetsgivare, Volvokoncernen, sade nyligen att sänkningen av bolagsskatten helt saknar betydelse för om bolaget kommer att dra ned eller inte. Det får mig, och det borde kanske få även Anders Borg, att undra om det är rätt bedömning regeringen gjort i sin budget att sänka bolagsskatten med 16 miljarder kronor.

Vore det inte bättre att stärka de svenska hushållens ekonomi och stimulera efterfrågan på varor och tjänster samt att genomföra satsningar för att minska rekryteringsgapet på arbetsmarknaden?

Vore det inte klokare att öka antalet utbildningsplatser på högskolor och universitet och på så sätt öka unga människors chans till utbildning och ett arbete i stället för att skära ned på platserna då vi har den högsta ungdomsarbetslösheten på mycket länge? Den ligger högre än EU-genomsnittet.

Allt fler unga människor är arbetslösa så länge att de nu skrivs in i fas 3. Drygt 1 300 unga människor har passerat gränsen till fas 3 vid årsskiftet om de inte får jobb.

Vore det då inte klokare och bättre för vår ekonomi att satsa på en fungerande arbetsmarknadspolitik i stället för en skattesänkning som görs på delvis lånade pengar och inte har någon direkt utan mer långsiktig sysselsättningseffekt?

Vore det inte klokare och en bättre investering för Sveriges ekonomi att prioritera just utbildning och konkurrenskraft med rätt kompetens och chans till arbete före en så radikal sänkning av bolagsskatten?

Vore det inte smartare med en offensiv näringspolitik som stärker de små och medelstora företagen, inte framför allt de stora bolagen som ju kommer att dra nytta av bolagsskattesänkningen?

Vore det inte smartare att lägga pengarna på just dessa åtgärder än att sänka bolagsskatten så radikalt som regeringen föreslår?

Anf. 62 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! När vi presenterade budgetpropositionen talade vi om orosmoln över den europeiska ekonomin. Vi talade om Sverige som en bräcklig farkost, och vi talade om en avmattning i omvärlden som blir längre, djupare och besvärligare än vad vi tidigare trott. Det var alldeles uppenbart att det var en kraftig uppbromsning i tillväxten och att nedåtriskerna låg på nedsidan. Det här är alltså den bedömning som regeringen gör. Sedan ska vi återkomma så småningom och uppdatera prognosen.

Låt oss konstatera att det vi har kunnat göra i den här krisen är unikt i Europa. Det är bara Sverige som har kunnat lägga fram en försvarsbudget för att skydda jobben under den här hösten. Inget annat europeiskt land har kunnat sätta in expansiva åtgärder och satsningar för att skydda jobben. Det kan vi göra därför att vi har en stark ekonomisk politik. Alla bedömningar visar att Sverige i grunden har starkare offentliga finanser än praktiskt taget alla andra länder. De som ligger på likartade siffror, som Tyskland och Finland, gör det efter att de har höjt skatter, stramat åt offentliga utgifter, dragit ned i välfärdssystemen. Sverige visar upp starka siffror och kan vara expansivt, inte bara 2013 och inte bara 2014 utan också 2015 om det behövs. Vi kan möta en svag utveckling.

Styrkefältet för Sverige är att vi klarar av att vara expansiva och trovärdiga samtidigt. Det finns praktiskt taget inget annat land som kan både sätta in breda expansiva åtgärder och uppleva bland de lägsta räntorna i Europa. Det finns ett gediget förtroende för den svenska ekonomiska modellen och för regeringens ekonomiska politik.

När vi ska välja åtgärder i ett besvärligt läge kan man å ena sidan välja kortsiktiga efterfrågestimulanser som inte har några långsiktiga effekter på jobb och tillväxt. Å andra sidan kan man välja att i det läget prioritera långsiktig tillväxtförmåga, vilket regeringen har gjort. I ett läge där andra länder backar och skär ned gör vi satsningar på infrastruktur och forskning och sänker bolagsskatten – åtgärder som har de största effekterna på långsiktig tillväxt. Det skickar signalen till svenska folket, till utländska investerare, till omvärlden och till företagen i Sverige att det är här det finns goda förutsättningar att växa, det är här vi skapar grunden för växande företag med nya jobb.

Mot det här står Socialdemokraternas alternativ, och låt oss beskriva det som det i realiteten ser ut, 30–35 miljarder i höjda skatter, som i allt väsentligt handlar om att bygga ut bidragen. Nu nämner vi barnbidragen, men varför sticka under stol med vad det är man egentligen vill göra? Det är att bygga ut stödet för dem som inte arbetar, i a-kassa, sjukförsäkring, förtidspension. Det är att i grunden rulla tillbaka arbetslinjen och bygga ut AMS-politiken – den misslyckade politik som byggde ett utanförskap långt utöver vad man upplevt i praktiskt taget alla andra länder.

Det mest paradoxala med den socialdemokratiska politiken är att en skattehöjning på 30–35 miljarder skulle strama åt ekonomin. Varför blir det uppsägningar i företag? Jo, det hänger ihop med att det är för dyrt att behålla de anställda, därför att lönsamheten faller och därför att den internationella konjunkturen går ned.

Jag har svårt att riktigt se hur ett höjt barnbidrag med 100 kronor i månaden ska få tyska hushåll eller spanska hushåll att börja konsumera. Då är det väl bättre att vi i stället bygger långsiktig tillväxt än att vi lägger på höjda arbetsgivaravgifter, höjda bolagsskatter, höjda energiskatter och höjda skatter på alla de områden som Socialdemokraterna förordar.

Alliansregeringen står för en trovärdig ekonomisk politik. Socialdemokraterna står för en skattechock som hotar jobben.

Anf. 63 PYYRI NIEMI (S):

Herr talman! Skattechock ja, det låter sig göras på ett mycket märkligt sätt. Bara för att vi inte vill sänka bolagsskatten lika mycket som regeringen vill göra anses det vara en skattechock utifrån nuvarande bolagsskattenivå. Eller är det så att regeringen kommer att sänka barnbidraget bara för att vi vill höja det med 100 kronor? Det är också en sådan fråga som jag kan vända mig med direkt till finansministern, för det är den typen av retorik som ni använder er av, att försöka kalla det för skattechock. Det där är inte acceptabelt. Det blir nästan att klä sig i någon annans skrud. Nej, vi håller oss till den verklighet vi befinner oss i.

Herr talman! Att vara politiker handlar om att vilja och våga ta ansvar men också om att vara flexibel och lyhörd. I sex års tid har finansministern och regeringen hävdat än det ena, än det andra som skäl för att arbetslösheten har sjunkit i landet sedan regeringen tillträdde 2006. Det har talats om den internationella konjunkturen och det har sagts att regeringens alltmer ökade och bitvis orättvisa avdragsmodeller för olika branscher måste få ta tid för att ge reellt positiva effekter på sysselsättningen.

Varje gång som finansministern och andra ansvariga ministrar har ställts till svars har svaren varit undanlidande. När ska väljarna få besked? Hur tänker regeringen agera för att minska arbetslösheten på kort sikt? Svaret till väljarna i höst har varit en kraftig bolagsskattesänkning. Är det detta som ger jobb i dag, i morgon och inom ett år? Nej, finansministern sade själv alldeles nyss att det handlar om på lång sikt. Och vad är lång sikt? Jo, det kanske är fem tio år. Är det detta besked som de arbetstagare som i dag blir varslade önskar att få höra i ett läge där Sverige relativt sett, när finansministern nu säger det, har en väldigt god ekonomi?

Nej, finansministern, är det inte läge för regeringen att lyssna till oss socialdemokrater i opposition och kasta de ideologiska bördorna åt sidan?

Det finns lösningar på kort sikt som kan ge en skjuts åt arbetsmarknaden samtidigt som de långsiktigt kan skapa varaktiga jobb – utbildningskontrakt för ungdomar och yngre vuxna och korttidsjobb – det vill säga överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter.

I majoriteten av länderna inom EU och OECD fanns ett system för korttidsarbete redan före finanskrisen 2008–2009. Dessutom införde flera länder temporära system under krisen. Parterna inom industrin anser att

en modell för korttidsarbete bör skapas även för Sverige och har presenterat en modell för detta.

Modellen går kortfattat ut på att det vid en djup efterfrågekris som bedöms vara av tillfällig karaktär kan införas korttidsarbeten – detta efter en överenskommelse mellan stat, arbetsgivare och arbetstagarorganisationer på förbunds nivå. Avsikten är att på så vis begränsa antalet varsel samtidigt som anställda finns kvar i verksamheten för att snabbt sätta i gång produktionen när efterfrågan åter ökar. Systemet föreslås gälla generellt för den privata sektorn. För samhället innebär den här modellen för korttidsarbete att arbetslösheten kan hållas tillbaka och kostnader i försäkringssystem, exempelvis a-kassan, kan begränsas.

Enligt parternas förslag skulle en korttidsersättning införas som i viss mån ersätter bortfallen lön och ersättning i samband med korttidsarbete. Arbetsgivaren betalar korttidsersättning direkt till arbetstagaren. Arbetsgivaravgift ska inte utgå för korttidsersättning. Staten ersätter i sin tur till viss del korttidsersättningen.

Det här är en efterfrågestimulans som regeringen kan genomföra direkt. Det är inga problem, det är bara att köra på!

Finansministern brukar ofta i offentligheten lyfta fram Tyskland som ett gott exempel. Det tyska systemet för korttidsarbete, Kurzarbeit, lyfts ofta fram som ett mycket bra exempel. Enligt Deutsche Bank har 400 000 jobb kunnat behållas i Tyskland tack vare detta system. Och jag tror att också finansministerns kollega Wolfgang Schäuble, som är finansminister i Tyskland, kan hålla med om att det har varit väldigt framgångsrikt för landet.

Frågan är, bäste finansminister: Är det möjligtvis så att ni kanske bör vidta andra och ytterligare åtgärder än en bolagsskattesänkning för att stimulera efterfrågan på arbetsmarknaden i dag?

(Applåder)

Anf. 64 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Alla prognosinstitut är överens om att Anders Borgs prognoser är och har varit alldeles för optimistiska. Vi väntar fortfarande på att Anders Borgs prognoser ska landa någonstans i närheten av det som andra ser kommer att hända.

Jag måste kommentera Anders Borgs användning av termen försvarsbudget. Regeringen lägger fram en budgetproposition, och försvarsbudgeten debatterades av försvarsutskottet i går kväll faktiskt. Jag vill bara göra klart att det inte är försvarsbudgeten som vi diskuterar här utan hela budgeten.

Att Sverige har kunnat uppvisa en stabil ekonomi är tack vare de budgetregler som den socialdemokratiska regeringen införde efter förra krisen. Vi kände stor oro för vad den här regeringen skulle göra men är tacksamma för att man nu har anammat och följer just detta regelverk.

Med den skattesänkning som regeringen nu inför kommer vi att ha bland de lägsta bolagsskatterna i hela Europa. Då är frågan om det är det chickenracet som vi ska hålla på med. Är det seriöst?

Även med den bolagsskattenivå som vi föreslår, 24 procent, kommer vi att stå oss väl i konkurrensen med de övriga europeiska länderna och på den marknad som vi befinner oss på.

De förslag som vi har gynnar framför allt de vanliga hushållen. Anders Borg tar upp barnbidraget som någon typ av bidrag. Jag tycker att det är en av de finaste former av fördelningspolitik som vi har infört i Sverige, och det värnar vi om. Vi vill sänka avgiften på arbetslöshetsförsäkringen. Det är två stora åtgärder som stärker de vanliga hushållens ekonomi. Det stärker också deras köpkraft och jämnar ut inkomstklyftan.

Bolagsskatten har en långsiktig effekt på den ekonomiska tillväxten. Jo, men det är just en långsiktig effekt som den har. Och Anders Borg måste erkänna att de små och medelstora bolagen inte kommer att känna av denna stora, kraftfulla sänkning som är väldigt dyr. Det är också traditionellt de små och medelstora företagen som har stått för tillväxten och sysselsättningen i Sverige. I dag framför allt befinner sig dessa företag i en svår situation med sviktande marknad, sjunkande försäljning och minskad lönsamhet. I det läget är det kanske inte en bolagsskattesänkning som har den största betydelsen, utan det finns många andra förslag och åtgärder som man skulle kunna sätta in för att stärka de små och medelstora företagen. Och vi har några åtgärder som vi vet är efterfrågade.

Sjuklöneansvaret är en viktig fråga för många småföretag. Många skulle kunna utöka sin verksamhet om de inte behövde ta ett stort ansvar för den dyra sjuklöneperioden. Därför lägger vi fram ett förslag om att ta bort den andra sjuklöneveckan. Det vet vi kommer att öka små och medelstora företags möjligheter att anställa.

Vi vill minska den administrativa bördan. Det är något som många har efterfrågat och regeringen också har utlovat, men det har inte hänt speciellt mycket. Vi vill att det ska bli enklare för företag att följa de regler som finns. Därför intensifierar vi regelförenklingarna.

Vi vet att det finns en stor potential i offentlig upphandling av externa varor och tjänster. Vi avsätter 50 miljoner för att etablera ett nationellt kompetenscentrum just för att offentlig förvaltning ska kunna göra bättre offentliga upphandlingar som gynnar små och medelstora företag i större utsträckning.

Vi föreslår en stor satsning på utbildningsplatser i yrkeshögskola, komvux, högskolor och universitet, därför att vi vet att det finns ett stort rekryteringsgap som måste fyllas men som regeringen väljer att bortse från.

Anf. 65 MONICA GREEN (S):

Herr talman! För det första är Anders Borgs prognoser i årets budget fel. För det andra kallade ni 6 procents arbetslöshet för massarbetslöshet. Nu har vi 8 procents arbetslöshet.

Anders Borg sade i sitt inlägg att vi bara höjer bidragen. Det är så föraktfullt mot de människor som nu är varslade och som är livrädda för att få den dåliga a-kassa som ni har sabbat. De är livrädda för att behöva gå från hus och hem. De är varslade och rädda för framtiden.

Anders Borg kallar även föraktfullt sjukförsäkringen för bidrag.

Trygga människor vågar, Anders Borg. Med en stark och stabil a-kassa som gör att människor vågar ta språnget till nya arbeten blir vi ett modernt land, ett framtidsland.

Rädda människor klamrar sig fast vid det gamla. Ska vi tillbaka till mitten av 1800-talet då rädda arbetare slog sönder maskinerna? Då backar vi in i framtiden.

Vi ska vara ett framtidsland och se till att de nya jobben, som det behövs många utbildningar till, kommer. Vi ska inte låta människor vara så rädda som Anders Borg har gjort dem.

Ni har sabbat a-kassan, ni har gjort det krångligare att vara med och att uppnå kraven. Därför har så många lämnat a-kassan, vilket ökar på otryggheten ännu mer. Människor blir ofria i Moderaternas Sverige.

Anders Borg skryter om budgetreglerna: Det går så bra för Sverige jämfört med de andra länderna eftersom vi har så bra budgetregler.

Vilken tur att vi socialdemokrater genomförde dem mot Moderaternas vilja!

Det är bra att Anders Borg inte har förstört de budgetregler för ordning och reda i statsfinanserna som vi satte upp på 90-talet. Ni var inte med på det då, men nu skryter ni ute i Europa om hur bra budgetregler vi har i Sverige.

Vi vill ha trygga människor. Då blir det efterfrågan i ekonomin. Vi vill också ha en efterfrågestimulerad ekonomi, precis som mina kolleger tydligt beskrivit. Vi vill ha höjt barnbidrag och tryggare småföretag. Vi ska investera i byggande, miljöomställning och infrastruktur. Vi ska också se till att människor får en bra utbildning. Så bygger vi Sverige starkt och blir ett modernt land.

Vi ska inte backa in i framtiden, men med den moderatstyrda regeringen gör vi tyvärr det.

Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag fick frågan om vad det är för typ av skattehöjningar Socialdemokraterna föreslår och hur man kan betrakta det som en skattechock. Låt mig redogöra för det.

Socialdemokraterna föreslår en höjning av socialavgifter för unga på 14,2 miljarder. De föreslår höjd restaurangmoms på 5,4 miljarder. De vill försämra inkomstskatten med 1,3 miljarder. De vill höja lastbilsskatten med uppemot 5 miljarder. Sammanlagt handlar det om någonstans mellan 30 och 35 miljarder i skattehöjningar.

Till det ska läggas att Socialdemokraternas regeringssamarbete med Miljöpartiet kommer att tillföra kraftiga skattehöjningar på till exempel miljösidan på 16–17 miljarder. Dessutom föreslår Vänsterpartiet 90 miljarder.

Det är svårt att beskriva detta som något annat än en skattechock. Det är helt obegripligt för svenska folket hur man i ett läge där Sverige behöver bli mer konkurrenskraftigt och klara konkurrensen med Asien, Latinamerika och Afrika kan komma på idén att lägga ytterligare skattebördor på våra företag. Det är en politik som i detta konjunkturläge skulle vara starkt åtstramande och leda till att fler jobb slås ut. Det är så elementärt att man undrar hur Socialdemokraterna tänker.

Om man är i ett läge där vi har pressad efterfrågan, där kostnaderna i Sverige är högre än i de konkurrentländer vi ställs inför och där vinsterna pressas, vad blir då bättre av höjda skatter? Det är självklart att vi måste gå i riktning mot lägre skatter för att klara detta.

Låt mig tydliggöra vad vi menar med en försvarsbudget. Sverige är unikt och ensamt om att vidta åtgärder för att skydda jobben. Inte i något annat europeiskt land kan man på samma sätt lägga fram breda satsningar på infrastruktur, forskning och sänkt bolagsskatt för att skapa bättre förutsättningar för jobb.

Vi har varit försiktiga. Därför kan vi kombinera dessa åtgärder med att ha de starkaste offentliga finanserna. Därför finns det inga trovärdighetsproblem för den ekonomiska politiken i Sverige. Det är därför allmänhet, marknader, omvärld och internationella institutioner genomgående drar slutsatsen att Sverige har klarat krisen bättre och har större förutsättningar att möta en nedgång än de flesta andra länder.

När det gäller bolagsskatten säger all ekonomisk forskning på detta område att bolagsskatten är en straffskatt på kapitalstocken. Har vi högre bolagsskatt får vi lägre kapitalstock. Har vi lägre bolagsskatt får vi högre kapitalstock, vilket betyder att vi får högre produktivitet och följaktligen kan bära högre reallöneökningar.

Det är centralt med alla dessa åtgärder: infrastruktur, forskning och bolagsskatt. Allt det ger oss bättre förutsättningar för högre reallöner långsiktigt, och det är högre reallöner som är vår målsättning.

Det sägs här att vi i stället ska gå fram med ett förslag om korttidsarbete. Det ska vi göra; det är bara några veckor kvar innan vi före jul kommer att redovisa ett förslag om korttidsarbete som sedan ska remissförhandlas.

Metall har dock framhållit att vi inte bör sätta det i sjön på kort sikt, och det sammanhänger bland annat med att vi står inför en avtalsrörelse. Det blir lite bakvänt om vi ena dagen säger att vi ska ha en avtalsrörelse och andra dagen säger att vi ska titta på förslag som i realiteten innebär att man sänker lönekostnaderna och lönerna.

Jag vill inte utesluta att vi får gå till korttidsarbete om vi hamnar i ett allvarligt krisläge och det finns starka krav från fackföreningar och vi gör bedömningen att vi har fallande bnp och kraftigt stigande arbetslöshet. Men där är vi inte riktigt än. Vi ska dock lägga fram förslagen och ha den sedvanliga remissbehandling som vi har när riksdag och regering lägger fram förslag. Sedan ska det genomföras i god ordning.

Anf. 67 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag har varit egenföretagare i många år. Ett av skälen till att jag anställde personal var att jag hade intäkter som var på väg in. Det fanns alltså efterfrågan på mina varor och tjänster, det slags efterfrågan där andra företag ville köpa mina tjänster. För mig var det då inte avgörande vilken skatt eller vilka pensioner som skulle betalas in.

Anders Borg menar att på lång sikt är sannolikheten större att man anställer om man har lägre kostnader. På kort sikt handlar det dock om att det måste finnas människor som vill köpa ens varor och tjänster. Här har Socialdemokraterna och den borgerliga regeringen helt olika inriktning.

Ni säger att om ni sänker kostnaderna kommer det på sikt att leda till att arbetslösheten sjunker. Men alla de skatteavdrag och skattesänkningar som vi har sett i Sverige de senaste åren har pekat i en helt annan riktning. Arbetslösheten har inte sjunkit. Vi är i ett läge där det är massarbetslöshet i Sverige.

Jag välkomnar Anders Borgs inlägg om korttidsarbete, oavsett tekniken, remissomgångarna och allt det. Det är ett bra sätt att hantera frågan kortsiktigt, för vi måste se till att människor kan stanna kvar på sina arbetsplatser och förbereda dem på den tid när konjunkturen förhoppningsvis vänder. Då har människor ännu mer pengar att investera i varor och tjänster och företag ännu mer pengar att investera i varor, tjänster och nyproduktion.

Det är väsentligt att ni gör ytterligare saker, Anders Borg. Ni måste agera och visa väljarna, alltså arbetstagarna hemma i Uppsala och i hela Sverige, och oss här i riksdagen att ni är villiga att ta stafettpinnen och visa vägen i ett läge då massarbetslösheten kanske kommer att bestå.

Anf. 68 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Vi höjer skatten för dem som tjänar mer än en miljon per år. Vi har konstaterat att jobbskatteavdraget, framför allt för dem med de högsta inkomsterna, inte har gett den stimulans på arbetsmarknaden eller den sysselsättning som regeringen sade att det skulle ge. Vi tycker att det är en lämplig åtgärd och fördelningsmässigt helt rätt att höja skatten för dem med de högsta inkomsterna.

Jag säger det igen: Vi har en budget för riket. Den heter budgetproposition. Vi har en försvarsbudget som talar om hur mycket Försvarsmakten ska ha. Jag tycker att det handlar om respekt för institutionen riksdag och regering att nämna saker vid deras rätta namn. Det blir ett löjets skimmer över Anders Borgs tjat om en försvarsbudget när vi diskuterar landets budget.

Vi behöver kraftfulla åtgärder för fler jobb och för att få bort rekryteringsgapet och få fler i arbete. Det är det som vi socialdemokrater lägger vår budgetmotion på.

Vi ser också vikten av en konkurrenskraftig bolagsskatt gentemot omvärlden. Därför tycker vi att den borde ligga på 24 procent. Vårt förslag är fullt finansierat och kräver inga lån. Vi väljer att lägga fokus på att avskaffa ineffektiva undantag och får därmed ett större ekonomiskt utrymme att satsa på effektiva och riktade reformer. Det är så en aktiv och progressiv näringspolitik bedrivs. Därför har vi en rad viktiga åtgärder som jag nämnde i mitt tidigare inlägg.

Anders Borg har vid flera tillfällen tecknat en alltför positiv bild av arbetsmarknaden i framtiden. Arbetslösheten är trots det högre än när regeringen tillträdde och sysselsättningen har inte vuxit. När kommer Borgs optimistiska prognoser att förverkligas? När kommer Anders Borg att erkänna att de miljarder som man nu riktar är långsiktiga och inte ger de effekter som vi behöver på arbetsmarknaden här och nu?

Anf. 69 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är inte första gången som Anders Borg använder sig av härskartekniken att gå fram och tillbaka i riksdagens kammare eller sitta och prata med någon och skratta i stället för att lyssna på oss som försöker ha en debatt med finansministern. Jag tycker att det är nonchalant och en härskarteknik som jag inte tycker är acceptabel hos en finansminister.

Jag vill påpeka att Anders Borgs prognoser är fel. Det kanske vore bra att lyssna på det. Anders Borgs uttalande om massarbetslöshet kan

inte heller vara rätt eftersom han kallade det för massarbetslöshet redan när vi hade 6 procents arbetslöshet här i Sverige.

Jag vill också kommentera det som Anders Borg sade om skattechock. Som Marie Nordén säger försöker vi fördela rättvist här i landet så att vi kan få inkomster och kan skapa bra jobb inom den offentliga sektorn och se till att vi kan fördela mellan människor och investera i infrastruktur, miljöbyggande och utbildning så att människor kan ta de nya jobb som växer fram så att vi blir ett modernt land. För oss är det viktigt att ha en fördelningspolitik. Ni sänker skatterna för dem som redan har, för de bäst ställda. Dessutom genomför ni en skattechock för dem som transporterar gods på järnväg. Ni tredubblar banavgifterna. Det säger Anders Borg inte ett ord om när han pratar om transporter och den avståndsbaserade vägsplitageavgiften som kan neutralisera transportslagen. Anders Borg nämner inte med ett ord att man tredubblar banavgifterna vilket kommer att försämra miljön och slå ut företag som vill transportera miljövänligt.

Anf. 70 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Vi har lagt en budget som försvarar jobben. Vi har lagt en budget som försvarar tillväxt. Vi har lagt en budget som försvarar välfärd. Vi har lagt en budget som försvarar sammanhållning. Vi är ensamma i Europa om att kunna lägga en expansiv budget för att försvara vår trygghet, våra jobb och efterfrågan i svensk ekonomi. I alla andra länder skär man ned, backar, tar tillbaka och försämrar förutsättningarna för jobb och tillväxt långsiktigt.

Det kan vi göra för att vi har varit försiktiga. Vi har inte lyssnat på dem som krävde mer, när det alltid var för lite och för sent. Vi har varit försiktiga och sparat i ladorna. Nu kan vi ta fram en del av det för att trygga Sverige framåt. Vi har samtidigt de starkaste offentliga finanserna av alla europeiska länder – alla industriländer och ytterligare en handfull länder. Det är naturligtvis positivt för hushållen i Sverige. Det är positivt för framtiden. Det är positivt för tryggheten och för välfärden.

Vi prioriterar tillväxt, infrastruktur, forskning och bolagsskatt – de åtgärder som har störst långsiktig effekt på tillväxten – för att det ska finnas framtidstro. När vi väl är ur den internationella krisen ska det finnas förutsättningar för växande företag. Låt oss minnas hur det lät när vi presenterade budgetpropositionen. Socialdemokraterna förordade en kraftig åtstramning av den ekonomiska politiken. Vi skulle uppfylla överskottsmålen år för år med en väldigt snäv tolkning som skulle leda till att man inte kunde ge stöd för efterfrågan, och man skulle genomföra en skattechock. Om man gör skattehöjningar på 30–35 miljarder kronor ska man väl också redovisa att det betyder att det blir färre som har jobb, att det blir färre som har en arbetsplats att gå till och att företagen kommer att flytta ut produktionen från Sverige eftersom det inte blir lönsamt att producera här med den skatteutvecklingen.

Bidrag och skattechock är Socialdemokraternas politik. Vi svarar för trygghet, välfärd och full sysselsättning. Det är där skiljelinjen går.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 71 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Helena Leander har frågat hur jag avser att leva upp till Sveriges åtagande om 7–8 miljarder kronor årligen i nya och additionella medel till klimatåtgärder i fattiga länder och hur jag arbetar för att driva på utvecklingen internationellt av nya finansieringskällor för sådana klimatåtgärder.

Låt mig först, innan jag svarar på frågan, klargöra att Sverige i Köpenhamn åtog sig att bidra med 800 miljoner euro i snabbstartsfinansiering för treårsperioden 2010–2012, inte 800 miljoner euro per år. Sverige uppfyller åtagandet med god marginal eftersom vi har bidragit med 8 miljarder kronor i klimatbistånd till utvecklingsländer under perioden. Sveriges bidrag motsvarar 11 procent av EU:s totala snabbstartsfinansiering och är det i särklass mest ambitiösa bidraget per invånare inom EU. Vi kommer, som miljöministern redovisade i Doha häromdagen, att fortsätta att vara ambitiösa under 2013, då vårt klimatbistånd enligt prognos uppgår till ca 2 ½ miljard kronor.

För framtiden har industriländerna gemensamt lovat att mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen per 2020 från olika finansieringskällor, varav offentligt bistånd kan vara en del, i samband med att meningsfulla och transparenta åtgärder mot utsläpp genomförs i utvecklingsländerna. Utöver detta föreligger ännu inga konkreta kvantifierade åtaganden om offentlig klimatfinansiering eller hur stor del som ska utgöras av bistånd. De pågående förhandlingarna rör utvecklingen mot 2020 och fördelningen mellan privata och offentliga källor och även hur kopplingen till effektiva åtgärder ska se ut.

Sverige arbetar med övriga medlemsstater för att EU tillsammans med andra parter ska öppna vägen framåt för att uppfylla den för industriländerna gemensamma utfästelsen från Köpenhamn. Hur stor del av det gemensamma beloppet som kommer att utgöras av svenskt offentligt bistånd är ännu för tidigt att säga. En precis överenskommelse av det slag interpellanten antyder föreligger alltså inte nu och naturligtvis inte heller något löftesbrott.

Anf. 72 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Tack, finansministern för redogörelsen. Om det är svaret på hur Sverige ska leva upp till sina löften om klimatinsatser i utvecklingsländer och hur vi ska arbeta internationellt för att hitta nya finansieringskällor för det är tystnaden talande.

Men låt mig, liksom finansministern, börja med en bakgrund. Redan när Sverige skrev på klimatkonventionen lovade vi och de andra rika länderna att vi skulle bidra med nya och additionella resurser för utsläppsminskningar och för anpassningar till ett förändrat klimat i utvecklingsländer.

Vi har nämligen byggt upp vårt välstånd med hjälp av stora mängder billig fossil energi till priset av stora utsläpp. Ska vi klara klimatet kan utvecklingsländerna inte göra samma resa, utan de måste använda sig av annan, åtminstone till en början, dyrare teknik. Dessutom måste de samtidigt anpassa sig till det förändrade klimat som vi i de rika länderna har

den största skulden till, men som de fattiga länderna drabbas hårdast av. Av båda dessa skäl enades världen om att vi i de rika länderna har ett ansvar för att, utöver det bistånd som vi ger, finansiera klimatåtgärder i fattiga länder, både utsläppsminskningar och anpassningsåtgärder. Behovet av vanligt bistånd har inte minskat bara för att behovet av klimatåtgärder har tillkommit.

I Köpenhamn lovade vi och de andra industriländerna, precis som finansministern redogjorde för, att mobilisera 100 miljarder dollar till 2020. För att sätta i gång processen lovade vi dessutom särskilda snabbstartpengar för perioden 2010–2012. Dessa pengar har vi visserligen levererat, men varenda krona har varit biståndspengar som har döpts om.

Tyvärr är det inte bara Sverige som tar klimatpengar från biståndet. Storbritannien fick häromdagen beröm när man presenterade nya pengar för klimatinsatser. Men vid en närmare granskning visade det sig att även dessa pengar var gamla biståndspengar. Att man inte kan lita på de rika ländernas utfästelser är sådant som bidrar till att öka misstron från utvecklingsländerna.

Jag vill därför ta tillfället i akt och be om ursäkt för att jag i en kommentar framhöll Storbritannien som en förebild som kom med nya pengar som inte var gammalt bistånd.

Nåväl, oavsett varifrån pengarna kommer var tanken att klimatfinansieringen skulle skalas upp efter snabbstartpengarna. Men regeringen börjar denna uppskalning med att skala ned den särskilda klimatsatsningen till internationella fonder – halvera den.

Nu säger finansministern att det i själva verket handlar om 2 ½ miljard. Men det bygger på en höftning från biståndsministern om hur mycket av det ordinarie biståndet som med lite kreativitet och god vilja skulle kunna anses ha en klimatkoppling. Jag trodde att finansministern höll sig för god för sådant budgettricksande.

Om finansministern nu inte är beredd att plocka fram nya pengar ur statsbudgeten är frågan var pengarna då ska komma ifrån. Det finns en rad idéer från frivilligorganisationer, från enskilda länder och från FN:s särskilda arbetsgrupp för klimatfinansiering. Det handlar bland annat om globala skatter på flyg och sjöfart, öronmärkning av pengarna från EU:s utsläppshandel och internationella skatter på finansiella transaktioner. Hur tänker finansministern se till att vi kommer framåt där, om man nu inte ska ta pengarna från den svenska budgeten? Hittills har han ju bara bromsat.

Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Sverige är ledande i klimatarbetet och ett av de länder som tydligt driver på därför att vi måste få en omläggning som gör att vi kan kombinera tillväxt och ökad levnadsstandard för fattiga människor med en hållbar ekonomisk utveckling. Det har vi gått i bränschen för. Jag kan nog tryggt säga att under de år som jag har suttit i Ekofin har inte någon finansminister gjort fler inlägg än jag där vi har krävt ytterligare åtgärder och varit beredda att gå längre än andra.

Under den tid som vi hade ordförandeskapet och jag höll i de förhandlingar som gällde finansiering inför G20 var det uppenbart att bland annat Sveriges mycket stora bidrag till snabbstartsfinansieringen var ett

exempel för andra länder. Sedan kom vi tyvärr inte framåt i Köpenhamn. Det var naturligtvis besvärligt.

Men låt oss inte ge bilden av att Sverige är problemet. Jag vet precis hur dessa diskussioner går. Det är Sverige, Danmark och ibland Storbritannien, men inte alltid, som försvarar en tuff klimatpolitik. På andra sidan i EU står länder som Polen, Tjeckien och Ungern som anser att de ännu inte har råd med detta. Ibland har vi stöd från Tyskland och Frankrike. Men vi har aldrig varit i en situation där Sverige har hållit tillbaka. Vi har alltid vid alla möten varit pådrivande. Det har vi kunnat vara med en mycket stark uppbackning i Sveriges riksdag. I EU-nämnden har vi vid varje tillfälle fått stöd för att ha en mer offensiv inriktning i klimatpolitiken. Detta har naturligtvis gett resultat.

Sverige är ett föredöme i klimathänseende. Vi har den högsta koldioxidskatten. Den är inte lite högre utan mycket högre än skatten i alla andra jämförbara länder. Vi har gröna certifikat. Vi har jobbat med att förstärka dessa system och bland annat tagit bort de felaktiga lättnader som vi hade för diesel och när det gäller återbetalningar till jordbrukssektorn. Vi har under min tid fått ordning på och utvecklat systemet med handel med utsläppsrätter. Räcker detta? Nej, självklart inte. Sverige ska fortsätta att vara pådrivande. Vi ska fortsatt vara de som säger att vi behöver göra mer och ta ett större gemensamt ansvar.

Låt mig sedan ta upp perspektivet på biståndspolitik. Jag är oerhört stolt över att Sverige kanske är det land som ger mest bistånd av alla länder. När vi sitter i styrelsen för Världsbanken och deltar i IMF-mötena är Sverige ett land som går framåt. Varje gång som Världsbanken säger att man behöver mer pengar till Afrikas horn, till klimatåtgärder, till jämställdhet och så vidare ställer Sverige upp därför att vi har ett enprocentsmål för vår biståndspolitik och har haft en god tillväxt.

Detta tycker jag är jättebra. Det är fantastiskt att när vi sitter på världsbanksmötena och talar om till exempel Afrikas horn då gör Norden och Baltikum och Sverige ensamt mer än stora länder som Storbritannien, Tyskland och USA. Det är bra och rätt. Sverige, Norge och Danmark är föredömen och ska vara det.

När man talar om additionalitet i dessa sammanhang är det utifrån att man ska ha ett 0,7-procentsmål för biståndet och utöver det ett tillägg för klimatåtgärder.

Låt oss vara tydliga med att det nästan inte är några andra länder som uppfyller 0,7-procentsmålet. Det är nästan inga andra länder som klarar av det. Till och med de länder som har varit på vår sida, som holländarna, backar nu och minskar sitt bistånd. Sverige går framåt och ökar sitt bistånd.

Under min tid som finansminister har vi i nominella termer praktiskt taget fördubblat biståndet. Det tycker jag är jättekul och bra.

När vi landar i en uppgörelse internationellt kommer Sverige självklart att tillhöra dem som argumenterar för denna uppgörelse. Lika självklart kommer vi att vara ett av de länder som bär en börda utöver vår vikt. Så har det alltid varit, och så kommer det alltid att vara. Denna position har Sverige alltid haft, och den positionen kommer Sverige alltid att ha.

Anf. 74 HELENA LEANDER (MP):

Fru talman! Sverige är inte sämst i världen. Vi gör mycket som är bra, inte minst gäller det koldioxidskatten. Anders Borg är ofta ute och skäller på oss när vi vill höja den. Men han är för den som princip.

Men problemet är att detta inte är tillräckligt. Våra utsläpp är fortfarande högre än det globala snittet och högre än vad som är globalt hållbart.

För ovanlighetens skull tänkte jag nu inte tala om vår nationella klimatpolitik utan om just vårt bidrag till insatser utomlands där vi har ett stort ansvar. Det har vi tagit på oss och varit med att finansiera.

Detta är en fråga som handlar om människor som flyr för sina liv för att klimatet förändras och tar deras hem och deras leverne ifrån dem.

Det handlar inte bara om att det skapar en misstro bland utvecklingsländer som blockerar förhandlingarna när rika länder inte lever upp till sina åtaganden, utan det handlar om människor som är i en mycket utsatt position.

Jag önskar att det fanns fler länder som gjorde bra saker. Men det viktiga är att vi som faktiskt har förutsättningar gör saker. Vi som lyssnade på Anders Borg i den tidigare interpellationsdebatten kunde höra hur han talade om hur fantastiskt bra och stark vår ekonomi är. Om inte ens vi som var med i Köpenhamn och satte ribban och visade att vi hade ambitioner lever upp till våra löften, vilka ska då göra det?

Det faktum att Sverige skär ned på sitt klimatbistånd har också satt avtryck. I EU börjar man tona ned formuleringarna och slirar på målet och säger att man får se hur långt man kommer med detta. Det spelar därför roll vad vi gör. Även om man har höga ambitioner kan man inte slå sig till ro med det och tänka att vi nog kan skala ned dem lite grann utan att någon märker det.

Det är mycket bra att vi har ett enprocentsmål i biståndet. Det innebär att biståndet växer när ekonomin växer, även om man har Anders Borg som finansminister. Det är jag glad för. Men att vi har ett enprocentsmål i stället för ett 0,7-procentsmål innebär inte automatiskt att vi kan flytta runt och tricksa hur vi vill med allting därutöver.

Det är mycket sådant som vi har sett under Anders Borgs tid som finansminister att man har flyttat, tricksat, dubbelräknat och tillgodoräknat. Det är till klen tröst för de människor som befinner sig i en mycket utsatt position i världen och som behöver pengar, oavsett om det handlar om vanligt bistånd eller om det handlar om klimatbistånd. Det är dessa människor som blir lidande när vi tricksar med siffrorna och säger att det finns en ny regel om att allt över 0,7 procent är additionellt. Det finns inga enhetliga definitioner på det, utan det handlar om att Anders Borg dubbelräknar.

Jag tycker att detta är ansvarslost mot de människor som drabbas, och jag tror att det försvårar processen framåt. Ska vi bryta det dödläge som vi har sett på toppmöte efter toppmöte måste det komma fram länder som verkligen visar att de står upp för sina löften och som inte tricksar.

Sverige är absolut inte sämst – långt ifrån. Men vi skulle kunna vara så mycket bättre. Vi är i ett sådant allvarligt läge där alla behöver göra allt de kan. Sverige kan faktiskt göra bättre.

Anf. 75 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Helena Leander väljer formuleringen: Sverige är inte sämst i världen. Det reser lite grann frågeställningen: Vem är bättre?

Om vi nu inte är sämst i världen måste det ju finnas många länder som är mer ambitiösa än Sverige, som tar större ansvar och som ställer upp bredare. Jag är lite osäker på vilka det är. Är det till exempel Polen, med sitt tunga beroende av kolkraft? Är det till exempel Tyskland, som nu kommer att få öka sina koldioxidutsläpp kraftigt under de kommande åren? Är det Storbritannien, som knappt har en förnybar energi, ingen koldioxidskatt och inga gröna certifikat? Eller är det kanske Frankrike, med sin kraftigt utbyggda kärnkraft? Är det detta som är Miljöpartiets ideal? Eller är det den progressiva regeringen i USA, som med kraft har... ja, som med kraft inte har gjort någonting? De ställde inte upp när det behövdes i Köpenhamn, de har inte någon koldioxidskatt och de satsar på en jordbrukssubventionsbaserad etanolproduktion som enda åtgärd. Är det Kina?

Om nu Sverige inte är sämst i världen skulle jag vilja höra en lista på 10, 20, 30 eller kanske 100 länder som är bättre. Om vi inte är sämst måste vi ändå tillhöra om inte de 10 sämsta så kanske de 20 sämsta. Då är man inte sämst. Men sanningen är precis tvärtom. I alla sådana här mått är Sverige i toppen. När NGO:er värderar Sverige sätter de genomgående Sverige på topplaceringar. I alla dessa förhandlingar och på alla Ekofinmöten som jag har varit på tar Sverige en ytterkantsposition. Det är vi som begär ordet när andra vill backa. Och vi gör det med en trygg förvisning om att vår koldioxidintensitet är lägre än andra länders. Vi prövar fler nya vägar att få fram alternativ energi. Vi bygger massor av vindkraft, vilket är jättebra. Det är jag oerhört stolt över.

Det är en i grunden helt felaktig bild av Sverige om man påstår att vi inte tar vårt ansvar i utvecklingsfrågorna. Jag deltar i de internationella mötena om dessa frågor. Jag träffar mina afrikanska kolleger. Jag vet hur det ser ut. Sverige tar mer ansvar än praktiskt taget alla andra länder. Det är jag jättestolt över. Jag tycker att det är jättebra att vi i Sveriges riksdag, möjligtvis med undantag för ett parti, har en bred uppbackning för en global solidaritet och ett ansvarstagande för bistånd också i svåra tider.

Nu får jag höra här att vi fuskar och tricksar. Låt mig bara berätta att alla länder fortfarande inte har betalat in sina kvarstadspengar. Vi gjorde det först, och vi betalade 11 procent av det totala beloppet. På vilket sätt är det fusk? Vi har gått före här. Vi har betalat fyra gånger så mycket som vår vikt i normala EU-sammanhang. På vilket sätt skulle det vara att tricksa eller fuska? Jag tycker att det är jättekonstigt.

Jag vill höra vad Helena Leander säger om detta. Vi är alltså inte sämst i världen på det här med bistånd heller. Vilka länder är det då som ligger så mycket högre än Sverige? Vilka är det som ligger högre än 1 procent och som dessutom ger klimatbistånd? Såvitt jag förstår är det inget land. Varför måste vi låtsas att vi har en konflikt i en fråga där vi inte har det? Det är ett allvarligt problem med klimatet; det tycker vi allihop. Vi gör mer än andra länder för att göra någonting åt det. Vi tar tuffa positioner i internationella förhandlingar. Vi är det land i världen som satsar mest på bistånd. Alla dessa fyra saker är vi överens om. Var-

för då låtsas att det står en jättekonflikt mellan oss när vi i realiteten står för både bra miljöpolitik och global solidaritet?

Prot. 2012/13:39
7 december

Anf. 76 HELENA LEANDER (MP):

Fru talman! Det finns en konflikt mellan regeringen och Miljöpartiet när Miljöpartiet satsar 1,3 miljarder extra bara nästa år i vår budget utöver biståndet för klimatinsatser i utvecklingsländer och när vi föreslår att vi ska vara drivande i utvecklingen av innovativa finansieringskällor för att verkligen få loss de pengar som finns. Dessutom har vi en rad förslag på hur vi ska kunna minska våra utsläpp här hemma i Sverige. Det är förslag som finansministern oftast brukar kritisera. Så visst finns det skillnader mellan de politiska blocken och partierna.

Problemet är att vi har ett svagt startfält internationellt. Vi har en massa länder som gör jättedåliga saker och som inte alls gör det som krävs. Jag funderar på hur det skulle vara om Anders Borg skulle åka Vasaloppet och bryta i Evertsberg och sedan säga: Det fanns folk som bröt loppet ännu tidigare. Skulle Anders Borg vara stolt då?

Problemet är att klimatutmaningen är så stor. Vi måste göra allt vi kan. Vi kan inte skylla på att alla är ännu sämre. Det är mycket vi gör där vi är betydligt bättre än andra. Men det räcker inte. Vi behöver leva upp till de löften vi har gett om vi ska komma vidare i klimatfrågan. Vi behöver leva upp till de löften vi har gett om människor som i dag drabbas av klimatförändringen ska kunna ha en chans att få ett drägligt liv.

Om Anders Borg inte är beredd att ta pengar från biståndsbudgeten vill jag höra vad han vill göra för att få fram andra finansieringskällor. Denna fråga har vi knappt ens berört i diskussionen trots att det var en av de frågor som jag ville ha svar på. Hur försöker Anders Borg vara drivande internationellt? Det finns förslag som jag har diskuterat. Några exempel handlar om att öronmärka intäktskällorna som kommer från utsläppshandeln. Det handlar om skatter på globalt flyg och sjöfart. Det handlar om internationella skatter på finansiella transaktioner. Vi har en rad olika förslag utöver dessa.

Inte när det gäller något av förslagen har jag hört Anders Borg gå ut och säga att nu ska Sverige jobba stenhårt för att få fram dessa pengar. Vi behöver verkligen få fram mer pengar om vi ska klara klimatet.

Anf. 77 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Nu nämner Helena Leander Miljöpartiets politik. Där finns skiljelinjer; det rådet ingen tvekan om det. Jag stöder inte Miljöpartiets förslag om kraftigt höjd bensinskatt, kraftigt höjd lastbilsskatt, kraftigt höjd flygskatt och de ytterligare sammanlagt 17 miljarder i skattehöjningar på miljöområdet som Miljöpartiet förordar.

Jag ska förklara varför: Jag bor i Glesbygden. Jag tycker att vi ska ha ett land som lever även utanför Södermalm. Jag tycker att det ska finnas förutsättningar för människor att arbeta även i Katrineholm, och då kan man inte ha denna typ av stora skattechocker.

Där har vi en skiljelinje – i skattepolitiken. Det är jag helt överens med Helena Leander om. Jag är inte för Miljöpartiets skattehöjningar. Men vi har inga skiljelinjer när det gäller klimatpolitiken internationellt. Sverige är och förblir ett av de länder som tar störst ansvar. Vi har bland

Svar på
interpellationer

den lägsta koldioxidintensiteten. Vi är alltid internationellt pådrivande, vilket naturligtvis Lena Ek nu också kommer att vara på mötet i Doha.

Jag vill bara påpeka för Helena Leander att vi nu har gått från att inte vara sämst till att vara betydligt bättre än andra. Det tycker jag är en mer korrekt beskrivning av hur Sverige förhåller sig. Vi är betydligt bättre än andra på miljöpolitik och biståndspolitik. Det borde Helena Leander och jag kunna vara överens om.

Jag kan garantera Helena Leander att när förhandlingarna är avslutade, när röken har lagt sig och när dimman har skingrats kommer Sverige att vara ett av de länder som gör störst åtaganden för att säkra att det blir en bra klimatpolitik framåt också. Så har det alltid varit, och så kommer det alltid att vara, för Sverige är ett land som tror på både hållbar utveckling och global solidaritet.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2012/13:155 om kultursamverkansmodellen

Anf. 78 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Isak From har frågat mig vad jag tänker göra för att den senfärdiga hanteringen av scenkonstpensionerna inte ytterligare ska drabba samverkansmodellen och möjligheterna till ett varierat kulturutbud i hela landet.

Låt mig inledningsvis konstatera att frågan om scenkonstpensionerna är angelägen och mångfasetterad samt att en långsiktig och stabil lösning kräver en ansvarsfull hantering.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 gjort bedömningen att arbetsmarknadens parter genom kollektivavtal bör ta över ansvaret för att reglera pensionsvillkoren på scenkonstområdet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan.

Inom kort kommer riksdagen att ta ställning till budgetpropositionen för 2013, som för kulturens del innebär ökade ekonomiska ramar. Den svenska ekonomin och det statliga stödet till kulturen har en stark position, särskilt när vi jämför oss med andra länder i Europa.

Mot bakgrund av att Isak From påstår att anslaget för regionala kulturverksamheter inte räknas upp 2013 vill jag göra följande klargörande. Av propositionen framgår att regeringen förstärker stödet till regionala kulturverksamheter med 75 miljoner kronor under 2012–2014. Dessutom räknar regeringen upp anslaget för kultursamverkansmodellen med 7,8 miljoner kronor.

Kultursamverkansmodellen är den viktigaste kulturpolitiska reformen på mycket länge, och den har fått ett betydelsefullt genomslag i många län. Från och med 2013 kommer 20 län att ingå i modellen. Utvärderingar visar att modellen bidrar till att sätta kulturen högre upp på den politiska dagordningen. Regeringen följer noga modellens genomslag och effekter.

Anf. 79 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack för svaret, kulturministern! Jag vill börja med ett ge en bakgrund till varför jag har ställt den här interpellationen.

Som bekant fattade riksdagen i december 2009 beslut om att införa en ny modell för fördelning av statliga bidrag till de regionala kulturverksamheterna. Enligt modellen ska landstinget och regionen i samverkan med länets kommuner och kulturliv ta fram regionala utvecklingsplaner som utgör underlag för statens bidragsgivning. Samverkansmodellens idé är att medborgarna i län eller regioner som ingår ska kunna ta del av ett varierat kulturutbud präglad av förnyelse och kvalitet. Meningen är att den kulturella infrastrukturen och regionala mångfalden ska främja att kulturskapare i hela landet ska kunna utvecklas med sitt konstnärskap.

Kulturrådet beslutar, efter samråd med övriga myndigheter och med utgångspunkt i kulturplanerna, därför också om nivån på bidraget till respektive landsting eller region. Det innebär att regeringen inte längre pekar ut institutioner och verksamheter utan lämnar över besluten till regionerna och landstingen. Samverkansmodellen är – jag vill påpeka det – en viktig decentralisering och en viktig demokratireform. Modellen trädde i kraft 2011.

Det är riktigt, som kulturministern redovisar i svaret, att regeringen har tillskjutit pengar från 2012. Det var känt sedan tidigare. Det är naturligtvis viktigt att man gör det när man sätter en ny modell.

Men en fråga som riskerar att ge långsiktiga konsekvenser för den regionala kulturplaneringen är just den senfärdiga hanteringen av scenkonspensionerna. Sedan 2009 har det funnits förslag på hur de statliga scenkonspensionerna skulle kunna finansieras i framtiden, men regeringen har dröjt med att besluta om hur pensionssystemet ska kunna förändras. Nuvarande system innebär att scenkonstorganisationerna och regionerna har stora, översiktliga kostnader och stora svårigheter att planera sin verksamhet. Eftersom scenkonsten är en så pass stor och dyr del av många läns kulturutbud får frågan stor betydelse för den långsiktiga regionala kulturplaneringen.

Fru talman! Hur starkt är det kulturpolitiska ansvaret när det väl bränner till? Om man nu kan säga att en fråga bränner till när den har diskuterats i riksdagen under mycket lång tid. Det kanske beror på att det också finns många viktiga underfrågor kopplade till pensioner och pensionslösningar på scenkonstområdet. Det gäller inte minst kompetensutvecklingen, som börjar bli ett stort problem i takt med att samverkansmodellen växer fram brett över landet. I dag bollas ansvaret mellan region, kommun och institution. Dagens situation är ingen nyhet. Riksdagen har också kommit med två tillkännagivanden i den här frågan.

I årets budgetproposition kom ändå en nyhet som än så länge är utan prislapp. Nyheten är att regeringen kanske bryter dödläget i frågan om scenkonspensionerna genom att uppmuntra till överläggningar mellan arbetsmarknadens parter. Frågan ska lösas på ett statsfinansiellt långsiktigt och ansvarsfullt sätt. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett färdigt förslag.

Mina direkta frågor är: När tror kulturministern att parterna kan jobba med den här frågan? När tror kulturministern att vi i riksdagen och i kulturutskottet kan få ett förslag på bordet som vi kan titta närmare på?

Anf. 80 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Den här pensionsfrågan är, som Isak From mycket riktigt säger, en komplicerad fråga. Den är inte heller ny för riksdagen eller för kulturutskottet, utan den har funnits på dagordningen för flera regeringar under drygt 15 års tid. Samtidigt har vi under den här tiden haft en förstärkning av kulturbudgeten. Det har naturligtvis också kommit scenkonstinstitutionerna till del.

Isak From redogör mycket väl för ambitionerna och visionerna för samverkansmodellen. Jag vill tillägga att just institutionerna som rör teater, musik och dans får huvuddelen av de medel som betalas ut via Kulturrådet. I det sammanhanget vill jag också gärna säga att, bortsett från att det här är en ny, mycket viktig, demokratisk kulturpolitisk reform som i hög grad kommer medborgarna till godo, det inte innebär att staten har abdikerat. Det förs fortfarande dialoger inte bara inom regionerna utan också med Kulturrådet och Kulturanalys, som utvärderar modellen så att den ska stämma med de kulturpolitiska mål som finns. Det finns ett ökat inflytande för regionerna, men det är inte så att staten har abdikerat.

Vi noterade tidigt att frågan om scenkonstspensionerna var svårlöst. Det innebar att det blev problem att planera för flera institutioner, inte för alla men för många. Det var också skälet till att vi tillsatte en utredning redan under den förra mandatperioden. Det var en utredning som många parter var glada och nöjda med men som tyvärr visade på ekonomiska konsekvenser som vi inte hade räknat med. Problemet med att det skulle bli minskade inkomster till staten med bortåt 100 miljoner per år var inte löst under ett par decennier. Det gjorde att vi fick ta ett omtag i hela den här frågan. Därför är jag mycket glad över att jag i Teaterförbundets tidning kunde se rubriken Segdragen pensionsfråga på väg att lösas.

Vi har haft samtal med parterna på scenkonstområdet på departementet. Nu arbetar vi fram en ram för hur de här förhandlingarna ska kunna gå till. Det gör vi naturligtvis i samverkan med Socialdepartementet. Jag kan inte här i dag, även om det hade varit önskvärt, säga när jag kan återkomma till kulturutskottet och förklara att vi har ett förslag på gång. Det är också först nästa vecka som vi debatterar och beslutar om kulturbudgeten. Det står, precis som Isak From var inne på, att regeringen avser att frågan ska lösas på ett statsfinansiellt ansvarsfullt sätt och att vi återkommer till riksdagen i frågan. Men det finns en samstämmighet om att det är arbetsmarknadens parter som ska ta över ansvaret genom kollektivavtal på det här området.

Anf. 81 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, kulturministern! Jag tror att parterna kanske kan komma överens och komma med ett förslag som kommer att kunna gälla framgent. Svårigheten är att komma överens om det som har varit, och där har staten ett ansvar eftersom vi går från en modell till en annan. Ska vi lösa in gamla skulder tror jag ändå att det är en fråga om pengar till syvende och sist.

Det är precis som kulturministern säger att Myndigheten för kulturanalys under 2012 fördjupar sitt arbete med att följa upp effekterna av kultursamverkansmodellens första år. Den här fördjupningen och resultatet av de enkäter som man gör i regionerna kommer att redovisas under 2013. De kommer naturligtvis att bli mycket viktiga i det framtida arbetet.

Inriktningen var ju att alla skulle gå med i kultursamverkansmodellen. Nu ser det inte riktigt ut som om alla vill gå med. Jag tror att det är till skada om inte alla går med, för då får man inte samma förutsättningar runt om i landet. Det blir också mycket svårt att få en kulturpolitik som ska anses lika.

Stockholms stad och Stockholms län satsar minst på kultur per medborgare. Vad tror kulturministern att det beror på? Kommer alla län, och även Stockholm, att vilja gå med framgent?

En förutsättning för att parterna på scenkonstområdet ska kunna ta ansvar för pensionerna är att parterna får disponera de avgifter som institutionerna i dag betalar till Statens pensionsverk. Det kräver också en aktiv medverkan från staten när det gäller de övergångsregler som alltid krävs vid byte av pensionssystem, vilket jag var inne på i början.

Jag vet att den här frågan hanteras av både kulturministern och statsrådet Attefall. Men frågan är om inte både kulturministern och Attefall väntar på Anders Borg. Min fråga är: När tror kulturministern att finansministern är intresserad av att långsiktigt lösa frågan?

Anf. 82 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Isak Froms sista fråga i den här replikrundan kan jag inte svara på, för samtalet pågår ju inom regeringen och mellan departementen. Det tror jag att Isak From vet.

Vi backar tillbaka till det som Isak From sade inledningsvis om den succé som kultursamverkansmodellen faktiskt har visat sig bli och Stockholms eventuella anslutning. Samverkansmodellen har ju inte funnits så länge, utan det var först 2011 som den blev verklighet. Vi har varit med så pass länge, Isak From och jag, att vi vet att som alltid vid större förändringar blir det en hel del oro. Så var det också innan samverkansmodellen sjösattes. Därför var det desto mer glädjande att från den 1 januari 2011 var det ej blott de fyra första utpekade regionerna Skåne, Västra Götaland, Halland och Gotland som gick med, utan även Norrbotten anslöt sig av egen fri vilja. Man sade: Vi är långt framme. Vi har tagit fram kulturplaner, och vi vill också vara med.

Som tidigare nämndes går 20 av 21 regioner från årsskiftet in i samverkansmodellen. Samtliga regioner har med landstingen i spetsen gjort ett omfattande och imponerande arbete för att ta fram kulturplaner där ej blott kommunerna är med och diskuterar utan också det civila samhället och professionella aktörer. Som rapporten från Kulturanalys också pekar på har politiker såväl som tjänstemän upptäckt att kulturen har fått en helt annan status och betydelse i regionerna än den hade tidigare. Det tror jag att Isak From och jag är precis lika glada över.

Sedan varierar naturligtvis kommunernas bidrag till kulturen. Det finns olika förklaringar till det. Trots allt har det offentliga stödet för kulturen likväl som medborgarnas egna investeringar i kultur ökat under de drygt senaste tio åren. Hur man än räknar bort inflation och penningvärde kan man se att det offentliga stödet till kulturen – det jag gärna ser som investeringar i kulturen – har ökat med närmare 25 procent sedan sekelskiftet. Det tycker jag är glädjande. Det visar också att kulturen har fått en ökad betydelse inte bara i sig själv utan på många andra områden.

Varför Stockholm inte vill gå med får de väl svara på själva, men min förhoppning är naturligtvis att Stockholms län också ska ansluta sig. Sedan är det kanske så att många av de offentliga institutionerna, såväl Dramaten som Operan och merparten av de statliga museerna, ligger i Stockholm. Det gör att bilden kanske blir lite annorlunda. Men även jag hoppas att Stockholms län ska gå med, därför att länet inte bara är Stockholms stad, utan det är ett 20-tal andra kommuner också som jag tror skulle ha glädje av ett sådant här samarbete.

Anf. 83 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag vet att jag och kulturministern i stora drag är överens om att kultursamverkansmodellen är en bra och viktig reform. När jag reser runt och hör på diskussionerna som förs lyfts pensionsfrågan upp på ett sätt som gör att man kanske inte får rätt diskussion. Därför vill jag verkligen trycka på att man måste komma fram till en lösning i den här frågan så att man kan lyfta in aktörer som det breda civilsamhället, hembygdsrörelserna, besöksnäringarna till viss del, arbetslivsmuseer och så vidare, för de kan bidra till mycket. Därför är det också angeläget att regeringen snarast presenterar ett förslag som scenkonstparterna kan ta ställning till.

Vi har ett antal dansare och sångare som har gått i pension de senaste åren och som har hamnat mellan två system. De kommer kanske att drabbas väldigt hårt och riskerar i princip att bli fattigpensionärer. Här menar jag att staten har ett tydligt och övergripande ansvar.

Det här är min sista replik, så om kulturministern skulle få för sig att anklaga oss socialdemokrater för bristfälliga förslag eller någonting annat kan jag meddela att, precis som kulturministern var inne på, vi här i kammaren kommer att debattera budgetpropositionen för 2013 nu på tisdag. Då kommer vi socialdemokrater tydligt att presentera vad vi avser att göra för att Sverige ska få en verkligt offensiv kulturpolitik.

Anf. 84 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Som framgått i våra respektive repliker ser vi att det är angeläget att vi får en lösning på pensionsfrågan. Men den här frågan är komplicerad och har varit så under många år. Om det är vi faktiskt överens, eller åtminstone tolkade jag det så. Inte desto mindre, med det nya tak som nu har kommit i det förslag som vi ska debattera i nästa vecka, tycker jag att det nu finns en lösning på en situation som har känts låst under lång tid.

Jag ser mycket fram emot debatten som vi ska ha i nästa vecka och den offensiva kulturpolitik som Isak From säger att Socialdemokraterna nu ska driva.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2012/13:39
7 december

Svar på
interpellationer

13 § Svar på interpellation 2012/13:163 om sjukförsäkringen

Anf. 85 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jasenko Omanovic har frågat mig på vilket sätt jag avser att förändra sjukförsäkringen så att långtidssjukskrivna får bättre rehabilitering och bättre möjligheter att återgå i arbete.

Sjukförsäkringsreformen ska underlätta för sjukskrivna att återgå i arbete, och den har också gett resultat. Sedan oktober 2006 har antalet personer som varit sjukskrivna mer än ett år minskat med ca 42 000. Antalet personer med sjuk- eller aktivitetsersättning har minskat med närmare 175 000.

I oktober 2006 var sjukfrånvaron utöver sjuklöneperioder 40,2 dagar per person i yrkesverksam ålder. Detta ohälsotal har nu minskat till 27,1 dagar. Översatt till människor av kött och blod innebär det en minskning motsvarande nästan 200 000 personer som är sjukskrivna på heltid ett år.

Ändå återstår problem som rör förutsättningarna för arbete för unga med olika funktionsnedsättningar, kvinnors sjukfrånvaro och en ökad relativ psykisk ohälsa. Att sjukfrånvarons totala nivå är avsevärt lägre än vad den har varit gör att vi nu med större kraft kan ägna oss åt de problem som återstår.

Anf. 86 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Både den tidigare, socialdemokratiska regeringen och den nuvarande, borgerliga regeringen har genomfört många reformer på socialförsäkringsområdet. Det är viktigt att påminna sig om vad sjukförsäkringen är till för. Hur finansieras den och när ska man använda den? Drygt 4 miljoner löntagare finansierar sjukförsäkringen genom att varje månad betala in socialavgifter för bland annat sjukförsäkringen. Därmed vill man garantera sig själv en trygghet ifall arbetsförmågan försvinner eller minskar. Det är viktigt att komma ihåg.

När den socialdemokratiska regeringen 2003 fattade beslut om att vi måste halvera sjuktalet började de så smått att minska. De första två åren ökade det som man tidigare kallade för förtidspensionerna lite grann, men efter två år började sjuktalet att minska. De har minskat hela tiden från 2005 och i princip fram till i år.

Två år efter det beslut som den socialdemokratiska regeringen fattade 2003 började det verka på riktigt. Från 2005 började sjuktalet minska. Om vi tittar på siffrorna två år efter rehabiliteringskedjans införande ser vi att sjukskrivningstalen ökar. Det beror mest på något som jag inte kan förstå, nämligen att 60 procent av ökningen är återvändare.

Jag träffade i går en person som jobbar med återvändare, sådana som skulle återvända till sina hemländer efter att kriget tagit slut. Att använda

begreppet återvändare i fråga om försäkringen låter nästan som om de hade varit i krig med försäkringen och nu återvänder.

När 60 procent av ökningen av sjuktalet står för dem som återvänder till försäkringen visar att vi har problem med försäkringen, statsrådet. Det innebär att de egentligen aldrig borde ha lämnat försäkringen eftersom de fortfarande har behov av att vara i den – och förmodligen också har behov av en rehabiliteringsinsats som inte kan erbjudas på relevant nivå. Där har vi i dag det största problemet när det gäller försäkringen.

Anf. 87 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag tar gärna den ganska breda diskussionen om sjukförsäkringens funktionalitet över huvud taget. Det kanske inte är så mycket just det som interpellationen från början handlade om, alltså frågan om rehabiliteringsinsatser, men det är helt okej.

Låt mig backa tillbaka ett steg och säga i denna kammare något som jag sagt många gånger tidigare både här och på andra ställen, nämligen att jag är den förste att understryka att insikten om en ohållbar sjukförsäkringsutveckling under 1990-talet och en bit in på 2000-talet var bred. Det som den nuvarande regeringen och regeringen före, det vill säga min företrädare, insåg var inget unikt, att vi skulle ha insett något som ingen annan insett, utan det unika var att vi genomförde ett antal reformer för att skapa institutioner som var långsiktigt hållbara.

Jag har gång på gång, mycket uppriktigt och utan att vilja binda socialdemokrater till min ståndpunkt i sak, påpekat att de insikter som då fanns, inklusive hos regeringen Persson 2003 – halveringsmålet, Socialförsäkringsutredningen, beskrivning av behovet av tidsgränser, snabbhet i flödet för att komma tillbaka så fort som möjligt – var intellektuella insikter långt över och mellan partigränserna. Jag har sagt det tidigare, och ibland har det nästan uppfattats som om jag velat retas. Insikten var bred, men den landade inte i så många handgripliga reformer.

Det som hände var ett antal andra institutionella saker. Det var Försäkringskassans nationalisering, en mycket bred spridning av insikter i läkarkåren om att sjukskrivning var en del av de ansvarsområden som läkare borde tänka på när det gällde patientens långsiktiga väl och ve. Det var också ett samhällsklimat som mycket mer började tala om problemet med omfattande långa sjukskrivningar. Det är väl dokumenterat i den svenska sjukskrivningens historia att det varit förbluffande lätt att tala upp och tala ned sjukskrivningstalen, en besynnerlig utveckling. Trots permanenta regelverk har vi ändå haft väldiga fluktuationer. Det syntes tydligast i den ganska remarkabla utvecklingen att vi hade mycket låga sjuktalet i lågkonjunktur och mycket höga sjuktalet i högkonjunktur. Det var ganska unikt för Sverige jämfört med många andra länder.

Jag säger allt detta för att understryka att jag tycker att vi gått från ett läge med bred intellektuell insikt om att någonting behövde göras. Det är riktigt som interpellanten påpekar, att sjukfallstalen började sjunka. Det skedde redan från 2003–2004 men till priset av massiva förtidspensioneringar. Vi ska inte glömma bort att påpeka det. Det kanske inte var avsikten, men i praktiken förtidspensionerade vi bort långa sjukfall. Det skedde inte förrän senare. Jag tror inte alls att avsikten var att dölja saker och ting, det tror jag inte, men kontentan blev att det inte skedde några re-

former som gjorde att sjukfallen blev kortare och därmed inte riskerade att övergå till långa sjukfall som i sin tur skulle leda till förtidspension. Där tror jag att kärnan ligger.

Det vi gjort i och med denna reform är att understryka att det är bråttom, att formalisera att det är bråttom. Det betyder inte – det vet interpellanten, jag, Sveriges läkarkår – att vi har tidsatt sjukdomar, men vi tidsätter prövning av arbetsförmåga givet sjukdomar. Det fungerar i allt väsentligt bra. Det ska dock inte dölja det faktum, vilket jag brukar understryka, att det är en tuff resa. Många människor kommer tillbaka till ett jobb bara till en viss del, en del kommer tillbaka till samma arbetsplats fast i annat jobb, andra kommer tillbaka till ett helt annat arbete, ett som de aldrig hade tänkt sig och inte har utbildning för.

Det är en tuff resa, men det understryker att alternativet är så mycket värre. Jag tycker att det är själva kärnan i reformarbetet. Det ökar också legitimiteten, det vill säga att människor kan lita på att de får det som de behöver och kan lita på att människor inte övernyttjar systemet när de inte behöver det.

Anf. 88 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag började mitt förra inlägg med att berätta om den reform och den målsättning som den socialdemokratiska regeringen hade, att halvera sjuktalet. Den kortsiktiga effekten, under de två första åren, blev att förtidspensioneringarna ökade, vilket jag sade. Samtidigt nämnde jag att två år efter det att reformen, som vi beslutade om i kammaren i juni 2008, genomfördes ökar sjukskrivningstalen. Det är det jag vill att ministern förklarar orsaken till. Är det ett misslyckat projekt?

Från 2005 fram till 2010 har sjukskrivningstalen hela tiden minskat. Nu börjar de öka på grund av en reform som innebär att man slås ut ur försäkringen – det finns en deadline i försäkringen – trots att man inte återfått arbetsförmågan. Man går till Arbetsförmedlingen, har en timmes samtal i månaden, och efter tre månader finns inga rehabiliteringsverktyg att erbjuda för att kunna rehabilitera människor. Då kommer man tillbaka som återvändare, och sjukskrivningstalen ökar igen.

Problemet med sjukförsäkringsreformen är att personer som saknar arbetsförmåga i så stor omfattning att de inte kan ta del av de rehabiliteringsinsatser som erbjuds slås ut ur försäkringen. Det är där problemet med rehabiliteringskedjan finns. Därför har vi socialdemokrater tagit ett utskottsinitiativ för att få bort den borte parentesen, utförsäkringen. Vi vill ta bort den delen av rehabiliteringskedjan eftersom den inte fungerar.

Vi har förstärkt rehabiliteringsinsatserna i budgeten. Rehabilitering är A och O i processen för att kunna återgå i arbete i motsats till att bara säga att den försäkrade förbrukat sina dagar och får gå till Arbetsförmedlingen, detta utan att ta hänsyn till om den försäkrade blivit bättre eller om det över huvud tagit finns utsikter att få arbetsförmågan tillbaka. Nu är det en tidsgräns som avgör om man ska gå tillbaka i arbete eller inte. Det är problemet, och därför återkommer en del av de utförsäkrade. De står i dag för 60 procent av ökningen. Det är problemet, fru talman.

Anf. 89 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag blir ärligt talat inte riktigt klok på vad Socialdemokraterna egentligen vill. Ni är måna om att understryka att ni inte vill

tillbaka till det gamla. I den meningen uppfattar jag att ni delar vår bild att det är bråttom, att det behövs insatser och regler som gör att människor inte är sjukskrivna längre än nödvändigt, att vi inte ska prata om yrkesförsäkring utan om omställningsförsäkring, att det mycket väl också kan landa i att man tvingas till andra arbeten än man hade tänkt sig från början och att det behövs stöd men också ett mått av tryck vid en omställning. Så långt uppfattar jag att vi intellektuellt är överens.

Men sedan drar ni slutsatsen att man inte ska ha några tidsgränser i sjukförsäkringen, framför allt inte en tidsgräns som säger att sjukförsäkringen är slut. Det tror jag är en helt omöjlig ekvation. Om man inte har fasta tidsgränser kommer inte den prövning som är nödvändig att göras. Poängen med tidsgränser är naturligtvis inte att folk ska passera dem. Det kan du prata med vilken handläggare som helst om när det gäller socialförsäkringen. Poängen med en tidsgräns är allt det arbete som ska ske innan gränsen nås.

Jag visade på socialförsäkringsutskottet för en tid sedan en bild där det framgick att vi inte bara har väsentligt färre som befinner sig i ett pågående sjukfall, utan också dramatiskt mycket färre som når två-och-ett-halvt-års-gränsen, fast den inte ens fanns tidigare. Jag har inte med den bilden här, och hade jag haft den hade det inte synt så bra. Det är mycket färre människor som befinner sig i sjukförsäkringen i två och ett halvt år, vilket gör att det är betydligt färre personer som ens kommer i närheten av en prövning som gäller utförsäkring och vad som ska ske därefter. Det är det som är en väldig framgång. Det var de människorna som tidigare nästan med automatik blev tidsbegränsat förtidspensionerade, som det hette.

Det betyder inte att man inte ska tänka efter om vad som ska ske när två-och-ett-halvt-års-gränsen nås. Vi har, tycker jag, fungerande system för detta. De är dock absolut inte enkla. Man ska ha respekt för att de tar tid och är besvärliga. Men man kommer in i Arbetsförmedlingen och får sin arbetsförmåga prövad. Det är många som når tidsgränsen men inte lämnar försäkringen för att de då får permanent sjukersättning. Att 60 procent av dem som lämnar sjukförsäkringen kommer tillbaka efter att ha fått sin förmåga prövad tycker jag inte är vare sig konstigt eller särskilt förvånande på något sätt, utan ganska naturligt. Det intressanta är väl att 40 procent kommer vidare i program hos Arbetsförmedlingen, i arbeten och i utbildning – personer som tidigare över huvud taget inte ens gavs den chansen eller förväntades ta den möjligheten.

Nu ser vi en ökning av sjukfallen som fortfarande är ganska liten i ett historiskt sammanhang. Den bygger till 60 procent på återvändare. Jag kan mycket väl dela interpellantens uppfattning om ordet ”återvändare”. Jag har inte upfunnit det. Jag tror att det är en jargong inom försäkringen. Det gäller människor som kommer tillbaka till försäkringen och har rätt till det. Det är ett mycket litet antal människor som ansöker om att komma tillbaka in i försäkringen igen och inte får den rätten. Men den stora framgången är att det är många som inte ens ansöker.

Till detta kommer en intressant och hittills oförklarad grupp människor. Det handlar om ökade falllängder på arbetslösa i sjukförsäkringen. Försäkringskassan studerar just nu vad detta kan bero på. Dessutom ser vi över tid en relativ ökning av den psykiska långvariga ohälsan. Det är ett stort samhällsproblem som vi delar med många andra västländer.

Det saknas alltså inte alls intressanta utmaningar, men detta ska inte dölja det faktum att vi pratar om sjukfrånvaro på en helt annan nivå än tidigare. Utmaningen nu handlar om att se till att få tidsgränserna att på alla sätt fungera över lång tid, så att människor får chans att via våra rehabiliteringsinsatser komma tillbaka. Även detta förefaller fungera i många avseenden. Vi har massiva rehabiliteringsinsatser, och de prövas, utvecklas och utvärderas efter hand.

Anf. 90 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Vi socialdemokrater *vill* ha tidsgränser. De tidsgränserna ska vara till för att Försäkringskassan och arbetsgivare ska ha en deadline för när de måste erbjuda insatser för den försäkrade. Det är där skillnaden mellan oss ligger.

Fru talman! Statsrådet säger att det är naturligt med den ordning och de tidsgränser som han står för. Men för mig är det inte naturligt. En 50-årig civilekonom från Jämtland som opererat ryggen två gånger är på väg att bli utförsäkrad. Då säger Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att hon måste komma till ett möte. Men läkaren säger att hon inte får åka till Arbetsförmedlingen om hon inte åker ambulans. För mig är det inte naturligt att man besöker Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan i ambulans när man ska inställa sig hos myndigheten därför att en tidsgräns har nåtts. Det är inte naturligt.

Därför satsar vi på de tidsgränser då myndigheterna måste pröva om det finns möjlighet till rehabilitering. Finns den möjligheten ska det göras en rehabilitering. Problemet är att sjuktalen efter 2005 har minskat först nu, efter att de så kallade återvändarna kommit tillbaka. Där ser jag tydliga problem med rehabiliteringskedjan.

Anf. 91 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Tre saker tycker jag är värda att påpeka.

Det första är att Socialdemokraternas hållning just nu som jag uppfattar det är att ni är för tidsgränser men utan tidsgräns. Ni är för tidsgränser i allmänhet, men en tidsgräns får inte vara skarp och ta slut någon gång. Den prövning som sker inför en tidsgräns, där man lämnar sjukförsäkringen och prövar andra alternativ, ska tas bort. Det kallar ni för att man ska ta bort utförsäkringarna. Jag kan garantera att tidsgränser som inte är på riktigt och som inte är skarpa kommer att förfuskas. Om ni på allvar vill diskutera om just 90 dagar, 180 dagar och två och ett halvt år är de optimala tidsgränserna eller om vi ska justera någonstans är jag helt öppen för ett sådant samtal. Men eftersom ni hela tiden antyder att ni är för allting som har effekt på sjukfrånvaron men är emot de riktiga tidsgränserna kommer detta inte att fungera. Det är väl ändå det som är konsekvensen av resonemanget.

Det andra är att jag tycker att det är uppenbart att vi har tydliga regler för vad som gäller, för vem som ska förväntas ta sig till Arbetsförmedlingen och vem som över huvud taget inte ska förväntas behöva ta sig till Arbetsförmedlingen därför att man är i ett sådant medicinskt skick att det inte är möjligt. Allt detta är relativt tydligt. Jag utesluter inte att det finns både försäkringskassemedarbetare och enskilda läkare som inte gör exakt som de ska, som i alla verksamheter. Men totalt sett är det ett mycket tydligt regelverk. Det råder entydighet om vad som gäller.

Det tredje är att jag tror att det behövs krav åt många håll. Det behövs krav på Försäkringskassan att de ska erbjuda rehabilitering. Det ställs krav på arbetsgivare om vad de ska göra. Det ställs krav på läkarintygens beskaffenhet. Och det ställs krav på den enskilde. Om man tar bort någon av dessa saker kommer inte helheten att fungera. Jag tror att vi är på väg att etablera en fungerande kedja för rehabilitering och högt men rimligt ställda krav som långsiktigt ger oss en rimlig nivå på sjukfrånvaron.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2012/13:165 om taket i sjukförsäkringen

Anf. 92 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att höja taket i sjukförsäkringen.

Jag delar Eva-Lena Janssons uppfattning att medborgarna ska känna tillit till den generella välfärden i Sverige. Undersökningar visar att stödet för kollektiv finansiering av socialförsäkringarna har ökat under 2000-talet, liksom viljan att själv betala skatt.

Nivån på inkomsterna som ska skyddas inom en allmän sjukförsäkring är en fråga om prioriteringar. Regeringen har valt att prioritera aktiva insatser för att fler människor ska komma tillbaka i arbete framför att höja ersättningar till dem som har relativt goda inkomster. Ca 90 procent av alla anställda har dessutom kollektivavtalade tilläggsförsäkringar som ett komplement till det skydd som den allmänna sjukförsäkringen ger, och den modellen har vi haft i Sverige under mycket lång tid.

Anf. 93 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret.

Bakgrunden till min interpellation är att fackförbundet Kommunal har skrivit en rapport som heter *Under höga tak ryms alla*, där det framgår att tilliten till dagens sjukförsäkring håller på att urholkas. Det är ett allvarligt hot mot dem som är mest sjuka och mot låginkomsttagarna. Drygt en tredjedel av dem som arbetar har inte längre ett fullgott inkomstskydd i sjukförsäkringen. Många får i dag ut betydligt mindre än 80 procent av sin inkomst när de blir sjuka. Risken är uppenbar att de som tycker att sjukförsäkringen inte ger någon inkomsttrygghet kanske känner sig tvingade att betala till en privat försäkring.

Motståndet från regeringen har tidigare varit kompakt mot att höja taket i sjukförsäkringen. Men i flera uttalanden från Folkpartiet, både före och efter att budgeten presenterades, framkommer att man ansluter sig till Socialdemokraternas syn att sjukförsäkringen ska vara en generell sjukförsäkring som ger inkomstskydd vid sjukdom.

Därför ställde jag frågan. Jag uppfattar egentligen inte att statsrådet svarar på frågan, men jag gissar att svaret är nej även om det inte står i svaret.

Jag har några frågor. I svaret har statsrådet valt att skriva om en allmän sjukförsäkring, fru talman. Jag pratar om en generell sjukförsäkring,

en generell välfärd. Statsrådet säger i sitt svar att han delar min uppfattning ”att medborgarna ska känna tillit till den generella välfärden”.

Då är min första fråga: Anser socialförsäkringsministern att sjukförsäkringen är en del av den generella välfärden?

”Undersökningar visar”, säger statsrådet, ”att stödet för kollektiv finansiering av socialförsäkringarna har ökat under 2000-talet, liksom viljan att själv betala skatt.” Ja, det stämmer. Men då måste man också få ut något av försäkringen. Om man inte får ut något av försäkringen kommer man naturligtvis att påverkas av det. Då kommer man att tvingas ta försäkringar.

”Allt färre kan i dag räkna med att få en ersättning som ungefär motsvarar deras lön om de skulle drabbas av sjukdom, eller andra oförutsedda händelser i livet. Det hotar grundprinciperna i den generella välfärdspolitiken.”

Det kan jag instämma i. Det jag läste upp nu, fru talman, är Folkpartiets debattartikel som bland andra Johan Pehrson, gruppledare för Folkpartiet, och Ulf Nilsson, som sitter i socialförsäkringsutskottet, har skrivit.

”Det hotar grundprinciperna i den generella välfärdspolitiken.”

Delar statsrådet Folkpartiets uppfattning i den frågan? Det är min andra fråga.

Statsrådet skriver i sitt svar: ”Ca 90 procent av alla anställda har kollektivavtalade tilläggsförsäkringar som ett komplement till det skydd som den allmänna sjukförsäkringen ger, och den modellen har vi haft i Sverige under mycket lång tid.”

Det stämmer. Men tycker statsrådet att det är rimligt att löntagarna ska behöva avstå en allt större del av löneutrymmet till extraförsäkringar, när de redan betalar till en försäkring via den socialavgift som arbetsgivarna betalar in och den skatt man själv betalar in? Tycker statsrådet att det är rimligt att man ska använda en större del av sin inkomst till att betala en extra försäkring då man redan är försäkrad en gång?

Statsrådet glömde att nämna att en av de personer som står bakom den utredning som har gjorts heter Anna Hedborg och är tidigare socialförsäkringsminister. Anna Hedborg pekar på att om socialförsäkringen ska vara en del av det generella välfärdssystemet bygger det på att vi har en generell grundtrygghet, ekonomisk trygghet, i det här. Det har vi inte i dag. Ser inte statsrådet några problem med det?

Anf. 94 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag börjar med två väsentliga sakliga frågor innan jag kommer till det vi kan tycka olika om.

Först vill jag säga att jag tycker att det är en genuint legitim ståndpunkt att ha olika uppfattningar om var taken ska ligga i de svenska socialförsäkringarna. Det har varit olika över tid i Sverige. Det är olika i olika försäkringar. Man kan tycka olika, och man kan prioritera olika. Det inte är så att det finns någon fundamental, principiell skillnad, utan det är en legitim ståndpunkt att ha, och man kan lägga sina pengar på olika saker.

Det finns en annan sak som jag tycker är viktig att poängtera, inte minst eftersom jag vet att det ibland är lätt att i opposition kritisera företeelser som man tycker borde vara annorlunda men glömma det faktum att det också är rimligt att ställa krav på egna prioriteringar.

Det vi i dag sakligt sett diskuterar är regeringens uppfattning att taket ska ligga på sju och ett halvt prisbasbelopp och Socialdemokraternas uppfattning att det ska ligga på åtta prisbasbelopp. Jag vill inte alls reducera eller förminska skillnaden på 0,5 prisbasbelopp, men det är det vi pratar om. Kan man se någon av ett högre väsen utpekad skillnad mellan sju och ett halvt och åtta kan vi diskutera den saken. För mig är det en rätt enkel prioriteringsfråga. Vill vi nu använda allmänna medel för att höja taket i den allmänna sjukförsäkringen, eller vill vi använda allmänna medel för andra uppgifter som vi just nu tycker är angelägnare?

Det är viktigt att tilliten till den svenska generella välfärden är hög. Och jag vågar påstå – det finns gott om empiriskt stöd för detta – att den är hög. Sedan kommer det alltid att finnas människor som på goda grunder förväntar sig ännu mer av det mesta. Det är bra för demokratin att människor har höga förväntningar också på förbättringar och sådant som inte fungerar bra nog. Allt det där tillhör det dagliga politiska samtalet.

I grund och botten handlar det naturligtvis om hur mycket allmänna medel vi vill gå in med för att garantera människors inkomster i lägen just när de inte har arbetsinkomster. Det har varit den ständiga frågan i svensk sjukförsäkring och socialförsäkring sedan de infördes i stort sett. Från tid till annan har det ansetts angeläget att höja dessa tak. Från tid till annan har ekonomin inte upplevts som sådan att det viktigaste är att höja ersättningarna för dem som tjänar mest i Sverige.

Den ståndpunkten har ibland varit socialdemokratisk och ibland varit borgerlig. Jag erinrar mig att regeringen Ingvar Carlsson påpekte att i valet mellan att värna kärnan i de svenska sociala välfärdstjänsterna och transfereringarna bör man – i varje fall i det läge som var då, och jag skulle säga att det läget gäller nu också – i första hand värna de svenska välfärdstjänsterna framför att höja ersättningarna till dem som tjänar relativt sett mer.

Men återigen: Allt detta kan man diskutera. Vill man lägga mer pengar på att höja taken och därmed minska betydelsen av de avtalsförsäkrade lösningarna kan man göra det. Min bild är att vi har ett fungerande samspel mellan offentliga försäkringar och avtalsförsäkringar för 90 procent av dem som arbetar på svensk arbetsmarknad och att det inte finns några akuta skäl att förändra den saken.

Anf. 95 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Statsrådet valde att inte svara på frågorna, och det är synd.

Jag tycker att det är viktigt att prioritera. Statsrådet raljerar över det faktum att vi väljer att höja taket i sjukförsäkringen från sju och ett halvt till åtta basbelopp. Statsrådet tycker att det är lite och tycker samtidigt att det hotar välfärdstjänsterna om vi gör den höjningen. Enligt mitt sätt att se det är det en väldigt konstig matematik.

Nej, vi vill naturligtvis höja taket ännu mer, men man måste ta steg. Och steget är att höja taket, precis som Folkpartiet vill. Folkpartiet hade ju en debattartikel där flera riksdagsledamöter skriver att de vill höja

taket i sjukförsäkringen till tio basbelopp. Jag har inte uppfattat att Folkpartiet har lagt fram något sådant förslag i riksdagen. Vi har lagt fram ett förslag om att höja det till åtta basbelopp, och jag har sagt till Folkpartiet: Det är fritt – ni får gärna rösta på vårt förslag om ni tycker att det är bättre eftersom ni har samma ambitioner.

Jag ställde frågan om Folkpartiet eftersom jag håller med om det de skriver – det är precis det vi har tryckt på hela tiden. ”Allt färre kan i dag räkna med att få en ersättning som ungefär motsvarar deras lön om de skulle drabbas av sjukdom, eller andra oförutsedda händelser i livet. Det hotar grundprinciperna i den generella välfärdspolitiken.”

Min fråga till statsrådet var: Delar statsrådet Folkpartiets uppfattning?

Det har också varit att prioritera att höja taket i a-kassen. I dag är det ytterst få som får ersättningar från a-kassan. Det vi säger, och det Kommunal visar, är att det inte är de med de högsta inkomsterna som efterfrågar a-kassa eller sjukförsäkring, för de är friskare i högre grad och blir inte arbetslösa i lika hög grad som de med låga inkomster. Men det är viktigt att de omfattas. Kostnaden för att höginkomsttagare eller medelinkomsttagare omfattas i större omfattning än i dag är faktiskt ganska begränsad.

Jag rekommenderar Ulf Kristersson att läsa Kommunals och Anna Hedborgs rapport *Under höga tak ryms alla*. Vi pratar om en generell välfärd, och då gör man en omfördelning. Då kan man välja att ta in skatt och se till att omfördela så att alla omfattas av den. Och det bidrar till ett jämlikt samhälle, för om man känner tillhörighet i våra generella försäkringar kommer man också att stå upp för dem när man ser att andra drabbas. Det som händer nu är att det blir de sjuka mot de friska och att man inte känner igen sig. Dessutom ser man att man får betala en försäkring två gånger. Hur blir det då med tilliten till varandra? Och hur blir tilliten till sjukförsäkringen?

Återigen: Jag tycker att det är viktigt att statsrådet tar fasta på att det som händer nu är att man ökar glappet. Om statsrådet tycker att det är bara en liten, liten höjning från 7 ½ till 8 basbelopp, då får Moderaterna gärna rösta fram vårt förslag här i riksdagen.

Vi har en ambition att höja taket. Vi har lagt fram ett sådant förslag och finansierar det fullt ut. Vi lånar inte en krona till det förslaget, och då tänker vi också genomföra det, om vi får majoritet för det.

Folkpartiet har visat att de står bakom Socialdemokraterna. Jag undrar: Är det så att Moderaterna egentligen skulle vilja stå bakom det men inte har råd?

Anf. 96 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag har läst rapporten från min mycket respekterade företrädare i ämbetet. Jag tycker att den är en saklig och begävd argumentation för en ståndpunkt som jag inte delar.

Vill interpellanten ha en debatt med Folkpartiet föreslår jag att hon tar en separat sådan debatt. Jag företräder regeringens politik i den här frågan, och regeringens politik är att vi har 7 ½ prisbasbelopp i försäkringen. Vi noterar att Socialdemokraterna har 8. Det är något man kan diskutera. I föräldraförsäkringen har vi till exempel 10 prisbasbelopp.

Det finns inga principiella skillnader i detta. Det är en skillnad i hur man vill göra sina prioriteringar här och nu. Jag tycker att Socialdemo-

kraterna för lite väl mycket väsen av en höjning på ett halvt prisbasbelopp.

Jag vill påpeka två saker till.

Det ena är – jag tycker att jag hör det då och då – är att Socialdemokraterna antydningvis vill underkänna avtalsförsäkringar som idé i den svenska modellen. Jag medger att det inte har sagts just nu, men det talas ofta om ”privata försäkringar” och att ”tvingas ta egna försäkringar” när man i praktiken pratar om kollektivavtalade försäkringar som har funnits på den svenska arbetsmarknaden i decennier och som alltid, lite olika i olika avtalsområden, har kompletterat både det undre taket, som jag noterar att Socialdemokraterna inte har någon synpunkt på, och det övre taket. Det är en försäkring som annars är garanterad av det allmänna.

Det gör de eftersom man kan avtala sig fram till olika lösningar inom ramen för ett löneutrymme men naturligtvis också därför att alla vet att det vilar på en trygg, offentlig administration och försäkringslösning där någon avgör om man har rätt till sjukförsäkring eller inte. Det är en helt fundamental skillnad mot det man ibland försöker beskriva som allmänna, privata försäkringar. Att tilläggsförsäkra sig via kollektivavtal som bygger på den logik och den offentliga myndighetsutövning som ligger i socialförsäkringarna har vi haft mycket länge.

Om jag vore socialdemokrat skulle jag vara försiktig med att ”fula ut” det som har fungerat så länge i den svenska välfärdspolitiken.

Det andra jag vill påpeka är att jag inte alls upplever att människor saknar samhörighet med den svenska generella välfärdspolitiken. Ibland får jag en känsla av att socialdemokrater gärna tror att människor omfattas och delar den svenska generella välfärdspolitiken när socialdemokrater har makten och att de plötsligt blir djupt skeptiska till svensk välfärdspolitik när det inte är socialdemokrater som leder Socialdepartementet.

Min bild är att förankringen i svensk välfärdspolitik är mycket djupare än så. Vi kan diskutera ibland principiella saker, utan tvekan, ibland ganska praktiska saker, ibland rena prioriteringsfrågor. Det rubbar i grund och botten inte de flesta svenskars tilltro till att välfärdspolitiken är viktig, att den ska vara respekterad, att den ska vara legitim och att den ibland också ska vara stram och nå de människor som den är avsedd för.

Då hamnar man förr eller senare – om inte annat när man ska summera i en budgetproposition eller budgetmotion var man tycker att pengarna gör störst nytta – i hur mycket offentliga medel man vill lägga på transfereringar till människor i olika inkomstlägen. Då har vi valt att inte i första hand lägga pengar på mer transfereringar till människor som tjänar mer utan att lägga pengar på saker som vi tror är viktigare för den svenska välfärdspolitikens utveckling.

Anf. 97 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Om statsrådet hade läst rapporten noggrant hade han kunnat se hur man hade räknat ut att den höjning som föreslås kostar väldigt lite. Det handlar inte om att vi ska ha människor som är sjuka och går på höga ersättningar under lång tid, utan det handlar om att alla ska känna en trygghet: Om jag blir sjuk räknas också jag, även om jag tjänar en hel del. Jag ska inte behöva ta en privat försäkring därför att jag tror att jag inte omfattas av den försäkring som regeringen har urholkat och

försämrat. Man måste kunna känna en inkomstrygghet. Då är det generell välfärd.

Det statsrådet gör nu, fru talman, är att han går ifrån att diskutera generell välfärd. Han har hittills inte sagt ”bidrag”, som hans kollega Anders Borg brukar göra, utan han pratar om transfereringar.

För mig och Socialdemokraterna är socialförsäkringarna en del av den generella välfärden. De hänger ihop. Det är viktigt att det finns en trygghet när man blir sjuk eller arbetslös, är på väg till ett nytt jobb, på väg att bli frisk, på väg att studera. Då måste man kunna känna en trygghet i det.

Återigen raljerar statsrådet över att vi föreslår en höjning med ett halvt basbelopp. Om nu statsrådet tycker att det är så lite, vad är det som gör att statsrådet anser att det inte finns plats för det i regeringens budget? Vi anser att det finns plats. Men vi prioriterar också andra saker, 3 miljarder mer på skolan och så vidare.

Vi ”fular inte ut” avtalsförsäkringar. Vi står bakom kollektivavtalsförsäkringar. Men principen måste väl ändå handla om att man inte ska känna sig tvingad att avstå ett jättestort löneutrymme därför att regeringen försämrar alla försäkringar, så att man i stället måste tala om löneutrymmet. Då får man ju mindre pengar i lön.

Det är kanske det som regeringen egentligen är ute efter, att sänka lönerna genom att försämrade de generella trygghetssystemen. Det är kanske därför man försämrar a-kassan och sjukförsäkringen. Det borde kanske statsrådet prata mer om.

Anf. 98 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Först och främst är det min mycket bestämda uppfattning att vi radikalt har förbättrat sjukförsäkringssystemet i Sverige under de senaste åren, absolut inte försämrat det.

Jag är medveten om att ni tycker att allt som leder till att färre människor är sjukskrivna under mycket lång tid alltid ska beskrivas som en försämring. För Sverige och för många människor som tidigare var fast anställda är det tvärtom en förbättring.

Jag ironiserar inte alls över 7 ½ eller 8 prisbasbelopp. Jag började med att säga att jag tycker att det är en legitim ståndpunkt. Jag ser inte dramatiken i att gå till 8 från 7 ½. Av det kan man fråga varför jag inte ansluter mig. Jo, därför att vi lägger våra pengar på andra saker. Men jag ironiserar inte över det. Jag tycker att det är en fullt legitim ståndpunkt, ungefär som man skulle säga 10 ½ beträffande föräldraförsäkringen eller för den delen 9 ½.

Detta är en fråga om var man vill lägga offentliga medel i relation till andra saker. Jag bara konstaterar att Socialdemokraterna vill ha 8 och att vi vill ha 7 ½. Om detta kan vi dividera, företrädesvis i en budgetdebatt, men vi kan göra det också här.

Har man sagt det ska man ändå, tycker jag, visa intresse för idéskissen. Anna Hedborg har en intressant idéskiss. Det skrivs ganska mycket intressanta saker nu, inte minst från akademiskt håll och från debattörer som föreslår olika mer radikala förändringar av hela trygghetssystemet. Det tycker jag är mycket intressant. Vi behöver mer sådan diskussion i Sverige.

En del av den debatten förs också inom ramen för Socialförsäkringsutredningen. Det är utomordentligt bra. Jag är väldigt öppen för den sortens resonemang. Men innan man antyder att detta är så självklart bra att det ska genomföras kan man åtminstone själv stoppa in det i sin egen budgetmotion och räkna på det och prioritera pengar och avstå från annat – innan man begär att andra ska göra samma sak.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2012/13:151 om kulturhuvudstadsåret 2014

Anf. 99 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Isak From har frågat mig vilka insatser jag tänker vidta för att också Näringsdepartementet ska bidra till att göra kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014 till ett skyltfönster för svensk innovation och kreativitet.

Låt mig inleda med att säga att det är mycket glädjande att Umeå i hård konkurrens med andra europeiska städer har valts ut till europeisk kulturhuvudstad 2014. Det är bra för Umeå, för Västerbotten och för hela vårt land att vi har fått chansen att visa att vi är attraktiva, nyskapande och innovativa vad gäller kultur och konstnärliga uttryckssätt. Detta bidrar även till ett kreativt näringslivsklimat och ett attraktivt Sverige. Min ambition är därför att stödja kulturhuvudstadsåret.

Det arbete som pågår för att utveckla kulturhuvudstadsåret visar en mångfald av spännande kopplingar mellan kultur och näringsliv. Umeå lyfter också fram en bred syn på innovation som stämmer väl överens med det som regeringen har lyft fram i den nationella innovationsstrategin.

Regeringen har under perioden 2010–2012 genomfört flera initiativ inom ramen för en nationell handlingsplan för kulturella och kreativa näringar. Bland annat har Västerbotten via handlingsplanen fått resurser för att utveckla en strategi för kulturella och kreativa näringar. I regionen har också etablerats en regional plattform. Ett exempel på ett projekt som har fått stöd är Kreativ entreprenör i Västerbotten, som har fått stöd inom ramen för handlingsplanens satsningar på entreprenörskap i kulturella och kreativa utbildningar.

Näringsdepartementet kan inför och under kulturhuvudstadsåret 2014 bidra med nätverk och kunskaper som skapats utifrån handlingsplanen, från vårt nordiska samarbete i Kreaord och samarbetet inom EU. Därtill har Tillväxtverket en koordinerande roll när det gäller kulturella och kreativa näringar samt besöksnäringen.

Som Isak From har noterat har regeringen i årets budgetproposition föreslagit att totalt 75 miljoner kronor avsätts för att stödja kulturhuvudstadsåret i Umeå 2013–2014. Medlen är i första hand avsedda för kulturprogramverksamheter.

Anf. 100 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, näringsministern, för svaret! Det känns roligt och inspirerande att få avsluta interpellationsdebatterna den här fredagen med ett framåtsyftande meningsutbyte med näringsministern.

Naturligtvis har det också utgångspunkt i kulturhuvudstadsåret 2014 i Umeå. Jag ska också tacka näringsministern för att hon i sin interpellationsdebatt med Karin Åström lyfte fram kulturhuvudstadsåret och även anammade mina ord om att göra kulturhuvudstadsåret till ett skyltfönster. Det känns verkligen bra att min interpellation tycks ha väckt näringsministern i denna viktiga fråga.

Efter stor vanda och många påtryckningar från naturligtvis i första hand Umeå men även från EU och också från riksdagen, inte minst från oss socialdemokrater, klargjordes en del av finansieringen i och med att Kulturdepartementet beslöt att avsätta 75 miljoner till kulturhuvudstadsåret. Det är en helt nödvändig satsning, om än långt mindre än vad Stockholm fick 1998.

I debatter har kulturministern särskilt framhållit att kulturinstitutionerna har fått ett särskilt uppdrag att medverka vid kulturhuvudstadsåret, och det finns också tydligt inskrivet i både budgetproposition och regleringsbrev. Dock har det inte tillskjutits några särskilda medel, men jag tycker ändå att idén är bra.

Kulturministern har även uttryckt att hon ser det som självklart att även andra samverkar med kulturhuvudstadsåret. Det är från denna utgångspunkt jag har framställt min interpellation till näringsministern. Jag tycker att det är av yttersta vikt att Tillväxtverket, Vinnova och kanske också aktörer som Visit Sweden och Exportrådet måste involveras i satsningen. Då har Näringsdepartementet en given roll.

Annie Lööf är väl medveten om bakgrunden. Både Annie Lööf och Peter Norman har uppvaktats med diskussionsunderlag från Umeå under fjolåret, och även andra ministrar har uppvaktats. Kulturdepartementet har fått underlag där särskilt näringslivsfrågorna har betonats, liksom att kulturhuvudstadsåret är en viktig fråga för tillväxt i hela den nordliga regionen.

Tillväxtverket och Vinnova har varit på besök och är involverade i vissa samtal som tangerar kulturhuvudstadsåret 2014. Dock finns inga tydliga direktiv till de myndigheterna i vare sig regleringsbrev eller budgetproposition. Det tycker jag behövs och är helt nödvändigt. Det skulle också vara väldigt positivt om näringsministern såg till att det i kommande regleringsbrev för Tillväxtverket och Vinnova fanns skrivningar om kulturhuvudstadsåret. Det skulle ge större tyngd för de myndigheterna att samverka och ta initiativ för att lyfta fram de goda förutsättningar som faktiskt kommer av att vara arrangör av ett kulturhuvudstadsår.

Min skarpa fråga här blir därför: Kommer det några skrivningar i regleringsbreven till myndigheterna som ger dem stöd och styrka att jobba vidare med kulturhuvudstadsårssatsningen?

Anf. 101 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Isak Froms fråga om skrivningar i regleringsbrev är det, som han mycket väl vet, för tidigt att uttala sig om. Vi arbetar ju med regleringsbreven till våra myndigheter, och regeringen avser att fatta beslut före årsskiftet.

Låt mig gå tillbaka till huvudfrågan, nämligen betydelsen av Umeå som kulturhuvudstad. Jag delar Isak Froms inställning. Det är fantastiskt roligt att man i hård konkurrens har blivit utsedd. Det är viktigt ur näringslivsperspektivet och innovationsperspektivet såväl som ur det kulturella perspektivet.

Det är en viktig symbol för Umeå och även Norrland som tillväxtmotor i kulturella och kreativa näringar. Jag har besökt Västerbotten och vet vad de kulturella och kreativa näringarna gör för både gruv- och mineralindustrin och skogsindustrin i Västerbotten, där man på ett väldigt bra sätt jobbar gränsöverskridande med det man kallar superklustring.

Ur ett näringsperspektiv jobbar vi med Kreanord, som är den nordiska plattformen. Där driver Sverige att vi ska nyttja våra resurser i de nordiska länderna för att kraftsamla. Jag var i Trondheim för ett antal veckor sedan och framhöll just vikten av att satsa på kulturella och kreativa näringar inom näringspolitiken.

Dessutom har vi gett ett extra uppdrag till Exportrådet att under perioden 2011–2014 fokusera på en av framtidsbranscherna, nämligen kreativa näringar, förutom miljöteknik och energieffektivisering. Det finns alltså på många olika håll ett stort arbete.

Låt mig komma tillbaka till de 75 miljonerna. Det är ett gediget bidrag som regeringen ger och som vi centerpartister har varit starkt pådrivande för. Jag är medveten om att centerpartister lokalt i Västerbotten har arbetat för att lyfta Umeå som kulturhuvudstad, och det har man också gjort nationellt. Av den anledningen är jag väldigt glad för att regeringens stöd är 75 miljoner till en kulturhuvudstad som också har möjligheten att få finansiering från andra håll genom statliga myndigheter och så vidare.

Förutom de 75 miljoner som regeringen ger, ger också Statens kulturråd bland annat 8,5 miljoner hittills. Vi är nu uppe i över 80 miljoner av svenska skattepengar på nationell nivå till att främja och stärka kulturhuvudstadsåret. Dessutom har vi på den kulturella sidan en samverkansmodell för att fördela det regionala kulturarbetet. Det ligger på 1,2 miljarder, och av den potten får Västerbotten 75 miljoner kronor årligen i den regionala samverkansmodellen för kulturarbete.

Vi är överens om betydelsen och vikten av att kulturhuvudstadsåret blir så bra som möjligt och att man både utifrån ett näringspolitiskt och ett lokalt tillväxtperspektiv tillsammans med det kulturella gör det här så bra som möjligt. Då blir min fråga till Isak From: Om nu Socialdemokraterna anser att kulturhuvudstadsåret 2014 är så viktigt, varför nämner ni inte detta med ett enda ord i er egen budget?

Anf. 102 ISAK FROM (S):

Fru talman! Det finns ett stort politiskt stöd från alla partier i Västerbotten för att kulturhuvudstadsåret ska bli framgångsrikt.

Sverige är ett turistland på frammarsch och den svenska besöksnäringen har stor potential att växa och skapa nya arbetstillfällen över hela landet. Genom samverkan mellan turistbranschen och staten vill vi socialdemokrater stärka tillväxten och besöksnäringen. Visit Sweden, som jag nämnde tidigare, ägs gemensamt av staten och Svensk Turism och har till uppdrag att marknadsföra Sverige som destinationsland och att utveckla svenska destinationsplatser. Därför tycker vi socialdemokrater

att det är mycket konstigt att regeringen sänker anslaget. Vi socialdemokrater har i stället stärkt anslaget till Visit Sweden i vår budgetproposition, någonting som kommer att vara väldigt viktigt och som skulle vara ännu viktigare om vi fick igenom den satsningen för 2014.

Vi behöver göra mycket tillsammans. Därför är det väldigt viktigt att Tillväxtverket är med och har en tydlig roll. Det är en ypperlig möjlighet att visa att norra Sverige kan bidra med mycket mer än att bara vara en utarmad naturresursproducent, men då krävs det att alla aktörer är på banan. Jag vill ha ett tydligt löfte och att det kommer starka tydliga skrivningar från Näringsdepartementet till Tillväxtverket och Vinnova så att de kan vara aktiva och bidragande parter i genomförandet av kulturhuvudstadsåret 2014.

Det här är inte bara en fråga för Norrland. Det är inte bara en fråga för Umeå. Det är inte bara en fråga för Västerbotten. Det är en fråga för hela landet.

På rätt sätt kan man ta till vara det här för att visa vilka tillgångar som finns, för att öppna norra Norrland som skyltfönster och visa de kreativa miljöer som finns, inte minst på Designhögskolan och på Arkitektthögskolan vid universitetet i Umeå.

Förutom att ge medborgarna mer av kultur formar det en grogrund för kreativa och innovativa näringar som skapas av de människor som är bosatta i norra Sverige. Inte minst visar Komatsu Forests etablering i Umeå att man tror på regionen och att man speciellt tror på den kompetens och den förmåga när det gäller ny design som finns i området.

Tillsammans kan vi bygga en framtid där de enda gropar som eventuellt kommer på köpet är smilgroparna.

Återigen näringsministern: Vi önskar tydliga skrivningar. Vi har förhoppningen att det också kommer. Jag tror ändå, när jag ser svaret, att det i alla fall finns en inställning att man ska få med någon form av skrivning för kulturhuvudstadsåret. Det skulle vara ytterst välkommet.

Anf. 103 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Det här är en fråga som rör hela landet. Det här är inte specifikt för Umeå. Det här är en möjlighet för hela Sverige, inte minst Norrland, att marknadsföra de regionala fördelar och fantastiska tillgångar som finns i Umeå men också i Västerbotten och Norrbotten i stort. Det är därför regeringen har satsat 75 miljoner kronor på kulturhuvudstadsåret i Umeå under 2013 och 2014.

Låt mig jämföra den summan med några av Socialdemokraternas satsningar på näringslivet i stort. Ni lägger 25 miljoner bland annat på att stärka exporten för svenska små och medelstora företag. Regeringen lägger 75 miljoner på kulturhuvudstadsåret i Umeå. Vi lägger alltså tre gånger så mycket som Socialdemokraterna satsar på att stärka exporten för svenska små och medelstora företag på kulturhuvudstadsåret i Umeå.

Jag vet att det är mindre än vad Umeå har ansökt om, men jag är väldigt glad över att regeringen har valt, efter förhandlingar, att lägga det på den nivån. Jag hoppas också att vi på andra sätt kan stödja och förstärka kulturhuvudstadsåret i Umeå tillsammans med myndigheter och andra aktörer.

Besöksnäringen, slutligen, är en del av de kulturella och kreativa näringarna och är verkligen på frammarsch. Det är en av Sveriges nya bas-

näringar. Över 160 000 personer jobbar här, och det är till en stor fördel framför allt för lands- och glesbygd, där många jobb skapas.

Där har vi valt att fortsätta att förstärka Visit Swedens anslag. Deras basanslag ligger på 90 miljoner. Alliansregeringen valde under förra mandatperioden och fram till i år att kraftigt förstärka Visit Swedens anslag, för de gör ett fantastiskt arbete. Vi lägger det på en lite lägre summa under kommande år. Men det är fortfarande 30 miljoner i ökade anslag, från basen på 90, under några år framöver, just på grund av att de har en viktig verksamhet och marknadsför Sverige utomlands.

Tillsammans med Visit Swedens arbete kommer kulturhuvudstadsåret också att bli ett viktigt skyltfönster för att marknadsföra Sverige som ett intressant och attraktivt land i vår omvärld.

Förutom de satsningar vi gör på Visit Sweden lägger vi 60 miljoner på att utveckla destinationer runt om i landet. Det är en ny satsning som regeringen gör, som man inte tidigare har gjort. 60 miljoner är också en ansevärd summa pengar som vi ger för att stärka fem olika destinationer i Sverige, från Kiruna i norr till Vimmerby och Bohuslän i söder. Det handlar om att skapa exportmogna destinationer, som man kallar det för, för att marknadsföra Sverige i utlandet.

Dessutom har vi generella förslag för näringslivet som är extra gynnsamma för besöksnäringen, nämligen en halverad restaurangmoms och halverade arbetsgivaravgifter för unga. Det stärker också de kulturella och kreativa näringarna, eftersom det är mycket kafé- och restaurangverksamheter och många unga människor som får sitt första jobb genom besöksnäringen.

Regeringen ser de kulturella och kreativa näringarna som viktiga. Därför fortsätter vissa av satsningarna. Framför allt ser man besöksnäringen som särskilt viktig för att skapa jobb, framtidstro och tillväxt i delar av Sverige som behöver det.

Vi kommer alltså att fortsätta. Men frågan är återigen hur det kommer sig att Socialdemokraterna vill fördubbla restaurangmomsen och fördubbla arbetsgivaravgiften för unga, som slår hårt mot besöksnäringen. Dessutom nämner ni inte med ett enda ord kulturhuvudstadsåret i Umeå i er budget.

Anf. 104 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag tycker att det är ganska klart att näringsministern borde ge klara och tydliga signaler om att det kommer att finnas tydliga direktiv till Tillväxtverket, Vinnova, och gärna Visit Sweden. Det stod ingenting i ministerns egen budgetproposition.

I vårt kulturpolitiska budgetförslag skriver vi väldigt mycket om kultur och kreativa näringar och särskilt om Umeå 2014. Om näringsministern har missat det borde hon läsa det.

Någonting annat som näringsministern gärna kan läsa, om hon inte redan har gjort det, är den utvärdering från Handelshögskolan i Åbo som handlar om när Åbo var kulturhuvudstad. Den uppskattning som handelshögskolan i Åbo har gjort är att sysselsättningseffekterna av kulturhuvudstadsåret uppgår till över 2 300 årsverken långsiktigt. Omvandlat till pengar hade det motsvarat en ökning av den totala produktionen med 200 miljoner euro, vilket inte är lite.

Om nu näringsministern i sitt avslutningsanförande kommer på tanken att angripa vår socialdemokratiska politik på närings- och kulturområdet bör hon ha med sig att näringspolitik består av mycket mer än av sänkt moms och sänkt skatt.

Jag skulle rekommendera en satsning på bostadsbyggande, inte minst med hänsyn till att SCA i förrgår varslade 100 medarbetare på sågverken i Holmsund och i Vilhelmina. Skogsnäringen skulle kunna bidra mycket mer till tillväxt i hela vårt land.

Nu handlar inte den här debatten om just det utan om framtidsmöjligheterna när det gäller att göra kulturhuvudstadsåret 2014 till en succé.

Anf. 105 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Den ambitionen delar regeringen. Vi vill också, tillsammans med Umeå och Västerbotten, göra Umeå som kulturhuvudstad till en succé.

Av den anledningen valde vi att lägga 75 miljoner i ett riktat stöd till den här satsningen, förutom de satsningar som sker runt omkring. Det gäller innovationsstrategin, handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar och det arbete som vi gör på nordisk nivå för att stötta de här näringarna.

Sedan har Isak From helt rätt. Det handlar inte bara om skatt och moms för att bygga ett starkt näringsliv i hela landet. Det handlar om infrastruktur. Det handlar om forskning och satsning på innovation men också på utbildning och kompetensförsörjning.

Alla de delarna är viktiga för att skapa attraktionskraft och tillväxt i hela landet. Det är av den anledningen som regeringen i år har valt att lägga fram en tung investeringsbudget när det gäller alla de här delarna.

Ett stort tack för den här debatten! Jag önskar interpellanten en trevlig helg.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Proposition

2012/13:53 Avtal mellan Sveriges regering och PLO, till förmån för Palestinska myndigheten

Näringsutskottets betänkande

2012/13:NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Kulturutskottets betänkanden

2012/13:KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

2012/13:KrU2 Filmpolitiska frågor

Utbildningsutskottets betänkande

2012/13:UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

17 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 7 december

2012/13:173 SLU i Skara

av *Monica Green* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2012/13:174 Uppföljning av Trafikverket ICT:s verksamhet

av *Annika Lillemets* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 december.

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 7 december

2012/13:184 Besked om polisutbildningens form i framtiden

av *Elin Lundgren* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2012/13:185 Omskolning till kommande bristyrke

av *Gunilla Svantorp* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:186 Vårårdsarbete

av *Lennart Axelsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:187 Situationen för kristna i Syrien

av *Yilmaz Kerimo* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:188 Svenskt bistånd genom IPU

av *Krister Örnfjäder* (S)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2012/13:189 Inhemsk adoptioner

av *Jonas Gunnarsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2012/13:190 Utredningen Modernare adoptionsregler

av *Jonas Gunnarsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2012/13:191 SJ:s biljettstopp

av *Stina Bergström* (MP)

till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 december.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till och med 6 §
anf. 30 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 72 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
2 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen	2
3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	2
4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
6 § Migration	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2012/13:SfU2	3
Anf. 1 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S)	3
Anf. 2 DAVID LÅNG (SD)	5
Anf. 3 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	7
Anf. 4 DAVID LÅNG (SD) replik	7
Anf. 5 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	8
Anf. 6 DAVID LÅNG (SD) replik	8
Anf. 7 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	9
Anf. 8 MIKAEL CEDERBRATT (M)	12
Anf. 9 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	15
Anf. 10 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	15
Anf. 11 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	15
Anf. 12 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	16
Anf. 13 ULF NILSSON (FP)	16
Anf. 14 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	19
Anf. 15 ULF NILSSON (FP) replik	19
Anf. 16 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	20
Anf. 17 ULF NILSSON (FP) replik	20
Anf. 18 MARIA FERM (MP)	20
Anf. 19 JOHAN HEDIN (C)	23
Anf. 20 EMMA HENRIKSSON (KD)	24
Anf. 21 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	26
Anf. 22 DAVID LÅNG (SD) replik	27
Anf. 23 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	28
Anf. 24 DAVID LÅNG (SD) replik	29
Anf. 25 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	29
Anf. 26 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	30
Anf. 27 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	30
Anf. 28 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	31
Anf. 29 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	31
Anf. 30 CARINA HERRSTEDT (SD)	32
Anf. 31 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	33
Anf. 32 CARINA HERRSTEDT (SD) replik	33
Anf. 33 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik	33
Anf. 34 CARINA HERRSTEDT (SD) replik	33
Anf. 35 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	34
Anf. 36 CARINA HERRSTEDT (SD) replik	35

Anf. 37	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik	35
Anf. 38	CARINA HERRSTEDT (SD) replik	36
Anf. 39	EMMA HENRIKSSON (KD) replik	36
Anf. 40	CARINA HERRSTEDT (SD) replik	37
Anf. 41	EMMA HENRIKSSON (KD) replik	37
Anf. 42	CARINA HERRSTEDT (SD) replik	37
	(Beslut skulle fattas den 11 december.)	38
7 §	Nya regler för industriutsläpp	38
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13: MJU5	38
	(Beslut skulle fattas den 11 december.)	38
8 §	Svar på interpellation 2012/13:75 om Greklands framtid i eurosamarbetet	38
Anf. 43	Finansminister ANDERS BORG (M)	38
Anf. 44	FREDRIK OLOVSSON (S)	39
Anf. 45	Finansminister ANDERS BORG (M)	40
Anf. 46	FREDRIK OLOVSSON (S)	41
Anf. 47	Finansminister ANDERS BORG (M)	42
Anf. 48	FREDRIK OLOVSSON (S)	43
Anf. 49	Finansminister ANDERS BORG (M)	43
9 §	Svar på interpellation 2012/13:83 om åtgärder mot fattigdom	44
Anf. 50	Finansminister ANDERS BORG (M)	44
Anf. 51	MONICA GREEN (S)	44
Anf. 52	Finansminister ANDERS BORG (M)	45
Anf. 53	MONICA GREEN (S)	47
Anf. 54	JÖRGEN ANDERSSON (M)	47
Anf. 55	Finansminister ANDERS BORG (M)	48
Anf. 56	MONICA GREEN (S)	49
Anf. 57	JÖRGEN ANDERSSON (M)	50
Anf. 58	Finansminister ANDERS BORG (M)	50
10 §	Svar på interpellationerna 2012/13:89 och 130 om regeringens prioriteringar i budgeten	51
Anf. 59	Finansminister ANDERS BORG (M)	51
Anf. 60	PYRY NIEMI (S)	51
Anf. 61	MARIE NORDÉN (S)	53
Anf. 62	Finansminister ANDERS BORG (M)	54
Anf. 63	PYRY NIEMI (S)	55
Anf. 64	MARIE NORDÉN (S)	56
Anf. 65	MONICA GREEN (S)	57
Anf. 66	Finansminister ANDERS BORG (M)	58
Anf. 67	PYRY NIEMI (S)	59
Anf. 68	MARIE NORDÉN (S)	60
Anf. 69	MONICA GREEN (S)	60
Anf. 70	Finansminister ANDERS BORG (M)	61
11 §	Svar på interpellation 2012/13:152 om svikna klimatlöften till fattiga länder	62
Anf. 71	Finansminister ANDERS BORG (M)	62
Anf. 72	HELENA LEANDER (MP)	62

Anf. 73	Finansminister ANDERS BORG (M)	63
Anf. 74	HELENA LEANDER (MP)	65
Anf. 75	Finansminister ANDERS BORG (M)	66
Anf. 76	HELENA LEANDER (MP)	67
Anf. 77	Finansminister ANDERS BORG (M)	67
12 §	Svar på interpellation 2012/13:155 om kultursamverkansmodellen	68
Anf. 78	Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (M)	68
Anf. 79	ISAK FROM (S)	69
Anf. 80	Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (M)	70
Anf. 81	ISAK FROM (S)	70
Anf. 82	Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (M)	71
Anf. 83	ISAK FROM (S)	72
Anf. 84	Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
	LILJEROTH (M)	72
13 §	Svar på interpellation 2012/13:163 om sjukförsäkringen	73
Anf. 85	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	73
Anf. 86	JASENKO OMANOVIC (S)	73
Anf. 87	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	74
Anf. 88	JASENKO OMANOVIC (S)	75
Anf. 89	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	75
Anf. 90	JASENKO OMANOVIC (S)	77
Anf. 91	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	77
14 §	Svar på interpellation 2012/13:165 om taket i sjukförsäkringen	78
Anf. 92	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	78
Anf. 93	EVA-LENA JANSSON (S)	78
Anf. 94	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	79
Anf. 95	EVA-LENA JANSSON (S)	80
Anf. 96	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	81
Anf. 97	EVA-LENA JANSSON (S)	82
Anf. 98	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	83
15 §	Svar på interpellation 2012/13:151 om kulturhuvudstadsåret 2014	84
Anf. 99	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	84
Anf. 100	ISAK FROM (S)	85
Anf. 101	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	85
Anf. 102	ISAK FROM (S)	86
Anf. 103	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	87
Anf. 104	ISAK FROM (S)	88
Anf. 105	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	89
16 §	Bordläggning	89
17 §	Anmälan om interpellationer	90
18 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	90
19 §	Kammaren åtskildes kl. 14.28.	91

Tryck: Elanders, Vällingby 2012